

Avropanın ümid yeri Azərbaycandır

İlham Əliyevin enerji diplomatiyası xarici investorların ölkəmizə marağını getdikcə artırır

Tarixinin ən qüdrətli dövrünü yaşayan Azərbaycanın əldə etdiyi mühüm geosiyasi uğurlardan biri dünya birliyində güclü mövqeyə malik olması, beynəlxalq aləmdə söz sahibinə çevrilməsidir. Həyata keçirdiyi tam müstəqil siyasətlə Azərbaycanı yeni inkişaf mərhələsinə çıxaran Prezident İlham Əliyevin global təşəbbüsləri, enerji layihələri həm də ölkəmizin beynəlxalq miqyasda nüfuzunu, siyasi çəkisini artırır.

Hazırda dünyanın geosiyasi və geoiqtisadi gündəminin əsas mövzularından birini təşkil edən Avropanın enerji təhlükəsizliyinin təminatında Azərbaycanın əsas rol oynaması bunu təsdiq edən reallıqdır.

Azərbaycan Avropanın enerji xəritəsini tamamilə dəyişib

Bu gün Azərbaycan Avropanın enerji təminatında açar rolunu oynayan dövlətlərdən biri kimi qəbul olunur. Bu, ölkə sərhədlərindən kənarda, özü də ən yüksək səviyyələrdə etiraf olunmaqdadır. Bu prosesi dəyərləndirən İlham Əliyev deyir ki, Azərbaycanın başladığı və Avropa İttifaqının, o cümlədən tərəfdaşlarımızın dəstəklədiyi enerji layihələri Avropanın enerji xəritəsini tamamilə dəyişib. Çünki Azərbaycan tərəfdaşları ilə birgə Xəzər dənizini Qara dəniz və Aralıq dənizi ilə birləşdirən neft kəməri çəkməklə yeni rekordlara imza atıb.

Bütün bu məsələləri İlham Əliyev martın 13-də Almaniyaya işgüzar səfəri çərçivəsində Berlində bu ölkənin aparıcı şirkətlərinin rəhbərləri ilə görüşündə də qürurla səsləndirib.

Son 20 ildə iqtisadiyyatımızın üç dəfədən çox artmasının dünya rekorduna sayıldığını deyən Prezident bildirib ki, ötən illərdə əsasən enerji sektoru sayəsində sürətli iqtisadi artım illəri olub. İndi isə hədəf iqtisadiyyatın daha çox şaxələndirilməsi üzərində çalışmaqdadır.

◆ Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyevin Almaniyaya işgüzar səfəri

Berlində Azərbaycan və Almaniya prezidentlərinin təkbətək görüşü olub

Martın 14-də Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyevin Berlində Almaniya Federativ Respublikasının Prezidenti Frank-Valter Ştaynmayer ilə

təkbətək görüşü olub. AZƏRTAC xəbər verir ki, Almaniya Prezidenti Frank-Valter Ştaynmayer Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyevi qarşıladı.

Dövlət başçıları birgə foto çəkdirdilər.

Prezident İlham Əliyev Fəxri qonaqlar kitabına ürkə sözlərini yazdı.

Almaniya Azərbaycanın ərazi bütövlüyünü və suverenliyini dəstəkləyir

Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyevin Berlində Almaniya Prezidenti Frank-Valter Ştaynmayer ilə geniş tərkibdə görüşü

Martın 14-də təkbətək görüş başa çatandan sonra Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyev və Almaniya Federativ Respublikasının Prezidenti Frank-Valter Ştaynmayer ilə geniş tərkibdə görüşü olub.

Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyevin Almaniya Kansleri Olaf Şolts ilə təkbətək görüşü olub

Martın 14-də Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyevin Berlində Almaniya Federativ Respublikasının Kansleri Olaf Şolts ilə təkbətək görüşü olub.

AZƏRTAC xəbər verir ki, Almaniya Federativ Respublikasının Kansleri Olaf Şolts Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyevi qarşıladı.

Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyevin Berlində Almaniya Kansleri Olaf Şolts ilə geniş tərkibdə görüşü keçirilib

Martın 14-də təkbətək görüş başa çatandan sonra Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyevin Almaniya Federativ Respublikasının Kansleri Olaf Şolts ilə geniş tərkibdə görüşü keçirilib.

Azərbaycana, iqtisadiyyatımıza, imkanlara Almaniya biznesinin böyük diqqəti var

Martın 14-də Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyev və Almaniya Federativ Respublikasının Kansleri Olaf Şolts birgə mətbuat konfransı keçiriblər.

AZƏRTAC xəbər verir ki, əvvəlcə Almaniya Kansleri Olaf Şolts mətbuata bəyanatla çıxış etdi.

Azərbaycan Avropa üçün enerji sektorunda etibarlı tərəfdaşdır

Xəbər verildiyi kimi, martın 13-də Berlində Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyevin Almaniyanın aparıcı şirkətlərinin rəhbərləri ilə görüşü olub.

AZƏRTAC bildirir ki, görüşü açan tədbirin moderatoru, Almaniyanın Şərqi Biznes Assosiasiyasının baş icraçı direktoru Mixael HARMS dedi:

Azərbaycan-Türkiyə birliyinin gücü bölgədə ədalətli sülhün qarantıdır

XXVI Avrasiya İqtisadi Zirvə Toplantısının iştirakçılarna

Hörmətli sammit iştirakçıları.

Sizi "Mərmərə Qrupu" Strateji və Sosial Araşdırmalar Vəqfinin təşkilatçılığı ilə gerçəkləşdirilən XXVI Avrasiya İqtisadi Zirvə Toplantısı münasibətilə səmimi-qəlbdən salamlayıram.

Bu ilki toplantı qarşdaş Türkiyə üçün ağırlı bir dövrə təsadüf edir. Zəlzələ qurbanlarının xatirəsini böyük kədər hissi ilə anır, Azərbaycan xalqının və dövlətinin hər zaman olduğu kimi bu ağır günlərdə də qarşdaş Türkiyənin yanında, bir ürkək, bir yumruq kimi birləşdiyini bildirirəm. İlk gündən bütün səviyyələrdə Türkiyə ətrafında səfərbər olan, yüksək həmrəylik nümayiş etdirən Azərbaycan fəlakətinin nəticələrindən aradan qaldırılması prosesinə bundan sonra da dəstəyini göstərəcəkdir. Güclü və qüdrətli Türkiyənin bu çətinliklərinə də öhdəsindən mətinliklə gələcəyinə əminəm.

İnsan iradəsindən kənar baş verən təbii fəlakətlər fərdlərin, xalqların, dövlətlərin bir-birinin dəstəyinə, həmrəyliyinə nə qədər ehtiyacı olduğunu bir daha nümayiş etdirir. Bu baxımdan "Güvənsizliyi bitir, işbirliyinə başla!" devisi altında keçirilən bu ilki Avrasiya İqtisadi Zirvə Toplantısının mühüm rəmzi mənası vardır.

Təəssüflərlə olsun ki, bu gün dünyada dövlətlərarası münasibətləri tənzimləməli olan mexanizmlər zəifləmiş, beynəlxalq hüququn aliliyinə inam azalmışdır. Mühəriblər, geosiyasi münaqişələr, bütün bunlarla eyni zamanda baş verən enerji böhranı beynəlxalq münasibətlər sisteminin tənzimlənməsinə nəticələnir. Bu yeni global konfigurasiya daxilində mümkün nizamin qorunmasında, qarşılıqlı əməkdaşlığın və dayanıqlı inkişaf mühtətinin təmin olunmasında Türkiyə kimi nüfuzlu və öz mövqeyində qətiyyətli dövlətin rolu müstəsna əhəmiyyət daşıyır.

Bu gün Azərbaycan və Türkiyə iki qarşdaş ölkə və strateji müttəfiqlər kimi regionda yeni tarixi reallıqlar yaradır, birgə qərarlar, müştərk global layihələr vasitəsilə Avrasiya məkanında sülhə, təhlükəsizliyə, əməkdaşlığa davamlı töhfələr verir. Azərbaycan-Türkiyə birliyinin gücü bölgədə ədalətli sülhün qarantıdır. Ölkələrimiz eyni zamanda Avropanın enerji təhlükəsizliyinin təminatında strateji rol oynayan etibarlı tərəfdaşlardır.

2023-cü il Azərbaycan-Türkiyə sarsılmaz birliyi tarixində Türkiyə Respublikasının yaradılmasının və Azərbaycan xalqının Ümmümilli Lideri Heydər Əliyevin anadan olmasının 100-cü ildönümü ilə əlamətdardır. Cümhuriyyətin qurucusu Mustafa Kamal Atatürkün "Azərbaycanı sevincim bizim sevincimiz, kədəri isə bizim kədərimizdir" və Heydər Əliyevin "Bir millət, iki dövlət" fəlsəfələri əsasında qurulmuş dövlətlərarası münasibətlərimiz bu gün bütün dünya üçün örnekdir.

Əminəm ki, qarşdaş xalqlarımızın iradəsi ilə ən yüksək zirvədə qərarlaşmış Azərbaycan-Türkiyə münasibətləri yeni nailiyyətlərlə daha da möhkəmlənəcək, birgə fəaliyyətimiz beynəlxalq əhəmiyyətli təşəbbüsləri reallığa çevirərək Avrasiyada siyasi və iqtisadi əhəmiyyətli inteqrasiya prosesinə töhfə verəcəkdir.

İnanıram ki, bu mötəbər tədbir çərçivəsində aparacağınız müzakirələr böyük bir coğrafiyanı əhatə edən ölkələr arasında tərəfdaşlıq münasibətlərinin dərinləşməsi, beşriyyətin rifahı naminə yeni əməkdaşlıq imkanlarının müəyyənəndirilməsi üçün faydalı olacaqdır.

Zirvə Toplantısının işinə uğurlar arzulayıram.

İlham ƏLİYEV,
Azərbaycan Respublikasının Prezidenti

Bakı şəhəri, 13 mart 2023-cü il

Məkr yuvası

Yalnız Avropa Parlamenti kimi korrupsiyalanmış qurumlar riyakarcasına erməni yalanlarını müdafiə edə bilərlər

Son dövrlər AP ancaq korrupsiya cinayətləri və Azərbaycana qarşı qərəzli addımları ilə gündəmə gəlir. Bu qurumun Yunanıstandan olan vitse-prezidenti Eva Kailinin milyonlarla dollar korrupsiya cinayətində ittiham edilməsi nə birinci, nə də sonuncu haldır. Ölkəmizə qarşı qərəzli addımlara gəldikdə isə AP-nin Azərbaycanı hədəfə alan qətnamələrinin sayı hesabı artıq itib. Bundan əvvəl bu ilin yanvarında AP növbəti dəfə ermənipərəst xislətinə sadıq qalaraq qəbul etdiyi bədnam qətnaməsində azərbaycanlı fəalları Laçın yolunda keçirdikləri dinc aksiyanı hədəfə almış, ölkəmizi "humanitar fəlakət"de ittiham etmişdi.

Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyevin Almaniyaya işgüzar səfəri

Almaniya Azərbaycanın ərazi

Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyevin Berlində Almaniya Prezidenti Frank-Valter Ştaynmayer ilə geniş tərkibdə görüşü

Əvvəli 1-ci səh.

AZƏRTAC xəbər verir ki, görüşdə çıxış edən Almaniya Prezidenti Frank-Valter ŞTAYNMAYER dedi:

- Əziz həmkarım, cənab Prezident. Bakıda bizim görüşlərimizi xatırlayıram. Mən səfər edəndə başqa vəzifədə idim. İndi zaman başqadır. Ətrafımızda çətinliklər vardır. Biz vəziyyəti təhlil etdik. İndi Rusiyanın Ukraynaya təcavüzündən bir il keçir. Bunun siyasi mühit, iqtisadi vəziyyət üçün nə kimi təsiri var? Bizim Azərbaycanla Ermənistan arasındakı münasibət barədə danışmaq şansımız oldu. Hər ikimiz bunun uğura gətirib çıxaracağına həqiqətən ümid edirik. Bu, mürəkkəb bir münasibətdir. Ötən müddət ərzində irəliləyiş doğru bir neçə addım atılıb. Şarl Mişellə danışıqlar prosesi aparılıb.

Azərbaycan Prezidenti İlham ƏLİYEV dedi:

- Sağ olun, cənab Prezident. Almaniya yenidən səfər etdiyim üçün çox şadam. Sizinlə təkbətək görüşdə müzakirə etdiyimiz kimi, biz Azərbaycan və Ermənistan arasında münasibətlərin sülh yolu ilə həllinə töhfə vermək üçün əlimizdən gələni edəcəyik. Hesab edirəm ki, razılaşma əldə etmək üçün yaxşı şans var, xüsusən də ötən ilin oktyabrında Soçidəki görüşdən sonra Ermənistanın və Azərbaycanın bir-birinin ərazi bütövlüyünü və suverenliyini tanıdığı bir zamanda. Bu sazişi gec-tez imzalamaq yaxşı fikirdir. Biz beynəlxalq hüquqa əsaslanan və bizim mövqeyimizə görə sülh sazişinin əsasını təşkil etməli olan beş prinsip işləyib hazırlanmışdır.

Almaniya Prezidenti qeyd etdi ki, dövlətimizin başçısı ilə görüşdə Azərbaycanla Ermənistan arasında münasibətlərin normallaşması və sülh müqaviləsinin imzalanması ilə bağlı müzakirələr aparılıb və o, sülh müqaviləsinin imzalanacağına ümidvardır.

Frank-Valter Ştaynmayer Almaniyanın Avropa İttifaqı Şurasının prezidenti Şarl Mişelin apardığı missiyaya dəstək verdiyini qeyd etdi, bu əsnada tezliklə Brüsseldə görüşün keçiriləcəyinə ümidvar olduğunu dedi. Almaniya Prezidenti əlavə etdi ki, Şarl Mişelin missiyasına hər

iki tərəfin etimadı var. O, həmçinin Amerika Birləşmiş Ştatlarının Dövlət katibi Antoni Blinken də Azərbaycanla Ermənistan arasında münasibətlərin normallaşdırılması prosesinə ciddi dəstək və töhfə verdiyini bildirdi.

Frank-Valter Ştaynmayer Almaniyanın Azərbaycanın ərazi bütövlüyünü və suverenliyini dəstəklədiyini vurğuladı. Prezident İlham Əliyev bildirdi ki, Azərbaycan Ermənistanla sülh müqaviləsinin imzalanma prosesini, Avropa İttifaqı Şurasının prezidenti Şarl Mişelin missiyasını, Brüssel sülh gündəliyini dəstəklə-

yir. Məhz bu əsnada aparılan görüşlərdə, qəbul edilən bəyanatlarda sülh müqaviləsinin və sülh gündəliyi platformasının müəyyən olunduğunu diqqətə çatdırdı.

Dövlətimizin başçısı qeyd etdi ki, beş prinsipi özündə ehatə edən sülh müqaviləsinin imzalanması ilə bağlı təşəbbüs möhz Azərbaycan tərəfindən irəliləyib və iki ölkə arasında sülh müqaviləsi bu prinsiplər əsasında imzalana bilər. Prezident İlham Əliyev bildirdi ki, Azərbaycanın mövqeyi iki yanaşmadan ibarətdir. Birinci yanaşma Azərbaycan ilə Ermənistan arasında sülh müqaviləsinin im-

zalanması, ikinci yanaşma isə Azərbaycanın Qarabağın erməni sakinləri ilə dialoqun həyata keçirilməsidir.

Prezident İlham Əliyev bildirdi ki, Azərbaycan tərəfindən müəyyən olunmuş nümayəndə martın 5-də Azərbaycanın Qarabağ bölgəsindən olan sakinlərlə görüşüb, Azərbaycan Prezidentinin Administrasiyası tərəfindən Qarabağın erməni ictimaiyyətinin nümayəndələri reintegrasiya məsələləri və bir sıra infrastruktur layihələrinin həyata keçirilməsi üzrə təmasların davam etdirilməsi üçün Bakıya dəvət olunub.

Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyev separatizmin bütün formaya və təzahürlərinin qəbul edilməz olduğunu qeyd etdi, separatist meyillərə münasibətdə vahid mövqeyin nümayiş etdirilməsinin vacibliyini vurğuladı.

Dövlətimizin başçısı Azərbaycanın Laçın yolu ilə bağlı məsələsinə toxunaraq bu yolun blokada olması barədə Ermənistanın iddialarının tamamilə əsassız olduğunu bildirdi, yol üzrə hərəkətin təmin edildiyini, dekabrın 12-dən etibarən Rusiya sülhməramlılarının və Beynəlxalq Qırmızı Xaç Komitəsinin xətti ilə buradan 4 mindən artıq nəqliyyat vasitəsinin, 150-dən çox tibbi yardıma ehtiyacı olan şəxsin keçdiyini vurğuladı.

Prezident İlham Əliyev Rusiya sülhməramlılarının müvəqqəti yerləşdiyi Azərbaycan ərazilərində Ermənistan silahlı qüvvələrinin mövcudluğunun və Laçın yolundan hərbi əməllər, hərbi daşınmalar üçün istifadənin Azərbaycan tərəfini narahət etdiyini bildirdi.

Dövlətimizin başçısı üçtərəfli Bəyanata əsasən Zəngəzur dəhlizinin açılması ilə bağlı Ermənistanın üzünə düşən öhdəlikləri yerinə yetirmədiyini dedi və Laçın yolunun son nöqtəsində, Azərbaycan və Ermənistan sərhədində Azərbaycanın müvafiq sərhəd-keçid məntəqəsinin yaradılması ilə bağlı təklifi barədə məlumat verdi. Zəngəzur dəhlizinin fəaliyyətə başlaması ilə region üçün yeni nəqliyyat dəhlizinin formalaşmasına imkan yaranacağını vurğulayan Prezident İlham Əliyev Azərbaycanın hazırda öz ərazisində dəmir yollarının və avtomobil yollarının qurulması üzrə işləri sürətlə şəkildə davam etdirdiyini bildirdi.

Görüşdə regional və global gündəlikdə duran məsələlər ətrafında fikir mübadiləsi aparıldı.

Azərbaycana, iqtisadiyyatımıza, imkanlara Almaniya biznesinin böyük diqqəti var

Azərbaycan Prezidenti və Almaniya Kansleri birgə mətbuat konfransı keçiriblər

Kansler Olaf Şoltson bəyanatı

- Hörmətli xanımlar və cənablar.

Mən bu gün Azərbaycan Prezidenti cənab İlham Əliyevi Berlində ürkədən salamlayıram. Biz elə indicə ikitərəfli əməkdaşlığımızı necə dərinləşdirəcəyimiz haqqında gözəl fikir mübadiləsi apardıq. Biz ötən il ölkələrimiz arasında diplomatik münasibətlərimizin 30 illik yubileyini də qeyd etdik. Azərbaycan və Avropa İttifaqı Şərq Tərəfdaşlığı çərçivəsində daha da sıx əməkdaşlıq etmək istəyirlər. Bu, necə mümkündür və əsasən də ikitərəfli iqtisadi münasibətlərimizi nəzərə alaraq, həmçinin bu sualı da biz görüş çərçivəsində müzakirə etdik.

Azərbaycan həm Almaniya, həm Avropa İttifaqı üçün əhəmiyyəti artan tərəfdaşdır. Ölkənin həm Almaniyanın, həm də Avropa İttifaqının enerji təchizatı üçün böyük potensialı mövcuddur, Azərbaycan öz töhfəsini verə bilər və eyni zamanda bərpaolunan enerji də bizim əməkdaşlığımızın bir mövzudur.

Cənab Prezident Əliyev və mən Rusiyanın Ukraynaya hücumu haqqında da fikir mübadiləsi apardıq. Həmçinin bu hücumun, bu müharibənin Azərbaycanı və Cənubi Qafqaza təsiri haqqında da fikir

mübadiləsi apardıq. Mən öz mövqeyimizi açıq şəkildə ifadə etdim. Bizim fikrimizə, Rusiyanın təcavüz müharibəsi beynəlxalq hüquqa açıq şəkildə ziddir. Rusiyanın bu işğalçı müharibəsi yeni bir epoxanın, belə deyək ki, başlanğıcını geosiyasi nöqtəyi-nəzərdə işarələyir.

Bizim üçün vacibdir ki, Azərbaycan və Ermənistan arasında uzunmüddətli münasibət artıq özünün sülh yolu ilə həllini tapsın. Açıq deyək ki, Almaniya Ermənistan-Azərbay-

can sərhədində mövcud olan qeyri-sabit duruma görə bir az narahatdır. Təbii ki, burada gərginliyin artması təhlükəsi mövcuddur və son aylar, son həftələr baş verən hadisələr bunu göz qabağına gətirdi. Bizim arzumuz budur ki, bu münasibət qısa bir zamanda, yerində uzunmüddətli və qəbul olunan həllini tapsın. Burada sülh yolu ilə həll deyəndə təbii onu nəzərdə tuturuq ki, həm Azərbaycanın, həm də Ermənistanın ərazi bütövlüyü təmin olunsun. Eyni zamanda hər iki

ölkənin əhalisinin insan hüquqları və azadlıqları qorunmalıdır, beynəlxalq hüquqa uyğun olmalıdır. Almaniya burada təbii ki, öz dəstəyini göstərməyə hazırdır. Bildiyiniz kimi, Avropa İttifaqının Ermənistanla mülki missiyası mövcuddur, Almaniya bu missiyaya dəstəkləyir və bu missiyanın rəhbəri Almaniya tərəfindən təmin edilir.

Cənab Əliyev və mən eyni fikirdəyik ki, bu münasibət tez bir zamanda öz həllini tapmalıdır. Azərbaycan və Almaniya Avropa Şurasının üzvüdür. Biz həmin bu üzvlüklə üzümüzə öhdəlik götürmüşük ki, insanların hüquqları, demokratiya qorunsun, hüquqi dövlətçilik qorunsun. Biz belə düşünürük ki, demokratiyanın ayrılmaz bir hissəsi canlı mülki cəmiyyətdir. Çünki canlı mülki cəmiyyətdən hər bir cəmiyyət ancaq faydalana bilər.

Hörmətli xanımlar və cənablar, bu çətin dövrdə belə müsbət bir danışıq aparılmasından məmnunluq duyduq. Biz cənab Prezidentlə belə qərara gəldik ki, sıx əlaqədə qalaq və əməkdaşlığımızı davam etdirək. Cənab Prezident buyurun.

Sonra Azərbaycan Prezidenti mətbuata bəyanatla çıxış etdi.

Prezident İlham Əliyevin bəyanatı

- Təşəkkür edirəm, hörmətli cənab Kansler.

Hörmətli xanımlar və cənablar.

İlk növbədə cənab Kansler, dövlət və qonaqpərvərliyə görə Sizə təşəkkürümü bildirmək istəyirəm. Səfər zamanı apardığımız danışıqlar bir daha onu göstərir ki, Almaniya-Azərbaycan əlaqələri yüksək səviyyədədir. Siyasi dialoq müntəzəm olaraq aparılır və əminəm ki, mənim səfərim bizim ikitərəfli münasibətlərimizə çox böyük töhfə verəcəkdir.

Siz qeyd etdiyiniz kimi, bir çox məsələlər bu gün müzakirə olundu, o cümlədən Avropa İttifaqı-Azərbaycan əlaqələri. Bu istiqamətdə çox önəmli addımlar atılır. Xüsusilə keçən il Avropa İttifaqı ilə Azərbaycan arasında imzalanmış enerji təhlükəsizliyi üzrə strateji tərəfdaşlığa dair anlaşma memorandumu bizim niyyətimizi göstərir. Memorandumun icrası və sürətlə icrası, vaxtında icrası bir daha göstərir ki, Azərbaycan Avropa üçün etibarlı tərəfdaşdır.

Biz Avropa məkanına qaz ixracatımızı artırırıq. 2021-ci ildə əgər Avropaya 8 milyard kubmetr qaz ixrac etmişiksə, bu il bu rəqəm təqribən 12

milyard kubmetrə çatacaq. Bu, bizim ümumi ixracatımızın yarısını deməkdir, gələcək illərdə öz ixrac coğrafiyamızı Avropada genişləndirmək istərdik.

Dünən mənim 30-a yaxın almaniyalı iş adamı ilə görüşüm olmuşdur. İki saata yaxın davam edən bu görüşdə Azərbaycanın enerji potensialı 157 qiqavata bərabərdir və artıq bir neçə kontrakt imzalanıb. Əminəm ki, gələcəkdə Azərbaycan Avropaya təkcə təbii qaz yox, "yaşıl enerji"ni də ixrac edən ölkəyə çevriləcəkdir.

Bütövlükdə biznes imkanları çox genişdir. Mən almaniyalı iş adamlarını Azərbaycana dəvət etdim ki, onlar gəl-

sinlər və bizim müvafiq qurumlarla təmaslar əsasında gələcək biznes imkanlarını yaxından incələsinlər.

Cənab Kanslerin dediyi kimi, biz eyni zamanda regional təhlükəsizlik məsələlərini müzakirə etdik. Ermənistan-Azərbaycan normallaşma prosesi ilə bağlı mən Azərbaycanın mövqeyini bildirdim. İstəyirəm ki, Almaniyanın mətbuat nümayəndələri bilsinlər ki, Azərbaycan 30 ilə yaxın erməni işğalına məruz qalmışdır. Bu işğal və etnik təmizləmə nəticəsində torpaqlarımızın 20 faizə yaxını işğal altına düşdü və bir milyon azərbaycanlı Ermənistan tərəfindən öz doğma torpaqlarından qovulmuşdur və qaçqın-köçkün vəziyyətinə düşmüşdür. Biz iki il yarım bundan əvvəl Vətən müharibəsi nəticəsində öz ləyaqətimizi, ərazi bütövlüyümüzü, hüquqlarımızı döyüş meydanında bərpa etdik, Ermənistanı məğlub etdik və məcbur etdik ki, Ermənistan bizim torpaqlarımızdan çıxsın. Beləliklə, 28 il ərzində BMT Təhlükəsizlik Şurasının 4 qətnaməsini icra etməyən Ermənistan cəmi 44 gün ərzində öz məğlubiyyəti ilə barışmalı olmuşdur.

Arda 3-cü səh.

Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyevin Almaniyaya işgüzar səfəri

bütövlüyünü və suverenliyini dəstəkləyir

Azərbaycan Prezidenti və Almaniya Kansleri birgə mətbuat konfransı keçiriblər

Əvvəli 2-ci sahə.

Onu da bildirməliyəm, əfsuslar olsun ki, vaxtilə Qarabağı Ermənistan kimi tanıyan Ermənistan rəhbərliyi sülh şansını itirmişdir. 2019-cu ildə Ermənistanın bugünkü baş naziri demişdi ki, "Qarabağ Ermənistanıdır və nöqtə" və bu, faktiki olaraq sülh danışıqlarına vurulan ən böyük zərbə idi. 44 günlük Vətən müharibəsi zamanı biz sübut etdik ki, Qarabağ Azərbaycandır və nida işarəsi. Biz bu nida işarəsini 2020-ci il noyabrın 8-də Şuşada qoyduq.

İndi isə sülhün zamanı çatıb. Biz Ermənistanla sülh təklif etmişik, 5 prinsip əsasında sülh müqaviləsini təklif etmişik. Ümid edirəm ki, Ermənistan bu şansı qaçırmayacaq, nəhayət, Cənubi Qafqazda sülh və əməkdaşlıq dövrü başlayacaqdır. Təşəkkür edirəm.

Sonra mətbuat nümayəndələrinin sualları cavablandırıldı.

Aparıcı: Əgər suallarınız varsa, buyurub verə bilərsiniz.

ARD televiziya kanalından **Nikol KONAT:** Cənab Kanslere başqa bir mövzu ilə əlaqədar sualım var. Amerikan bank sektoru ilə, "Silicon Valley Bank"la əlaqədar. Almaniyaya nöqtəyi-nəzərdən çıxış etsək, Sizcə bizim sərəmçilərimizin təhlükəsizliyi təmin olunacaq, yoxsa yox?

Kansler Olaf ŞOLTS: Mən düşünürəm ki, biz 2009-cu ildəki bank böhranına baxsaq, bugünkü durumumuz daha yaxşıdır. Biz ötən böhrandan bir çox şeyi öyrəndik və aktual duruma hazırıq. Ona görə düşünürəm ki, narahatçılığa ehtiyac yoxdur. Amerikanın, Britaniyanın, Almaniyanın reaksiyasına əsasən

demək olar ki, hər şey, vəziyyət dəqiq qiymətləndirilir, nəzarət altındadır və müəyyən tədbirləri görmək üçün imkan mövcuddur. Ona görə Almaniyada narahat olmağa ehtiyac yoxdur, mən belə düşünürəm.

REAL televiziya kanalından **Kamran QASIMOV:** Cənab Kansler, sualım Sizədir. Martin 2-də Ermənistanın baş naziri ilə keçirilən mətbuat konfransında bildirdiniz ki, münaqişə Azərbaycanın və Ermənistanın ərazi bütövlüyü, eləcə də Dağlıq Qarabağın öz müqəddəratını təyinatına hüququ əsasında həll olunma bilər və bu prinsiplər hamı üçün eynidir. Suallım belədir, yəni bu prinsiplər Cənubi Osetiya, Abxaziya, Donbas, Dnestryanı kimi ərazilərə də şamil oluna bilərmi, şamil olunurmu? Təşəkkür edirəm.

Kansler Olaf ŞOLTS: Sualınıza görə təşəkkür edirəm. Çox asan cavab verə bilərəm. Biz aktual bir münaqişəni götürək. Təbii ki, Rusiyanın cəhdi, Ukraynanın bir hissəsini zəbt etsin, biz buna heç vaxt yol vermərik, biz bununla razı deyilik və bu, yalançı referendumların nəticəsi kimi Zaporozhye, Luqanskı, Xersonu və digər hissələri özünə cəlb etməklə deyil, yəni zəbt etməklə deyil. Biz bununla razı deyilik və biz burada öz mövqeyimizi aydın şəkildə bildirdik ki, BMT-nin Nizamnaməsi buna yol vermir, bu hərəkət beynəlxalq hüquqa ziddir. Eyni zamanda öz mövqeyimizi aydın şəkildə bildirdik ki, axı biz, həmçinin Dağlıq Qarabağı respublikası kimi qəbul etdik, Dağlıq Qarabağı da tanıyırdıq.

- Cənab Prezident, sual Sizədir. Siz Avropaya və Almaniyaya qaz ixracı haqqında məlumat verdiniz. Siz

hansısa bir miqdarı deyə bilərsinizmi? Təbii ki, Almaniyaya və yaxud Avropaya hansı miqdarda qaz göndərə bilərsiniz? Sizin şərtləriniz nədir? Ölkənin şərtləri nədir? Uzunmüddətli əməkdaşlıq olmalıdır? Federal Kanslerə də sualım var. Cənab Kansler, Siz nə deyərsiniz, Qarabağ Azərbaycandır? Siz bəyaz dediniz Dağlıq Qarabağı respublika kimi tanıyırsınız. Qarabağ Azərbaycandır?

Prezident İlham ƏLİYEV: Biz Avropa məkanına təbii qazı iki ildən bir qədər çox zaman kəsiyində ixrac edirik və ildən-ildən bu rəqəmlər artır. Rusiya-Ukrayna müharibəsindən sonra bizə Avropanın 10 ölkəsindən, ən azı 10 ölkəsindən sifarişlər gəldi. Təkliflər gəldi ki, biz o ölkələrə də qaz təchizatını təmin edək, ya da ki, artıq qaz təchiz etməyimiz ölkələrdə qaz həcmi artıraq. Biz keçən il Avropa İttifaqı ilə imzalanmış anlaşma memorandumuna əsasən, 2027-ci ilə qədər 20 milyard kubmetr təbii qazı Avropa məkanına çatdırmağı planlaşdırırıq. Onu da bildirməliyəm ki, bizim qaz ixracatımız təkcə Avropa məkanını əhatə etmir. Biz, eyni zamanda bizim üçün ən böyük bazar olan Türkiyəyə və Gürcüstana da qaz ixrac edirik. Ona görə gələcəkdə qaz ixracatını Avropa məkanına çatdırmaq üçün, əlbəttə ki, yeni kon-

traktlar imzalanmalıdır. Hazırda Azərbaycan qazı Türkiyə, Gürcüstan, Bolqarıstan, Yunanıstan və İtaliyaya çatdırılır. Bu ildən Rumıniyaya çatdırılmağa başlanmışdır. Bu ilin sonunda Macarıstana ilk qaz təchizatını həyata keçirmək fikrindəyik. Biz hazırda Albaniya hökuməti ilə Albaniyanın qaz təchizatı ilə Albaniyanın qaz təchizatı məsələsini müzakirə edirik. Biz hazırda Albaniya hökuməti ilə Albaniyanın qaz təchizatı məsələsini müzakirə edirik. Biz hazırda Albaniya hökuməti ilə Albaniyanın qaz təchizatı məsələsini müzakirə edirik. Biz hazırda Albaniya hökuməti ilə Albaniyanın qaz təchizatı məsələsini müzakirə edirik.

traktlar imzalanmalıdır. Hazırda Azərbaycan qazı Türkiyə, Gürcüstan, Bolqarıstan, Yunanıstan və İtaliyaya çatdırılır. Bu ildən Rumıniyaya çatdırılmağa başlanmışdır. Bu ilin sonunda Macarıstana ilk qaz təchizatını həyata keçirmək fikrindəyik. Biz hazırda Albaniya hökuməti ilə Albaniyanın qaz təchizatı məsələsini müzakirə edirik. Biz hazırda Albaniya hökuməti ilə Albaniyanın qaz təchizatı məsələsini müzakirə edirik. Biz hazırda Albaniya hökuməti ilə Albaniyanın qaz təchizatı məsələsini müzakirə edirik.

çox mühüm rol oynayır. Nə qədər çox interkonnektor olarsa, bir o qədər də bizim Avropa məkanında qaz ixracatı genişləndirilə bilər. Təbii ki, uzunmüddətli kontraktlar imzalanmalıdır. Çünki yaxşı bilirik ki, Avropada yaşıl enerjiyə keçidə meyllər çox yüksəkdir və biz uzunmüddətli kontraktlarda maraqlıyıq. Ümid edirəm ki, biz bu məsələləri bir-biri ilə uzlaşdırmaqla, Eyni zamanda Azərbaycanda bərpə olunan enerji növlərinə qoyulan sərmayəni nəzərə alsaq, hazırda elektrik enerjisinin istehsalına sərf olunan təbii qaz da Avropaya ixrac edilə bilər və beləliklə, gələcəkdə bizim nəzərdə tutduğumuzdan daha böyük rəqəmlə bizim ixracatımız ölçülə bilər.

Kansler Olaf ŞOLTS: Suala görə təşəkkür edirəm.

Cənab Prezident, Sizin verdiyiniz məlumata görə təşəkkür edirəm. Ürəkəcan məlumatdır və Azərbaycanın Avropaya ixrac edəcəyi miqdar təbii ki, bizim gələcəyimiz üçün vacibdir və maraqlarımız eynidir.

Yeni bərpə olunan enerji üzrə infrastrukturun inkişafı, tikintisi hər ikimizin marağına uyğundur. Təbii ki, "yaşıl enerji"nin də Azərbaycanın ixracı üçün potensialı mövcuddur. Bu sahədə həm orta, həm də uzunmüddətli əməkdaşlıq mümkündür. Təbii ki, biz tullantılardan azad enerjiyə maraqlıyıq və bu sahədə bunu birgə təmin edə bilərik.

İkinci sualla əlaqədar qeyd etmək istəyirəm ki, Almaniyaya hələ o vaxt beynəlxalq səviyyədə öz fikrini bildirməyi və Dağlıq Qarabağı respublika kimi tanımağıdır. Yəni bununla da öz mövqeyini bildirmişdir.

Azərbaycanın İctimai Televiziya kanalından Fikrət DOLUXANOV:

Cənab Kansler, sualım Sizədir. Statistika baxsaq görərik ki, 2021-ci ildə Almaniyanın Ermənistanla ixracı 178 milyon avro təşkil edib. 2022-ci ildə isə bu rəqəm artıq 505 milyon avroya çatıb. Eyni zamanda Avropa İttifaqının Ermənistanla ixracı 2021-ci ildə 753 milyon avro idisə, 2022-ci ildə artıq bu rəqəm 1,3 milyard avroya çatdı. Maraqlıdır, bu rəqəmlər faktiki olaraq Ermənistanın Rusiyaya ixracı 2021-ci ildə 800 milyon dollar idi. 2022-ci ildə isə bu rəqəm üçqat artdı və faktiki olaraq 2,4 milyard dollara çatdı. Bu təəccüb doğuran rəqəmlər Avropa İttifaqında və Almaniyada araşdırılırmı? Çünki bu rəqəmlər faktiki olaraq Ermənistanın Rusiyaya ixracı qoyulan sanksiyalardan yayınmasını göstərir, sübut edir. Bu, Almaniyaya və Avropa İttifaqı tərəfindən araşdırılacağı və Ermənistan bu fəaliyyətə görə hansı formada cəzalandırılabilir? Çox sağ olun.

Kansler Olaf ŞOLTS: Sualınıza görə təşəkkür edirəm. Qısaca cavab verim. Biz müxtəlif ölkələrin ixracatına aid müxtəlif rəqəmləri baxmışıq, nəzərdən keçirmişik, həm Almaniyada, həm Avropa İttifaqı üzrə. Harada artımlar nəzərə çarpır, təbii ki, yoxlayırıq, iqtisadiyyatın inkişafı ilə əlaqədardır, nə ilə əlaqədardır? Avropa İttifaqının adı bir rutinasıdır ki, dünyada hər bir ölkəyə diqqətə baxsın. Bununla əlaqədar müvafiq ofislar var, hansı ki bununla birbaşa məşğul durlar. Biz hamıya deyirik, hər bir iktisadi inkişafda da deyirik, xahiş edirik diqqət yetirsin ki, sanksiyalardan yayınmaq lazımdır. Avropa Komissiyasının prezidenti də bu fikri açıq şəkildə bildirmişdir. Təşəkkür edirik.

Azərbaycan Avropa üçün enerji sektorunda etibarlı tərəfdaşdır

Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyevin Almaniyanın aparıcı şirkətlərinin rəhbərləri ilə görüşü olub

Əvvəli 1-ci sahə.

- Zati-aliləri, Prezident Əliyev.

İqtisadiyyat naziri, cənab səfir, xanımlar və cənablar.

Almaniyanın Şərqi Biznes Assosiasiyasının adından Zati-alilərinizi burada - Berlində səmimi-qəlbənd salamlamaq istəyirəm. Lakin hesab edirəm ki, bunu bütöv alman biznes cəmiyyəti adından da deyə bilərik. Azərbaycan və alman biznesləri arasında iqtisadi əməkdaşlıq haqqında bu gün müzakirələrin təməlini təşkil edən, demək olar ki, otuz şirkətin nümayəndələri toplaşdı. Həmçinin Federativ Hö-

kumətin nümayəndələrini, iqtisadiyyat və İqlim Müdafiəsi Nazirliyindən cənab Rayxenbexeri, xanım Alarixi burada salamlamaq istəyirəm. Qısa müddətli görüşümüzün məqsədi, biz sizin şirkətlərinizi klasterlər üzrə yığıb. Beləliklə, bizim beş klasterimiz var. Birincisi enerji, sonra logistika və infrastruktur, üçüncü sənaye, dördüncü kənd təsərrüfatı və beşinci klaster maliyyə,

texniki qaydalar və assosiasiyalardır. Hər birinizdən şirkətiniz, Azərbaycanda planlarınız və layihələriniz barədə qısa məlumat verməyi xahiş edirik. Xahiş edirəm çıxışınız iki və ya üç dəqiqədən artıq olmasın. Əks halda mən nəzakətsiz davranmaq məcburiyyətində qalaraq sözüünüzü kəsməli olacağam. Çünki hər bir klasterdən sonra Prezident öz qeydlərini və bəlkə də

sizin konkret təkliflərinizə dair reaksiyanızı bildirecək. Vaxta əməl etməyimiz vacibdir. Həmçinin xahiş edirəm çıxışlarınızda mümkün qədər konkret olun. Bugünkü müzakirələrin ən yaxşı nəticəsi o olardı ki, bizdə təqib olunmalı məsələlərin uzun bir siyahısı olsun. Hesab edirəm ki, bu, çox vacibdir. Beləliklə, bu, mənim qısa açıqlıq çıxışım idi. İndi isə sözü böyük məmnun-

niyyətlə Zati-aliləri Prezident Əliyevə verim. Görüşdə çıxış edən Azərbaycan Prezidenti **İlham ƏLİYEV** dedi: - Təşəkkür edirəm. Çox sağ olun, cənab Harns. Xanımlar və cənablar, bu görüşdə iştirak etdiyiniz üçün sizə də təşəkkürümü bildirim. Cənab Harnsın vurğuladığı kimi, biz üç həftə bundan əvvəl Münhendə görüşmüş-

dük. Beləliklə, bu, bir aydan az müddətdə mənim Almaniyaya ikinci səfərimdir. Bu dəfə mən Almaniyaya Kansler Olaf Şoltsun dəvəti ilə gəlmişəm. Sabah mənim Prezidentlə və Kanslerlə görüşlərim olacaq və əlbəttə, biz siyasi gündəliyə aid məsələlərlə birlikdə, sözsüz ki, ticari və iqtisadi əlaqələrimizin genişlənməsi imkanlarını da müzakirə edəcəyik.

Əvvəlki görüşlərimizə əsasən, biz müxtəlif ölkələrin ixracatına aid müxtəlif rəqəmləri baxmışıq, nəzərdən keçirmişik, həm Almaniyada, həm Avropa İttifaqı üzrə. Harada artımlar nəzərə çarpır, təbii ki, yoxlayırıq, iqtisadiyyatın inkişafı ilə əlaqədardır, nə ilə əlaqədardır? Avropa İttifaqının adı bir rutinasıdır ki, dünyada hər bir ölkəyə diqqətə baxsın. Bununla əlaqədar müvafiq ofislar var, hansı ki bununla birbaşa məşğul durlar. Biz hamıya deyirik, hər bir iktisadi inkişafda da deyirik, xahiş edirik diqqət yetirsin ki, sanksiyalardan yayınmaq lazımdır. Avropa Komissiyasının prezidenti də bu fikri açıq şəkildə bildirmişdir. Təşəkkür edirik.

Son 20 ildə iqtisadiyyatımız üç dəfədən çox artıb. Düşünürəm ki, bu, dünya rekord hesab oluna bilər. Eyni zamanda birbaşa xarici borcun azalması strategiyasına əsaslanaraq, biz xarici borcumuzu azaltmışıq və 2023-cü il yanvarın 1-nə olan məlumata görə, bu, ÜDM-in 10 faizindən aşağı olub. Faktiki olaraq, bu, mənim bir neçə il bundan əvvəl hökumətin qarşısında qoyduğum hədəf idi.

ARD 4-cü sahə.

Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyevin Almaniyaya işgüzar səfəri

Almaniya Azərbaycanın ərazi Azərbaycan Avropa üçün enerji sektorunda etibarlı tərəfdaşdır

Əvvəlki 3-cü səh.

İndi hədəfə nail olunduğundan biz borclanma strategiyamıza yenidən başlayırıq. Biz artıq Dünya Bankı, Avropa Yenidənqurma və İnkişaf Bankı və bir neçə başqa beynəlxalq maliyyə institutları ilə ilk inkişaf mərhələlərinə başlamışıq. Lakin infrastruktur layihələri, yol tikintisi, demir yolu və sair üçün borc aldığımız əvvəlki illərdən fərqli olaraq, indi öz şirkətlərimizin və sənaye sektorumuzun imkanları artıdığından, bizim artıq bunun üçün vəsaitə ehtiyacımız yoxdur. Biz nisbətən bu yaxınlarda qəbul edilmiş 2030-cu il strategiyasına əsasən ölkəmizin qarşısında duran strateji hədəflərimiz üçün borc alacağıq və bu strategiyanın həyata keçirilməsi üçün toplayacağımız minimal məbləğ 40-50 milyard ABŞ dolları olacaq. Başqa sözlə, texnoloji keçidə əlaqəli məsələlərlə bağlı borc almağa davam edəcəyik, eyni zamanda gələcək iqtisadi potensialımızı əsas etibarilə öz ehtiyatlarımızla əsaslanaraq quraçağıq.

Cənab Harms qeyd etdiyi kimi, enerji ilə də bağlı klaster olacaq. Bununla bağlı bir neçə söz deyim. Bu yaxınlarda - bir ildən az vaxt bundan əvvəl Azərbaycan Avropa Komissiyasının prezidenti xanım Ursula Fon der Layen tərəfindən Avropa üçün enerji sektorunda etibarlı tərəfdaş adlandırılıb. Nailiyyətlərimizin bu cür qiymətləndirilməsi böyük şərəfdir. Həqiqətən də real hədəf olan yerdə, biz bir çox Avropa ölkələrini neft, neft məhsulları, neft-kimyə məhsulları ilə təchiz edirik.

İki ildən çox bundan əvvələn etibarən bəzi ölkələr artıq Azərbaycandan elektrik enerjisi və əlbəttə ki, təbii qaz almağa başlayıb. Lakin Avropada yeni mənbələrdən təbii qaza olan tələbatın artması ilə əlaqədar, hazırda biz komər imkanlarımızı genişləndirməyi planlaşdırırıq. Biz xüsusilə 16 milyard kubmetr tutumu olan TANAP-ı 32 milyard kubmetrədək, 10 milyard kubmetr tutumu olan TAP-ı isə 20 milyard kubmetrədək genişləndirməyi planlaşdırırıq. Bu, əsasən Avropadan tələbatın artması ilə əlaqədardır, çünki təsəvvür edə bilərsiniz ki, 3500 kilometr uzunluğu olan, 3 komər sistemini birləşdirən, 2021-ci il yanvarın 1-də istismara verilmiş komərin indi genişlənməyə ehtiyacı var.

Rusiya-Ukrayna müharibəsi başlayandan sonra bizə qaz təchizatı və ya mövcud qaz təchizatının artırılması ilə bağlı 10-dan çox Avropa ölkəsindən müraciət olunub. Biz tərəfdaşlarımızın ehtiyaclarını qarşılamaq üçün hər şeyi edirik. Bizim qaz təchizatımızın artıq kifayət qədər şaxələndirilmiş coğrafiyası var.

Müzakirələrimizin tərkib hissəsi olacaq başqa bir məsələ neqliyyat və logistika. Biz enerji satışından əldə etdiyimiz vəsaiti, yəni, neft və qaz gəlirlərini neqliyyat infrastrukturuna yönəltmək üçün

çox gərgin işləmişik. Hazırda buna demək olar ki, nail olub. Buna, demək olar ki, bizdə olan və faktiki surətdə infrastrukturumuzun tamamilə əhatə etdiyi proqnoza əsasən nail olub. Lakin indi yenə də Rusiya-Ukrayna müharibəsi nəticəsində Azərbaycanın neqliyyat infrastrukturuna tələbat artır. Ötən il tranzit yük-lərimizdə 75 faizdən çox artım olub və hətta bizim nisbətən yeni tikilmiş yükəşirmə imkanı 15 milyon ton olan də-niz ticarət limanında müəyyən tıxac yaranıb.

Bir sözlə, biz çox ürəkdən çalışırıq və əlavə maliyyə vəsaitlərini ayırıraq ki, dəniz limanımızın və demir yolu infrastrukturunun imkanlarını artırılması baş tutsun. Əlbəttə ki, bütün bunlar icra olunmalıdır. Təbii ki, ümidvarıq, Almaniya şirkətləri bu sahədə bizim tərəfdaşlarımız olacaq. Əsas perspektiv planlarımızda gəldikdə, əlbəttə ki, təxminən 30 il ərzində işğal altında olmuş Qarabağ və Şərqi Zəngəzurun azad edilmiş torpaqlarında yenidənqurma işləri nəzərdə tutulur. Hazırda Livanın ərazisi qədər sahə tamamilə yerlə-yeksan edilib. Beləliklə, biz "Böyük Qayıdış" adlanan dövlət proqramına artıq start vermişik. Biz proqramı tərtib etmişik və ilk sınaq layihəsinə artıq həyata keçirmişik. Müharibə bitdikdən sonra cəmi ilyarım ərzində 400-dən artıq məcburi köçkün öz yerlərinə qayıdaraq məskunlaşıb. Planımızda yüz minlərlə keçmiş məcburi köçkünün öz yurd-yuvalarına qaytarmaqdır, çünki erməni işğalı nəticəsində bir milyon soydaşımız qaçqın və məcburi köçkün vəziyyətinə düşmüşdür.

Bir sözlə, bu, böyük proqramdır və onun icrası böyük vəsaitlər tələb edəcək. Biz tamamilə yeni, müasir standart qaza olan tələbatın artması ilə əlaqədar, hazırda biz komər imkanlarımızı genişləndirməyi planlaşdırırıq. Biz xüsusilə 16 milyard kubmetr tutumu olan TANAP-ı 32 milyard kubmetrədək, 10 milyard kubmetr tutumu olan TAP-ı isə 20 milyard kubmetrədək genişləndirməyi planlaşdırırıq. Bu, əsasən Avropadan tələbatın artması ilə əlaqədardır, çünki təsəvvür edə bilərsiniz ki, 3500 kilometr uzunluğu olan, 3 komər sistemini birləşdirən, 2021-ci il yanvarın 1-də istismara verilmiş komərin indi genişlənməyə ehtiyacı var.

Rusiya-Ukrayna müharibəsi başlayandan sonra bizə qaz təchizatı və ya mövcud qaz təchizatının artırılması ilə bağlı 10-dan çox Avropa ölkəsindən müraciət olunub. Biz tərəfdaşlarımızın ehtiyaclarını qarşılamaq üçün hər şeyi edirik. Bizim qaz təchizatımızın artıq kifayət qədər şaxələndirilmiş coğrafiyası var.

Müzakirələrimizin tərkib hissəsi olacaq başqa bir məsələ neqliyyat və logistika. Biz enerji satışından əldə etdiyimiz vəsaiti, yəni, neft və qaz gəlirlərini neqliyyat infrastrukturuna yönəltmək üçün

rat başlayaraq rəqəmləri qeyd etdiyinizə görə minnətdaram. Bu, çox maraqlıdır və gördüm ki, bir çox iştirakçı bunları qeyd edir, çünki bizim üçün çox aydın perspektivlər açıdır. Gələn, enerji sahəsi ilə başlayaq. Əvvəlcə mən "Siemens Energy" şirkətinin nümayəndəsi, cənab Vaysa söz verəcəyəm. Sonra "Uniper" şirkətindən cənab Peter Hohauss çıxış edəcək. "S.E.T." şirkətindən cənab Dohna, "Notus Energy" şirkətindən cənab Pallutt, daha sonra cənab Kasapoğlu və doktor Falk. Masa üzərində mikrofonlar qoyulub, onlardan istifadə edin.

"Siemens Energy" şirkətinin təmsilçisi **Kristian VAYS**: Sağ olun. Zati-əliləri, Prezident Əliyev. Xanımlar və cənablar. Əvvəlcə, dövlətə təbii qazın çox əhəmiyyəti. Mühim təbii qazdır. Adım Kristian Vaysdır. Mən "Siemens Energy" şirkətini təmsil edirəm. Mən enerji sahəsində kommersiya əməliyyatlarına görə Avropa və Şərqi Zəngəzur bölgələrini artıq yaşıl enerji zonası elan etmişik. Orada yalnız bərpaulunan enerji mənbələrindən istifadə ediləcək. Bu mənbələr növbəti həmin yerlərdə insanların və sənayenin tələbatını ödəyəcək, o cümlədən ölkənin qalan hissəsində də xidmət edəcək.

Eyni zamanda bərpaulunan enerji mənbələrinin böyük potensialı var. Ola bilsin, biz bu mövzunu görüşümüz zamanı daha geniş şəkildə müzakirə edə biləcəyik. Lakin deyər bilərəm ki, Azərbaycanda külək və günəş enerjisi mənbələrinin potensialı 200 qıvavata yaxındır. Beləliklə, hazırda biz növbəti xarici sərəməyedarları cəlb etməkdə davam edirik, o cümlədən həmin enerji mənbələrini ixrac etmək məqsədilə lazımı ötürmə imkanlarını da yaradıraq. Bəlkə burada mən çıxışımı yekunlaşdırım ki, müzakirələrimiz üçün çox vaxtımız olsun. Sağ olun.

Moderator **Mixael HARMS**: Cənab Prezident, aydın strateji istiqamətləri təsvir etdiyinizə görə çox sağ olun. Təəssü-

rət başlayaraq şirkətiniz bizim üçün "Cənub qaz dəhlizi"ndə etibarlı təbii qaz təchizatçısıdır. Bu səbəbdən düşünürük ki, hazırkı şəraitə nəzər alınaraq, bizim şəxsləndirmə strategiyamız dəyişib. Almaniya hesab edirlər ki, "Cənub qaz dəhlizi"nin daha da genişləndirilməsi baş tutsa, yaxşı olardı. Yəni, ötürmə qabiliyyəti 20 milyard kubmetrə qədər artdı, çünki "Uniper" şirkəti olaraq biz həmin marşrutla daha çox təbii qazın təchiz olunmasında çox maraqlıyıq. Buna görə yaxşı olardı ki, hər iki hökumət höll olunmalı qalan məsələlərə diqqət yetirilsin və maliyyəmə sahəsində addımlar atılsın, icazələrin verilməsi prosedurları sürətləndirilsin. Buraya, əlbəttə ki, tənzimləyici qaydalar da əlavə edilməlidir.

İkinci addım ondan ibarətdir ki, biz artıq enerji sərəməydarlığı sahəsində SOCAR ilə birgə işlər görmüşük. Birinci layihə Sumqayıtda SOCAR-ın "Azorikimya" kompleksində həyata keçirilib. Orada biz Azərbaycanın tam inteqrasiya edilmiş ilk istilik enerji stansiyasını tikib təhvil verdik. Bu layihənin daha da genişləndirilməsi üçün əlavə imkan var, çünki "Uniper" şirkəti dekarbonlaşdırma 2035-ci ildə kömürdən tamamilə imtina edərək enerjinin istehsalına tam sadiqdır. Bu səbəbdən növbəti enerji keçidi üçün biz SOCAR ilə artıq birgə işçi qrupu yaratmışıq ki, ölkəmizdə yaşıl hidrogenin potensialını araşdıraraq. Biz Çilov adasında artıq kiçik külək enerjisi stansiyasını istismara vermmişik. Gələn illərdə bərpaulunan enerji potensialının çox yüksək olduğunu görürük və bilirik. Enerjinin önəvi sahəsində, yəni, təbii qaz və neft sektorunda qalmamaqdan ötrü hökumətimizin dəstəkləməli olduğu ümumi iktidariyyəti ölkəmizə qaytarmaq üçün qeyd etdiklərimiz növbəti iş sahəsi ola bilər. Zati-aliniz qeyd et-

diyi kimi, bu, ölkəmizdə, həmçinin şəxsləndirmə üçün çox vacibdir və biz bu sahəyə töhfə verməyi arzulayıraq. Çox sağ olun.

Moderator **Mixael HARMS**: Sağ olun. Buyurun, cənab Dohna.

"SCT Energy" şirkətinin təmsilçisi **Dohna YORK**: Hörmətli cənab Prezident, giriş sözlərimizə görə təşəkkür edirəm. Çox maraqlı çıxış oldu. Biz kifayət qədər kiçik və o qədər də tanınmayan alman şirkətiyik. Bu, bir ailəyə məxsus və Hamburqda yerləşən şirkətdir. Bununla belə, biz enerji, xüsusən də neft və qaz sənayesi sahəsində 40 ildən artıqdır ki, fəaliyyət göstəririk. Həmin vaxt şirkətə mən rəhbərlik etmədim, hələ məktəbdə təhsil alırdım. Ailəmizin digər üzvləri 1990-cı və 2000-ci illərdə SOCAR-dan olan tərəfdaşlarla çalışırdılar. Elə həmin vaxtdan biz SOCAR ilə münasibətlərimizi qoruyub saxlamışıq. Bu, xüsusən neft və qaz sektoruna aiddir. Bununla belə, Sizin ölkənin önəvi enerji mənbələrindən yeni mənbələrə keçid etdiyini, biz də ötən il və inşil keçid proseslərinə qoşulduq. Ekspert biliklərimizin daşınması və neqliyyat sahəsində aid olmasına baxmayaraq, biz ticarət şirkəti kimi fəaliyyət göstəririk. Bu səbəbdən biz növbəti enerji keçidi üçün biz SOCAR ilə artıq birgə işçi qrupu yaratmışıq ki, ölkəmizdə yaşıl hidrogenin potensialını araşdıraraq. Biz Çilov adasında artıq kiçik külək enerjisi stansiyasını istismara vermmişik. Gələn illərdə bərpaulunan enerji potensialının çox yüksək olduğunu görürük və bilirik. Enerjinin önəvi sahəsində, yəni, təbii qaz və neft sektorunda qalmamaqdan ötrü hökumətimizin dəstəkləməli olduğu ümumi iktidariyyəti ölkəmizə qaytarmaq üçün qeyd etdiklərimiz növbəti iş sahəsi ola bilər. Zati-aliniz qeyd et-

Prezident **İlham ƏLİYEV**: Sağ olun.

Moderator **Mixael HARMS**: Sağ olun. Buyurun, Matthias Pallutt.

Potsdamda yerləşən "Lotus Energy" şirkətinin təmsilçisi **Matthias PALLUTT**: Çox sağ olun. Biz bərpaulunan enerji sahəsində layihələri tərtib edən şirkətik. Bu, əsasən, külək və günəş enerjisi layihələridir. Biz fəaliyyətə 2001-ci ildə Almaniya başlandıq və sonra qısa müddət ərzində digər ölkələrə keçdik. Ölkələr arasında təkcə Avropa dövlətləri deyil, o cümlədən Latın Amerika ölkələri də var. Biz Azərbaycanda da fəaliyyətə başlamışıq. Ötən il bizim torpaq mülkiyyətçiləri, elektrik enerjisi alan tərəflər və investitorlar çox perspektivli danışıqlarımız oldu. Hələ ki, konkret biznes təklifini tapmamışıq.

Bildirmək istəyirəm ki, ölkəmizdə nəhəng sərəməydar var. Bu, təkcə neft və qaz deyil. Siz də qeyd etdiyiniz kimi, buraya günəş və külək enerjisi də aiddir. Lakin əsaslı biznes təklifinə gəldikdə, biz adətən qarşımıza bir neçə sual qoyuruq. Bilirəm ki, təbii sərəməydar gəldikdə, enerji istehsalı kifayət qədər çoxdur. Lakin enerjinin qiyməti, investitorların sərəməydarı sahələr və faizlər kimi digər məsələlərə toxunduqda suallar qalır. Hesab edirəm ki, layihə tərtibatçısı kimi, biz hər kəsin üzlaşdığı eyni problemləri görürük. Burada səhəbət faiz sərəməydarının kəskin artmasından gedir. Düşünürəm ki, bu cür məsələlər sərəməydarı məhdudlaşdırır. Mənim üçün bilmək maraqlıdır ki, Sizin ölkəmizdə bərpaulunan enerji layihələrinin gücləndirilməsində strategiyamız nədən ibarətdir? Çox sağ olun.

Moderator **Mixael HARMS**: Sağ olun, cənab Pallutt. Cənab Kasapoğlu, söz sizindir. "Edison Technologies and Engineering Group" un baş icraçı direktoru **Edison KASAPOĞLU**: Cənab Prezident, çox sağ olun. Sizin məqsədləriniz və təqdim etdiyiniz hazırkı planlarımız çox böyük təəssürat bağışlayır. Qarşınıza qoyduğunuz planlar həqiqətən əla planlardır.

Bizim şirkət enerji bazarında 2004-cü ildən etibarən fəaliyyət göstərir. Dünyadakı digər mühəndis tərəfdaşlarımızla biz əsasən böyük hökumət layihələrinə dəstək veririk. Bu gün mən, cənab Prezident, üç məsələni qeyd etmək istəyirəm və ümidvaram ki, həmin məsələlərə cavabınızı əsədəcəyəm. Birinci məsələ ondan ibarətdir ki, cənab Putin Xəzər dənizinin hüquqi statusu ilə bağlı razılaşmanı təsdiqlədikdən sonra biz 2018-ci ilin avqustunda "Erlikid", "Sinopec Engineering" və "Manesman" şirkətləri ilə Türkmənistandan Azərbaycan vasitəsilə Avropaya çəkiləcək qaz boru kəməri üzərində işləməyə başladığımız işlər müəy-

Moderator **Mixael HARMS**: Xahiş edirəm, vaxta qənaət edək.

Edison KASAPOĞLU: Bitirirəm. Bu, sonuncu sualdır. Sualım Sizədir, cənab Prezident. Bizdə texnologiya var, konsorsium qurmuşuq. Ölkəmiz üçün maraqlı layihə ola bilər ki, biz günəş paneli çərçivəsini istehsal edən xətti işə salaq. Bu, enerjiyə çox qənaət edən xətt olacaq. Belə olan halda, günəş panellərini bütün dünyaya sata bilərsiniz. Bu, üçüncü sualım idi. Çox sağ olun, cənab Prezident.

yon dərəcəyə qədər icra olundu. Lakin əfsuslar olsun ki, biz növbəti mərhələyə çıxma bilmədik. Burada, cənab Prezident, mən Sizdən "Transxəzər" boru kəməri barədə soruşmaq istəyirdim. Bu layihə yenidən bərpauluna bilirmi? Həmin vaxt, yəni, 2018-ci ilin avqust ayında, qeyd etdiyim kimi, mətbuatda hətta konsorsiumla birgə məlumat verilməmişdi ki, biz həmin layihədə əməkdaşlıq üçün tam şəbəkə yaratmışıq. Bu layihənin maliyyələşdirilməsini dəstəkləmək üçün idarə heyətinə hətta çox böyük maliyyə təsisi də qoşulmuşdu. Bu, birinci məsələdir.

İkinci məsələ bizim DESFA və "Snam" ilə olan əhdliklərimizə aiddir. Bu, Türkiyə ilə Yunanıstan arasında yerləşən qovşağa təbii qazın qəbul edilməsi əməliyyatı ilə bağlıdır. Avropa istiqamətində bir neçə milyard kubmetr qazın qəbul edilməsi nəzərdə tutulur. Aydındır ki, "Snam" Avropa ölkələrinə gedən boru kəmərlərinə malikdir. Mən bilmək istəyirdim ki, Azərbaycan bu kəmərlərin alınmasında bizə dəstək verə bilirmi? Biz artıq BOTAS ilə müzakirələr aparmışıq və onlar bu kəmərlər üzrə bizə dəstək verəcəklərini bildirdilər.

Diqqətinizə çatdırmaq istəyirəm üçüncü məsələ isə ümumi xarakterli məsələdir. İki həftə əvvəl Özbəkistandan nümayəndə heyətini qəbul etdik. Onların, həmçinin günəş panelləri, iri həcmdə enerji istehsalı, günəş enerjisi ilə bağlı böyük planları var. Cənab Prezident, Siz də bunu əvvəldə qeyd etdiniz. Mühəndis şirkəti kimi biz günəş panellərinin istehsalı ilə bağlı işlərə hələ 2014-cü ildə başlamışıq və günəş enerjisi bazarında fəaliyyət göstəririk. Hazırkı vəziyyəti götürsək görürük ki, indi günəş panellərinin 95 faizi Çin təchizatından asılıdır. Həmin mono və ya polikristal əsaslanan panellərin istehsalı, əslində, 85 faiz enerji tələb edir. Bu isə günəş panellərinin istehsal xərclərini açıq-aydın göstərir. Əsas xərclər məhsul istehsal prosesində kremniyin istifadəsi ilə bağlıdır. Biz bunu "kvarts kremniy" adlandırırıq. Biz ondan orinti olaraq günəş panellərinin daxili hissələrini hazırlayırdıq. Sonra isə həmin panellər günəş enerjisi verir. Bu, istehsalın son mərhələsidir.

Moderator **Mixael HARMS**: Xahiş edirəm, vaxta qənaət edək.

Edison KASAPOĞLU: Bitirirəm. Bu, sonuncu sualdır. Sualım Sizədir, cənab Prezident. Bizdə texnologiya var, konsorsium qurmuşuq. Ölkəmiz üçün maraqlı layihə ola bilər ki, biz günəş paneli çərçivəsini istehsal edən xətti işə salaq. Bu, enerjiyə çox qənaət edən xətt olacaq. Belə olan halda, günəş panellərini bütün dünyaya sata bilərsiniz. Bu, üçüncü sualım idi. Çox sağ olun, cənab Prezident.

Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyevin Almaniyaya işgüzar səfəri

Almaniya Azərbaycanın ərazi Azərbaycan Avropa üçün enerji sektorunda etibarlı tərəfdaşdır

Əvvəli 5-ci sahə.

Mikayıl CABBAROV: Cənab Prezident, Türkiyə və Yunanistan sərhədindən söhbət edirik.

Prezident İlham ƏLİYEV: Orada tutum var?

Mikayıl CABBAROV: Cənab Kasapoğlu deyir, - əgər mən onu düz baş düşürsəm, - Türkiyə hökuməti şirkətə imkan verir ki, bu tranzit ötürmə tutumuna malik olsun. Bu da sonra beynəlxalq qaz donorların tapılmasından asılıdır. Düzdür?

Edison KASAPOĞLU : Düzdür, bəli 1 milyard kubmetrdən 3 milyard kubmetrə qədər.

Prezident İlham ƏLİYEV: Anladım. Bu fikir barədə heç nə eşitməmişəm, ona görə şərh vermə bilmərəm. Bəlkə görüşümdən sonra bunu nazirinizlə müzakirə edib bizi daha çox məlumat və təfərrüatlarla təmin edə bilərsiniz. Əlbəttə ki, enerji təhlükəsizliyi ilə bağlı bizim dəstəyimizi ehtiyac olan istənilən layihəni dəstəkləyəcəyik. Sonuncu qeyd isə Azərbaycanda bəzi işlərlə gəmiqayırma zavodu və Sumqayıt Texnologiyalar Parkı ilə bağlı idi, əgər sualı düzgün başa düşmüşsəm. Eləcə də hidrogen. Düşünürəm ki, mən bu məsələyə toxunmuşam, lakin Bakı gəmiqayırma zavodu isə ildə 6 gəmi istehsal edə bilər və bu da həmin neft həcmləri və Mərkəzi Asiyadan, yəqin ki, Çindən gözlədiyimiz quru yük üçün kifayət etmir. Yəqin ki, eşitmisiniz Çindən, Qırğızıstan, Özbəkistan ərazisindən Xəzər dənizinə dəniz yolu tikintisi layihəsi var və əlbəttə ki, layihə Xəzər dənizinə çatan kimi o, bizə tərəf gələcək. Beləliklə, biz Azərbaycan ərazisindən potensial daşıma həcmlərinin ciddi dəyərlən-

dirmə prosesindəyik və biz buna hazır olmalıyıq. Biz investisiya yatırılmalıyıq və bu sahədə çoxlu investisiya imkanları və ya müqavilə imkanları olacaq. Düşünürəm ki, mən bütün məsələləri əhatə edə bildim.

Moderator Mixael HARMS: Konkret şərtlərinizə görə çox sağ olun, cənab Prezident. Növbəti klaster sənayeyə keçməzdən əvvəl mən cənab Trondleni unutmuşam. O, Almaniyanın günəş enerjisinin paytaxtıdır. Günəş enerjisi ilə bağlı qısaca qeydlərini bildirmək istəyirəm.

Dirk TRONDLE: Mən Frayburqdan gəlirəm. Təəssüf ki, bir az gec oldu. Bəzən belə şeylər baş verir, üzr istəyirəm. Frayburq günəş enerjisi sənayesinin paytaxtı sayılır, hətta dünya miqyasında deyirdim. Bizim böyük elmi bazamız, mühəndislerimiz var və onlar karbon emissiyalarını azaldılması üçün Azərbaycanla işləməyə çox şad olardı. Frayburqla birgə işləməkdə maraqlı olsaydıq mən böyük məmnuniyyətlə Sizi, Sizin komandanızı, SOCAR-ı, nazirliyi dəvət etmək istərdim ki, özünüz hər şeyi görüb müzakirə edə bilərsiniz. Əminəm ki, başqa imkanlar olacaq.

Prezident İlham ƏLİYEV: Təşəkkür edirik. Biz böyük məmnuniyyətlə birlikdə işləyirik və həmçinin əvvəlki sualda mən Azərbaycanda günəş panellərinin istehsal imkanları ilə bağlı fikrimi bildirməyi unutdum. Sizin şirkətlə və yaxud istənilən digər şirkətlə işləməyə şad olardıq. Çünki dediyim kimi böyük enerji qiymətini və yerli tələbatı nəzərə alaraq Azərbaycanda birgə istehsalat təşkil etsək hesab edirik ki, bu, rəqabətli ola bilər.

Dirk TRONDLE: Frayburq şəhərində günəş panellərinin yeni növü var. Onlar daha da elastik və mükəmməldirlər. Lakin bu məsələdə elm də tələb olunur. Yaxşı olardı ki, ümumi elmi layihələr olsun.

Prezident İlham ƏLİYEV: Bəli, çox yaxşı. Bəlkə bizim görüşümdən sonra bu məsələ ilə bağlı təfərrüatlı fikir mübadiləsi apara bilərsiniz. Biz belə bir istehsalat təşkil etməyə çox şad olardıq. Biz hazırda azad ticarət zonası üçün bütün zəruri infrastrukturun tamamlanması mərhələsindəyik. Bu zona Bakıya yaxın, Xəzər dənizinin sahilində yerləşir. Bu azad zonanın artıq ilk rezidentləri var. Azad ticarət zonası, onun qaydaları və üstünlükləri haqqında məlumat bizim nazir tərəfindən bu gün bir az sonra təqdim oluna bilər.

Moderator Mixael HARMS: Çox sağ olun. Biz növbəti klaster olan sənayəyə və tikintiyə gəlib çatdıq. Biz "Knauf"un nümayəndəsi olan cənab Knotzer ilə başlayaq. Buyurun, cənab Knotzer.

"Knauf" Şirkətlər Qrupunun tərəfdaşı **Uve KNOTZER:** Zati-aliləri, əvvəlcə gecikdiyim üçün üzr istəyirəm. "Knauf" tikinti materialları sahəsində dünya miqyasında lider şirkətdir. Keçən il 15 milyard avroluq satışımız olub və 90 ölkədə 42 min əməkdaşımız var. Biz 1990-cı illərdən bəri Azərbaycanda marketinq və satışla məşğulduq. 2008-ci ildən bəri isə biz Gəncədə yerli tikinti sənayesi üçün materiallar istehsal edirik. Məhsullarımız əsasən alçıpan əsaslıdır. Bizim dünya miqyasında 80 karxanamız və 4 yerli mədənimiz var. Bu, bizim xammalımızdır. Hər şey alçıpan əsaslıdır. Sizdən və nazirlikdən bir xahişim var. Bizim alçıpan ehtiyatlarımızı qurtarın. Azərbaycanda çoxlu alçıpan qəlibi var və bizə daha böyük həcm üçün dəstək lazımdır. Çünki biz yerli istehsalat üçün həcmi artırmaq istəyirik. Biz Azərbaycanda əlavə məhsullar istehsal etmək istəyirik və biz, həmçinin Gürcüstana ixrac etmək

istəyirik və siyasət imkan verərsə Cənubi qonşulara ixrac etmək istəyirik. Mənim xahişim budur.

Prezident İlham ƏLİYEV: Yeni alçıpan ehtiyatlarına çıxışda çətinliyiniz var? Siz bu məsələni yerli orqanlarla, İqtisadiyyat Nazirliyi ilə müzakirə etmişiniz?

Uve KNOTZER: Hələ ki, birbaşa əlaqə yaratmamışıq, çünki biz tərəfdaşla işləyirik. Lakin oradakı material miqdarı ilə bağlı çətinliklərimiz var.

Prezident İlham ƏLİYEV: Beləliklə, mövcud ehtiyat demək olar ki, bitib.

Uve KNOTZER: Bəli və bizə daha çox lisenziyalar və mədəni işləri aparmaq üçün yeni ərazi lazımdır ki, biz məhsullar olmağa davam edəlik.

Prezident İlham ƏLİYEV: Bəli, mən bunu tamamilə dəstəkləyirəm. Mənim layihə barədə məlumatım var. Sizin dediyiniz kimi, o, 2008-ci ildə Gəncə şəhərinin yaxınlığında, Goranboy rayonunun ərazisində icra olunmuşdur. Hesab edirik ki, bu məsələnin həlləni tapmaq mümkündür. Bəlkə iqtisadiyyat nazirinə əlavə məlumat verəsiniz və əlbəttə ki, biz həmişə xarici investorları dəstəkləyirik və sizin şirkətiniz onlardan biridir. Biz şəxsləndirmə prosesinə başladıqda siz Azərbaycana sərmayə yatırırsınız. Beləliklə, siz Almaniyadan sərmayə yatan şirkətlər arasında birincilərdən olursunuz. Əlbəttə ki, biz sizinlə işbirliyinə davam etməkdə şad olardıq. Ehtiyatlarımızın bitməsi haqqında eşitməmişdim. Yəqin ki, çox gərgin çalışırsınız, bu yaxşı göstəricidir. Lakin mən iqtisadiyyat nazirinə indi göstəriş verirəm ki, bu məsələni ciddi araşdırın və sizin üçün əlavə ehtiyatları tapsın ki, siz də öz növbənizdə fəaliyyətinizi davam edə bilərsiniz. Bildiyimə görə siz 100 faiz yerli bazarıdan olan materialları təchiz edirsiniz. Xaricdən heç nə idxal olunmur. Əksinə, siz özünü ixrac edirsiniz.

Uve KNOTZER: Bəli, biz bir az Gürcüstana ixrac edirik. Biz gips dəyirmanını

tikməklə istehsalımızı artırmaq istəyirik. Həmçinin tərəfdaş şirkətdə olan payımızı da artırmaq istəyirik.

Prezident İlham ƏLİYEV: Bu məsələ ilə bağlı hər hansı bir köməyə ehtiyacınız olarsa, iqtisadiyyat naziri buradadır. Görüşdən sonra o, ehtiyatla bağlı problemin həll olunmasına necə yardımçı ola biləcəyimizi müəyyən etmək üçün hazır olacaq. Düşünürəm ki, bu, asandır. Sizin tərəfdaşınızla münasibətlərinizə biz müdaxilə etmə bilmərik.

Uve KNOTZER: Bu, başqa məsələdir.

"Global Clearance Solutions AG" şirkətinin baş icraçı direktoru **Filip MİXAELİS:** Zati-aliləri bu dəyirmi masada iştirak etmək mənim üçün böyük şərəfdir. Biz miniatomizləmə sahəsində fəaliyyət göstəririk. Mən bir neçə dəfə Azərbaycana və bir neçə rayonu ziyarət etmişəm. Mən özüm dağıntıların və minaların təmizlənməsində iştirak etmişəm. Biz miniatomizləmə sahəsində fəaliyyət göstəririk. Mən bir neçə ayda biz çox geniş təlim proqramlarını tamamlamışıq. Biz təkəv avadanlığı istehsal etmirik, digər ölkələrdə fəaliyyət də göstəririk. Biz təkəv keyfiyyətli avadanlığı təchiz etmirik, eyni zamanda, bu avadanlığı sənəyə uyğun şəkildə istismar etmək üçün zəruri olan dəstəyi də təmin edirik. Biz Qarabağ bölgəsinin inkişafını sürətləndirmək və məcburi köçkünlərin öz dedə-babaları yurdlarına qayıdaraq Azərbaycanın inkişafına töhfə vermək üçün Azərbaycan hökuməti ilə münasibətlərimizi intensivləşdirmək istəyirik.

Prezident İlham ƏLİYEV: Çox sağ olun. Bildiyiniz kimi, keçmiş məcburi köçkünlərin təchizlə məşkulaşdırılması bizim üçün ən böyük çağırışlardan və maneələrdən biridir. Çünki bizim dəqiq hesablamalarımıza əsasən, Ermənistan işğal dövründə bir milyondan çox mına basdırıb və 2020-ci ilin noyabrında müharibə bitəndən bəri demək olar ki, 300 azərbaycanlı mına sənəbindən və həlak olmuş və

ya ciddi xəsarət almışdır. Bizim potensial nisbətən məhduddur. Baxmayaraq ki, bu yaxınlarda biz müxtəlif ölkələrdən, o cümlədən Avropa ölkələrindən avadanlıq almışıq. Biz hətta indi havadan minamı aşkar edə bilən dronlardan istifadə edirik. Həmçinin təlim də çox vacibdir. Bu dəstəyə görə təşəkkür edirik. Siz sizin təchizləmə daha təfərrüatlı şəkildə baxmalıyıq, çünki səmimi desəm xarici şirkətləri mənə təmizləmə əməliyyatlarını həyata keçirmək üçün dəvət etmək istəyirik. Biz miniatomizləmə əməliyyatları üçün qiymət yerli qiymətlərlə müqayisədə çox yüksək idi. Bir kvadratmetrin minalardan təmizlənməsi üçün Avropada olan qiymət bizim milli miniatomizləmə agentliyinin işi aparmağa hazır olduğu qiymətdən bir neçə dəfə çox idi. Əlavə olaraq yaxınlarda bir neçə Azərbaycan şirkəti də fəaliyyətə başladı. İndi onlar da mına təmizləmə işləri ilə məşğuldurlar və onların qiyməti meqbuldur. Çünki təsəvvür etdiyiniz kimi, on minlərlə kvadratkilometrəndən söhbət edərkən bu, çox vəsait tələb edən bir işdir. Əlbəttə ki, mənə il ərzində hər bir metri yoxlanılmayacaq, çünki yüksək dağlıq ərazilər var. Əlbəttə ki, mına ilə çirkənləmə potensialının harada olduğunu biz bilirik. Lakin hesab edirik ki, bizim minalardan təmizləmə üzrə agentliyimiz ilə təfərrüatlı müzakirələr aparmağınız yaxşı olar. Çünki bu gün üç şirkət Azərbaycanda minalardan təmizləmə xidmətini göstərir. İşinin həcminə görə birinci ANAMA-dır. Bu, Azərbaycanın miniatomizləmə agentliyidir. İkincisi, Müdafiə Nazirliyinin minalardan təmizləmə üçün yaradılmış xüsusi alayları və batalyonlarıdır. Fövqəladə Hallar Nazirliyinin də bu prosedürə çox kiçik bir payı var. Beləliklə, mən sizə tövsiyə edərdim ki, bizim milli miniatomizləmə agentliyi ilə təmas keçmək üçün yardım əldə edəsiniz və qiymətləri nəzərdən keçirəsiniz və baxsınız bəlkə birgə müəssisə ya-

ratmaq olar. Əfsuslar olsun ki, uzun illər ərzində bunun üçün böyük bir potensial var.

Filip MİXAELİS: Əfsuslar olsun, biz bunu bir çox ölkələrdə görürük. Biz inanırıq ki, beynəlxalq ekspertiza və infrastrukturun da tətbiq edilməsi ilə qiyməti aşağı sala bilərik. Bəli, qiymət bahadır. Lakin biz 20-25 illik münaqişələrdə bir kvadratmetrə görə qiymətin 15 sent olduğunu görmüşük. Təşəkkür edirik.

Prezident İlham ƏLİYEV: Təşəkkür edirik.

Moderator Mixael HARMS: Xahiş edirik, ucadan danışın. Bizim təqribən yarım saat vaxtımız qalıb. Ona görə hər kəs öz suallarını bildirmək imkanında olmalıdır. Cənab Şults buyurun.

"Nokia" şirkətinin təmsilçisi **Olaf ŞULTS:** Bu gün "Nokia" rəqəmsal infrastruktur sahəsində innovasiyalar və texnologiyalar üzrə liderdir. Biz artıq mobil telefon şirkəti deyilik. Burada bu gün mövzuların əksəriyyəti rəqəmsallaşdırmanın səmərəli olması və rəqəmsal infrastrukturla bağlı idi. Əlbəttə ki, biz elektrik şəbəkəsini və enerjinin ötürülməsini nəzərdə tuturuq. Bu, tam ayaqdır. Bütün hökumətlərin rəqəmsallaşma proqramları var. Həmçinin Sizin hökumətinizin də belə proqramı var. Bilirik ki, siz də bu sahədə xüsusi uğurlar qazanmışsınız. Beləliklə, biz qərara gəldik ki, Azərbaycan regionunda böyük fəaliyyət aparılan ölkədir. Biz Mərkəzi Asiyada biznesimizi idarə etmək üçün Bakıda regional nümayəndəliyimizi yaratmışıq. Lakin bu, məsələnin tək bir hissəsidir. Biz Sizin uğur hekayənizin bir hissəsi olaraq istəyirik. Biz texnologiyaların bir tərəfdə, insanların isə digər tərəfdə olduğuna inanırıq. Ən yaxşı texnologiya savadlı insanlar və texnologiyadan faydalana bilən insanlar tərəfindən istifadə olunur. İnnovasiyalar və Rəqəmsal İnkişaf Agentliyi ilə əməkdaşlıq edirik. Təhsil proqramı üçün pul vəsaitləri ayırırsınız. Növbəti ay Bakıda laboratoriya və şəbəkəni istis-

mara verəcəyik. Biz Azərbaycanı təkəv məhsul verdiyimiz bazar kimi qəbul etmirik. Bu gün bu işləri görürük və bundan fərəhələnirik. Bununla belə, ölkədə rəqəmsallaşdırma prosesinin bir hissəsi olaraq istəyirik. Əlbəttə, bu sahədə biznes fəaliyyəti aparmağa biz hansı sahədə daha çoxlu işlərin görülməsini Sizinlə müzakirə etmək istəyirik ki, beləliklə, sərmayələrin mümkün qədər tez qayıdışını təmin edə bilərik.

Prezident İlham ƏLİYEV: Təşəkkür edirik. Yerli gəlmişkən, rəqəmsal transformasiya bizim strategiyamızın, təkəv 2030 strategiyamızın bir hissəsi yox, eyni zamanda, bizim prioritetlərin bir hissəsidir. Nəqliyyat, Rabitə və Yüksək Texnologiyalar Nazirliyinin adının Rəqəmsal İnkişaf və Nəqliyyat Nazirliyinə dəyişilməsi də təsadüfi deyil. Bu, sadəcə, adın dəyişilməsi deyil, bu, yanaşmanın dəyişməsi idi. Mən sizin dediklərinizi tamamilə dəstəkləyirəm. Hesab edirik ki, bizim nazirlik və sizin şirkətiniz arasında təmaslar daha da aktiv olmalıdır. Çünki biz regionumuzda rəqəmsal transformasiya ilə bağlı ön sırada olanlardan biri olmağı planlaşdırırıq. Bu, böyük potensial olan sahələrdə müasir texnologiyaları cəlb etmək və tətbiq etmək üçün bizim hökumətin ümumi strategiyasıdır. Gecikməmək, neft və qaz, coğrafiya və nəqliyyat haqqında düşünərək tənəblənməməyə və gələcəyimiz üçün faydalı ola bilən şirkətləri və investisiyaları ölkəyə cəlb etmək. Əlavə olaraq Azərbaycan regionunda, Mərkəzi Asiyada fəaliyyətinizin mərkəzi olaraq seçməyiniz məni şad edir. Hər dəfə mən bu xəbəri eşidəndə düşünürəm ki, biz etdiklərimizlə bağlı təkəv məlumat verməklə yox, həm də yaxşı investisiya mühitini yaratmaqla yaxşı iş görmüşük.

Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyevin
Almaniyaya işgüzar səfəri

bütövlüyünü və suverenliyini dəstəkləyir

Yeri gəlmişkən, məlumat üçün demək istəyirəm ki, Davos Dünya İqtisadi Forumu da dördüncü sənaye inqilabi mərkəzi üçün Bakı regional mərkəz olaraq seçməyi qararlaşdırmışdır və bu mərkəzin açılışı da təqribən iki il bundan əvvəl olmuşdur. Bu Mərkəz Azərbaycanı və Mərkəzi Asiyanı əhatə edir. Yəni, bu, təkcə coğrafi bağlantı yox, eyni zamanda, texnoloji bağlantıdır. Texnologiyanın regiona, Avropaya, Asiyaya yaxınlıq nöqtəyi-nəzərdən, əlbəttə ki, daha yaxşı yeri tapmaq çətindir. Bəlkə də bələdiyyə kimi danışmaq deyil, əsasən, lakin mənim vəzifəm neft və qaza aid olmayan sahələrdə investitorları, texnologiyaları, şirkətləri, strateji tərəfdaşları cəlb etməkdir. Neft və qaz artıq tamamlandı. Növbəti mərhələdə görcəklerimiz artıq mövcud şablon əsasında görüləcəkdir. İndi bizim üçün yeni olan rəqəmsal transformasiya üzrə böyük uzmüddətli strateji tərəfdaşlar lazımdır və mən ümid edirəm ki, "Nokia" ya goldikdə neft, belə də olacaq. Təşəkkür edirəm.

Moderator Mixael HARMS:

Çox yaxşı. Cənab Kappelhoff, xahiş edirəm, bir dəqiqə olsun.

"Tauber" şirkətinin təmsilçisi Jan-Bernd Kappelhoff: Hörmətli cənab Prezident, bizə vaxt ayırdığınız və dəyərimi masa üçün çox sağ olun. Bizim şirkət Almaniyada, həmçinin Portuqaliyada və İsviçrədə fəaliyyət göstərir. Şirkətimiz infrastrukturun yaradılması və saxlanması üzrə ixtisaslaşmışdır. Vaxtilə biz "Azorus" üçün işlər icra etmişdik. Ümidvaram ki, biz gələcəkdə "Azorus" üçün yenidən işlər görə bilirik. Çox sağ olun.

Prezident İlham ƏLİYEV: Təşəkkür edirəm. Suyun paylanması ilə bağlı görülən işlər çox özəlliklə, həmçinin Portuqaliyada və İsviçrədə fəaliyyət göstərir. Şirkətimiz infrastrukturun yaradılması və saxlanması üzrə ixtisaslaşmışdır. Vaxtilə biz "Azorus" üçün işlər icra etmişdik. Ümidvaram ki, biz gələcəkdə "Azorus" üçün yenidən işlər görə bilirik. Çox sağ olun.

Prezident İlham ƏLİYEV: Təşəkkür edirəm. Suyun paylanması ilə bağlı görülən işlər çox özəlliklə, həmçinin Portuqaliyada və İsviçrədə fəaliyyət göstərir. Şirkətimiz infrastrukturun yaradılması və saxlanması üzrə ixtisaslaşmışdır. Vaxtilə biz "Azorus" üçün işlər icra etmişdik. Ümidvaram ki, biz gələcəkdə "Azorus" üçün yenidən işlər görə bilirik. Çox sağ olun.

Çində, əsasən dövlət sektorunda inşaat işi ilə məşğulduq. Biz, həmçinin Almaniya universitetlər, dövlət sektoru binaları, kitabxanalar, səhiyyə layihələri və ekoloji cəhətdən bir çox faydalı binalarla öz töhfəmizi veririk. Hazırda biz Səudiyyə Ərəbistanında faydalı qazıntılara və enerjiyə əsaslanan cəmiyyətdən bərpaulunan enerjiyə əsaslanan cəmiyyətə keçidi həyata keçiririk. Cəmiyyət bu dəyişiklikdə mühüm rol oynadı.

Ötən il biz Azərbaycanda, Bakıda fəaliyyətə başlamışıq. Biz Qarabəgə də səfər etdik. Şəhərimizdə parkların dizaynı ilə bağlı meriya ilə danışıqlar aparırıq. Hazırda biz yaşayış məkanları və digər layihələrimizin müəllifləri ilə müzakirələr aparırıq. Cənab Prezident, Sizə bərpaulunan enerji ilə bağlı iki sualım var. Düşünürəm ki, gələcəkdə binalar enerji istehlakından enerji istehsalına çevrilə bilər. Bu dəyişikliyə tökan verən siyasət yürüdülməkdir? Əgər belədirsə, "Gerber Arhitekten" bu dəyişikliyə tökan verməyə, yardım etməyə çox şad olardı.

Moderator Mixael HARMS: Çox yaxşı. Cənab Kappelhoff, xahiş edirəm, bir dəqiqə olsun. "Tauber" şirkətinin təmsilçisi Jan-Bernd Kappelhoff: Hörmətli cənab Prezident, bizə vaxt ayırdığınız və dəyərimi masa üçün çox sağ olun. Bizim şirkət Almaniyada, həmçinin Portuqaliyada və İsviçrədə fəaliyyət göstərir. Şirkətimiz infrastrukturun yaradılması və saxlanması üzrə ixtisaslaşmışdır. Vaxtilə biz "Azorus" üçün işlər icra etmişdik. Ümidvaram ki, biz gələcəkdə "Azorus" üçün yenidən işlər görə bilirik. Çox sağ olun.

Prezident İlham ƏLİYEV: Azərbaycan səfər etdiyinizə görə təşəkkür edirəm. Əgər siz Qarabəgdə olmusunuzsa, ola bilsin ki, bizim planlarımızdan xəbərdarsınız. Biz artıq bütün şəhərlər üçün Baş planı təsdiqləmişik. Hazırda 20-dən çox kəndin də Baş planı təsdiqlənib. Bilirsiniz ki, biz, həmçinin müxtəlif ölkələrdən beynəlxalq şirkətləri və yerli şirkətləri dəvət etmişik. Qeyd etdiyim kimi, biz Qarabəgdə və Şərqi Zəngəzürdə ekoloji cəhətdən təmiz, yaşamaq üçün asan olan, neqliyətə və bütün xidmətlərə yaxşı çıxışı olan yaşayış sahələri və ictimai məkanlar inşa etmək istəyirik.

Sizin enerji istehsal edən binalarla bağlı sualınıza gəlincə, Davos Dünya İqtisadi Forumunda iştirakın zamanı mən bir şirkətin sahibi ilə görüşdüm, mənə bu məlumatı verən ölkənin və şirkətin adı planlarımız var. Bunun vaxtı gəlib çatıb. Hazırda hökumət müxtəlif variantları və xüsusilə indi suyun ildən-ilə azaldığını gündüzmüş bir vaxtda, suyun paylaşılmasını ilə bağlı müasir texnologiyaların tətbiqini dəyərləndiririk. Qeyd etdiyim kimi, Xəzər dənizi dayazlaşır, həmçinin çaylarımızda, transsərhəd çaylarımızda və mənbəyini Azərbaycandan götürən çaylarda sululuq azalıb. Əfşuslar olsun ki, biz bunu görürük. Beləliklə, su ehtiyatlarının idarə olunması, su ehtiyatlarında səmərəli istifadə sözsüz ki, qarşıda illər üçün prioritetlərdən biri olacaq.

"Gerber Arhitekten" şirkətinin icraçı direktoru Marius RAYRKO: Zati-aliləri, cənab Prezident. Burada, bu görüşdə olmaq mənim üçün də şərəfdir. Biz memarı, landşaft üzrə memar, şəhər salanlar və əlbəttə ki, inşaatçıları dəstəkləyirik. Biz böyük layihələri və Bakı üçün böyük layihələri dəstəkləyirik. Sizin enerji istehsal edən binalarla bağlı sualınıza gəlincə, Davos Dünya İqtisadi Forumunda iştirakın zamanı mən bir şirkətin sahibi ilə görüşdüm, mənə bu məlumatı verən ölkənin və şirkətin adı planlarımız var. Bunun vaxtı gəlib çatıb. Hazırda hökumət müxtəlif variantları və xüsusilə indi suyun ildən-ilə azaldığını gündüzmüş bir vaxtda, suyun paylaşılmasını ilə bağlı müasir texnologiyaların tətbiqini dəyərləndiririk. Qeyd etdiyim kimi, Xəzər dənizi dayazlaşır, həmçinin çaylarımızda, transsərhəd çaylarımızda və mənbəyini Azərbaycandan götürən çaylarda sululuq azalıb. Əfşuslar olsun ki, biz bunu görürük. Beləliklə, su ehtiyatlarının idarə olunması, su ehtiyatlarında səmərəli istifadə sözsüz ki, qarşıda illər üçün prioritetlərdən biri olacaq.

az sayda ölkələrindən biriyik, çünki Sovet İttifaqı dağıldıqdan sonra onları çoxu bunu dayandırdı. Bizim strategiyamız var və həmçinin hazırda ictimai nəqliyyatımız metro ilə inteqrasiya üzərində işləyirik və bunun üçün vahid sistem tətbiq etmək üzrəyik. Bundan əlavə, əhəlinin sayı artır. Bakı getdikcə böyüyür. Ona görə də hazırda biz neqliyətə bağlı yeni layihələr işləyib hazırlayıq. Yollar, körpülər, tunellər, bütün bunlarla bağlı proses artıq gedir. Bundan əlavə, hazırda yeni tikinti bumuna böyük maraqlar var. Çünki Bakının artıq bir neçə dəfə yaşayış kompleksləri bazarında artım dalğası olub. Ona görə də düşünürəm ki, sizin layihələrinizə baxmaq maraqlıdır. Bəzi ideyalara nəzər sala bilsəm, çox şad olardım.

Marius RAYRKO: Sözsüz ki, bölüşmək istərdim. Prezident İlham ƏLİYEV: Bəlkə görüşdən sonra mənimlə bölüşsünüz.

Moderator Mixael HARMS: Mən cənab Şultsun sözlərinə əlavə etmək istərdim. Ərəb dilləri regionunda, Çin regionunda işləyən sonra Mərkəzi Asiya regionunda işləyən quruluşun tədqiqatçıları və töhfə verən mərkəz olaraq Bakıya gəlmək hazırda bizim hədəfimizdir. Mən hər kəs üçün daha ağıllı və daha sağlam ətraf mühitin yaradılmasına dəstəyi alışıq.

Prezident İlham ƏLİYEV: Təşəkkür edirəm. Moderator Mixael HARMS: Gəlincə, logistika və infrastruktur sahəsinə keçək. Mən cənab Svins, cənab Kerstgens, cənab Klauer, cənab Teoman və cənab Novakla başlayarıdım.

"HHLA International"ın icraçı direktoru Filip SVİNS: Zati-aliləri, günaydın. "HHLA" Hamburg limanıdır. Biz əsasən Hamburgda fəaliyyət göstəririk, çünki məhz Hamburg limanında konteyner terminalı operatoru kimi tanınırdıq. Biz, həmçinin Qərbi Avropada ən böyük intermodal operatoruq. Biz Gürcüstan və Azərbaycanda 20 ildən çoxdur "HHLA Project Logistics" adlı törmə şirkəti olaraq fəaliyyət göstəririk. Bu, NATO-nun Əfqanıstana yük daşınması ilə başladı. Tədricən inkişaf edə-rək daha ağır yüklərin daşınması, hətta zavodların köçürülməsi ilə Qara dənizdə Azərbaycan arasında məşğul olurduq. Bu yaxınlarda biz Qazaxıstanda ofis açdıq. Biz Orta dənizlə bağlı çoxlu imkanlar görürük. Sizin bir qədər əvvəlki bu qeyd etdiyiniz xüsusən də Aktau ilə Poti limanları, yaxud Türkiyənin Qars məntəqəsi arasında marşrut bizi maraqlandırır. Dənizdən demir yoluna yüklərin aşırımı və ya gəriyə daşınmasında imkanlar məhduddur. Biz operator olaraq burada böyük imkanlar görürük, inkişaf edə biləcəkdir. Gəziyən imkanlar görürük. Bizim üçün limanların fəaliyyətini və azad nəqliyyatın inkişafını dəstəkləmək maraqlıdır.

Prezident İlham ƏLİYEV: Artıq qeyd etdiyim kimi, hazırda biz yeni çağırışla üz-üzəyik. Bizim mövcud imkanları genişləndirməyə ehtiyacımız var. Çünki bizim qurduğumuz potensial mövcud yüklərin həcminə və proqnozumuza əsaslandırdı. İndi Mərkə-

zi Asiyadan Azərbaycana doğru böyük dönüşlə əlaqədar, biz gərgin işləməliyik. Məlumat üçün sizə bildirim ki, hazırda Azərbaycan məhdud imkanları olan Bakı-Tbilisi-Qars demir yolunun, onun Gürcüstan hissəsinin genişlənməsinə investisiya yatırır. Ola bilsin ki, gələn il bu investisiya layihəsi tamamlana-caq. O, bir milyon tondan beş milyon tonadək genişləndiriləcək. Azərbaycan əlavə investisiyaları 120 milyon ABŞ dollarından çox olacaq və ümidvarıq ki, biz onu gələn il tamamlayaçağıq. Başqa dərəcəldir də var, onlardan biri bizim Dəniz Ticarət Limanı ola bilər. Hazırda biz onun 15 milyon tondan 25 milyon tona və 1 milyon TEU-dək genişlənməsinə investisiya yatırırıq. İqtisadiyyat Nazirliyi ilə müzakirə edəcəyimiz məsələlərdən biri Ümumdünya Gömrük Təşkilatının Baş katibi Bakıya səfərdədir. Bizim müzakirə edəcəyimiz məsələlərdən biri Ümumdünya Gömrük Təşkilatının Mərkəzi Asiya, Azərbaycan, Gürcüstan və Türkiyə arasında koordinasiya, və marşrutun inteqrasiyasına necə kömək edəcəyini olacaq. Əlbəttə ki, tariflərə yekdil yanaşma olmalıdır. Çünki əgər bir ölkə, məsələn, Azərbaycanı tarif azaldarsa, digər ölkə azaltmazsa və ya artırsarsa, bu işə yaramayacaq. Şəffaflıq, yaxşı idarəetmə və idarəçilik nöqtəy-nəzərdən ola bilsin ki, sizin Azərbaycanı nümayəndələrinizə, siz 20 ildir burada fəaliyyət göstərdiyinizi dediniz, bizim hökumətimizin neqliyət sekmənlərində çoxlu dəyişiklikləri görə bilirlər. Bu, şəffaflıq, səmərəli olmalıdır və yükləri toplamaq imkanına sahib olmalıdır. Bundan əlavə, biz unutmamalıyıq ki, başqa bir neqliyət dənizi - Şimal-Cənub dənizi var ki, o da Azərbaycan ərazisindən keçir və biz yükləri təkcə Şər-qədən Qərbdə, həmçinin Cənubdan Qərbdə, həmçinin Cənubdan Qərbdə ixrac və ya tranzit etmirik. Beləliklə, demir yolu infrastrukturumuza, dəniz limanımıza və magistrallarımıza töziy artacaq. Bilirsiniz ki, bizim şəxələndirilmiş demir yolu sistemimiz var. Lakin hazırda biz qatarlarımızın sürətini artırmaq üçün demir yollarımızı təkmilləşdiririk. Bu, tranzit müddətini daha da qısaldacaq. Eyni zamanda, əlbəttə ki, bütün bunlar Xəzərin şərq sahillərində olan təsistatlarla koordinasiya şəraitində edilməlidir, Aktau, Kurik, Türkmənbaşı və Bakı limanları bir mexanizm kimi fəaliyyət göstərməlidir. Əlbəttə ki, əgər sizin tranzitin həcmi və biznes üçün ölərişli olacağını hesab etdiyiniz müəyyən ideya və tövsiyələriniz varsa, yüksək qiymətləndiriləcək.

Moderator Mixael HARMS: Təşəkkür edirəm. Cənab Kerstgens, buyurun. "Rhenus SE & CO. KG" şirkətinin təmsilçisi Haynrix KERSTGENS: Cənab Prezident, Siz artıq mənim bir çox sualına cavab vermiş olunuz. Bizim "Reynos" 60 ölkədə fəaliyyət göstərir, 40 min işçisi olan logistika şirkətidir. Sizin ölkənizdə 8 ildir fəali-

yot göstəririk, Bakıda ofisimiz var. Biz, həmçinin Mərkəzi Asiya, Çin və Hindistanda fəaliyyət göstəririk. Mən ötən həftə Azərbaycandan ikinci işgüzar səfərdən qayıtmışam. Hazırda bizim strategiyamız Orta Dəhlizi həqiqətən də yaxşı işlək vəziyyətə gətirmək üçün əlimizdən gələni etməkdən ibarətdir. Mən bununla bağlı iqtisadiyyat nazirinin müşavirləri, neqliyət nazirinin müşavirləri və Ələtdəki Bakı limanının baş icraçı direktoru və Ələt Azad İqtisadi Zonasının baş icraçı direktoru ilə danışıqlar aparmışam. Danışıqlar çox yaxşı, çox səmərəli keçdi. Biz Bakı limanı ilə bağlı araşdırmalar aparırıq, bəzi planlar qurduq və onu baş icraçı direktora təklif etdik. Biz limanın 2-ci və 3-cü mərhələsində gördük ki, sizin planlaşdırdığınız potensial texniki-iqtisadi cəhətdən əsaslandırılmamış ola bilər. Biz belə fikrə gəldik ki, limanın konteyner hissəsini yenidən layihələndirək, bu, xeyli ucuz olacaq, 1 milyard əvəzinə, cəmi 200 milyon avro təşkil edəcək. Biz artıq bir həftədir bunun üzərində işləyirik. İqtisadiyyat Nazirliyi ilə müzakirə etdiyimiz başqa bir məsələ Xəzər dənizində gömiçilik oldu, çünki hazırkı potensial gələcəkdə ehtiyac olacaq neqliyətə tab gətirə bilməyəcək. Xəzər dənizi üçün optimal ölçüdə olan gömilərin layihələndirilməsi zəruridir. Artıq iki dəfə qeyd etdiyiniz kimi, Xəzər dənizi üçün optimal ölçüdə olan gömilərin layihələndirilməsi zəruridir. Artıq iki dəfə qeyd etdiyiniz kimi, Xəzər dənizi üçün optimal ölçüdə olan gömilərin layihələndirilməsi zəruridir. Artıq iki dəfə qeyd etdiyiniz kimi, Xəzər dənizi üçün optimal ölçüdə olan gömilərin layihələndirilməsi zəruridir.

Prezident İlham ƏLİYEV: Təşəkkür edirəm. Bütün bu layihələr çox mühüm əhəmiyyət kəsb edir. Çox şadım ki, rəsmilərlə görüşmüşünüz. Metro tikintisi ilə bağlı siz bizim planlarımızda xəbərdarsınız. Biz bunu mərhələli şəkildə həyata keçiririk. Mən artıq qeyd etdiyim kimi, demir yollarını təkmilləşdirəcəyik. Şər-qə-Qərb əsas etibarilə tamamlanacaq, lakin Şimal-Cənubda qatarların sürəti çox aşağıdır. Hazırda biz Bakıdan Rusiya sərhədində demir yolunu yenidən quruluşuna investisiya yatırırıq. Ümidvaram

ki, bir neçə ilə bu, tamamlana-caq. Biz, həmçinin Cənub istiqamətində gedən demir yolunun istiqamətini dəyişməyi planlaşdırırıq. Çünki hazırda o, bərbəzə Xəzər dənizinin sahəsinə gedib çıxır. Şimal-Cənub neqliyət dəhlizində yüklərin potensial həcmi 15 milyon tondan 30 milyon tona qədər olacaq. Bu, Azərbaycandan tranzit ölkə kimi istifadə etməyi planlaşdırınlardan aldığımız son məlumatdır. Ona görə də bizim bu həcmdə yükü nəql etmək imkanına sahib olan bir demir yolumuz olmalıdır. Ümidvarıq ki, bu marşrut boyunca çoxlu biznes fəaliyyəti olacaq, səhəbət təkcə demir yolunun inşasında deyil, bütün vacib sənaye, ticarət infrastrukturunda gədir və əlbəttə ki, demir yolları müasir standartlara uyğun inşa edilməlidir. Həqiqətən də açıq dənizə bərbəzə çıxışı olmadan Azərbaycan artıq mühüm neqliyət qovşağına çevrilir, təkcə Şər-qə-Qərb və əks istiqamətdə deyil, həm də Şimaldan Cənuba və Şimaldan Qərbdə. Bilirsiniz ki, malların ixrac edə bilmək üçün hazırda şirkətlərin öz yüklərinin nəqli üçün yeni yollar tapmasına böyük ehtiyac var. Beləliklə, neqliyət iqtisadiyyatınızın lokomotivlərindən biri olacaq. Ümidvarıq ki, səhəbət təkcə tranzit gərilərinin əldə edilməsindən gətirir, bəzi marşrut boyunca biznes üçün, əsasən kiçik və orta müəssisələr üçün əlavə imkanlar yaratmaq istəyirik və düşünürəm ki, Ələt Azad İqtisadi Zonası xarici istehsalçıların Azərbaycana cəlb olunması baxımından mühüm rol oynayacaq.

Almaniyanın "Silkway West Airlines" şirkətinin təmsilçisi Henrik KLANER: Hörmətli cənab Prezident Əliyev. Vaxt ayırdığınız görə öz adından Sizə təşəkkür edirəm. Faktiki olaraq ki, mən 20 ildən çoxdur ki, Azərbaycanda yəqin ki, bilirsiniz, bizim Bakı metrosu ilə bağlı layihəmiz var. Gələcəkdə biz Azərbaycan Demir Yolları İdarəsi ilə əməkdaşlıq etməyə hazırıq. Üç həftə bundan əvvəl mən "Azərbaycan Demir Yolları" QSC-nin sədri cənab Rüstəmovla görüşməyə səfərimə nail oldum. Biz Bakıdan Gürcüstan sərhədində uzanan Şər-qə-Qərb dəhlizinin müasirləşdirilməsi və bərpası ilə bağlı səhəbət etdik. Biz, həmçinin İrandan Bakı vasitəsilə Rusiya sərhədində çatan Şimal-Cənub dənizi əldə etdiyimiz hissəni müzakirə etdik. Bu, bizim gələcəkdə əsas işlərimizdən biridir. Biz Azərbaycandan demir yollarını daha da təkmilləşdirəcəyik. Bütün bunlar nəzirlərlə, sənaye baxımından olan insanlarla, universitetlərlə birlikdə edilməlidir, investisiya təkcə bir özlə şirkət tərəfindən yatırılmalı deyil, həmçinin bəzi şirkətlərin də iştirakı ilə mümkündür. Bizim üçün demir yollarını təkmilləşdiririk. Bu, tranzit müddətini daha da qısaldacaq. Eyni zamanda, əlbəttə ki, bütün bunlar Xəzərin şərq sahillərində olan təsistatlarla koordinasiya şəraitində edilməlidir, Aktau, Kurik, Türkmənbaşı və Bakı limanları bir mexanizm kimi fəaliyyət göstərməlidir. Əlbəttə ki, əgər sizin tranzitin həcmi və biznes üçün ölərişli olacağını hesab etdiyiniz müəyyən ideya və tövsiyələriniz varsa, yüksək qiymətləndiriləcək.

Moderator Mixael HARMS: Təşəkkür edirəm. Cənab Kerstgens, buyurun.

"Rhenus SE & CO. KG" şirkətinin təmsilçisi Haynrix KERSTGENS: Cənab Prezident, Siz artıq mənim bir çox sualına cavab vermiş olunuz. Bizim "Reynos" 60 ölkədə fəaliyyət göstərir, 40 min işçisi olan logistika şirkətidir. Sizin ölkənizdə 8 ildir fəali-

yot göstəririk, Bakıda ofisimiz var. Biz, həmçinin Mərkəzi Asiya, Çin və Hindistanda fəaliyyət göstəririk. Mən ötən həftə Azərbaycandan ikinci işgüzar səfərdən qayıtmışam. Hazırda bizim strategiyamız Orta Dəhlizi həqiqətən də yaxşı işlək vəziyyətə gətirmək üçün əlimizdən gələni etməkdən ibarətdir. Mən bununla bağlı iqtisadiyyat nazirinin müşavirləri, neqliyət nazirinin müşavirləri və Ələtdəki Bakı limanının baş icraçı direktoru və Ələt Azad İqtisadi Zonasının baş icraçı direktoru ilə danışıqlar aparmışam. Danışıqlar çox yaxşı, çox səmərəli keçdi. Biz Bakı limanı ilə bağlı araşdırmalar aparırıq, bəzi planlar qurduq və onu baş icraçı direktora təklif etdik. Biz limanın 2-ci və 3-cü mərhələsində gördük ki, sizin planlaşdırdığınız potensial texniki-iqtisadi cəhətdən əsaslandırılmamış ola bilər. Biz belə fikrə gəldik ki, limanın konteyner hissəsini yenidən layihələndirək, bu, xeyli ucuz olacaq, 1 milyard əvəzinə, cəmi 200 milyon avro təşkil edəcək. Biz artıq bir həftədir bunun üzərində işləyirik. İqtisadiyyat Nazirliyi ilə müzakirə etdiyimiz başqa bir məsələ Xəzər dənizində gömiçilik oldu, çünki hazırkı potensial gələcəkdə ehtiyac olacaq neqliyətə tab gətirə bilməyəcək. Xəzər dənizi üçün optimal ölçüdə olan gömilərin layihələndirilməsi zəruridir. Artıq iki dəfə qeyd etdiyiniz kimi, Xəzər dənizi üçün optimal ölçüdə olan gömilərin layihələndirilməsi zəruridir. Artıq iki dəfə qeyd etdiyiniz kimi, Xəzər dənizi üçün optimal ölçüdə olan gömilərin layihələndirilməsi zəruridir.

Prezident İlham ƏLİYEV: Təşəkkür edirəm. Bütün bu layihələr çox mühüm əhəmiyyət kəsb edir. Çox şadım ki, rəsmilərlə görüşmüşünüz. Metro tikintisi ilə bağlı siz bizim planlarımızda xəbərdarsınız. Biz bunu mərhələli şəkildə həyata keçiririk. Mən artıq qeyd etdiyim kimi, demir yollarını təkmilləşdirəcəyik. Şər-qə-Qərb əsas etibarilə tamamlanacaq, lakin Şimal-Cənubda qatarların sürəti çox aşağıdır. Hazırda biz Bakıdan Rusiya sərhədində demir yolunu yenidən quruluşuna investisiya yatırırıq. Ümidvaram

ki, bir neçə ilə bu, tamamlana-caq. Biz, həmçinin Cənub istiqamətində gedən demir yolunun istiqamətini dəyişməyi planlaşdırırıq. Çünki hazırda o, bərbəzə Xəzər dənizinin sahəsinə gedib çıxır. Şimal-Cənub neqliyət dəhlizində yüklərin potensial həcmi 15 milyon tondan 30 milyon tona qədər olacaq. Bu, Azərbaycandan tranzit ölkə kimi istifadə etməyi planlaşdırınlardan aldığımız son məlumatdır. Ona görə də bizim bu həcmdə yükü nəql etmək imkanına sahib olan bir demir yolumuz olmalıdır. Ümidvarıq ki, bu marşrut boyunca çoxlu biznes fəaliyyəti olacaq, səhəbət təkcə demir yolunun inşasında deyil, bütün vacib sənaye, ticarət infrastrukturunda gədir və əlbəttə ki, demir yolları müasir standartlara uyğun inşa edilməlidir. Həqiqətən də açıq dənizə bərbəzə çıxışı olmadan Azərbaycan artıq mühüm neqliyət qovşağına çevrilir, təkcə Şər-qə-Qərb və əks istiqamətdə deyil, həm də Şimaldan Cənuba və Şimaldan Qərbdə. Bilirsiniz ki, malların ixrac edə bilmək üçün hazırda şirkətlərin öz yüklərinin nəqli üçün yeni yollar tapmasına böyük ehtiyac var. Beləliklə, neqliyət iqtisadiyyatınızın lokomotivlərindən biri olacaq. Ümidvarıq ki, səhəbət təkcə tranzit gərilərinin əldə edilməsindən gətirir, bəzi marşrut boyunca biznes üçün, əsasən kiçik və orta müəssisələr üçün əlavə imkanlar yaratmaq istəyirik və düşünürəm ki, Ələt Azad İqtisadi Zonası xarici istehsalçıların Azərbaycana cəlb olunması baxımından mühüm rol oynayacaq.

Almaniyanın "Silkway West Airlines" şirkətinin təmsilçisi Henrik KLANER: Hörmətli cənab Prezident Əliyev. Vaxt ayırdığınız görə öz adından Sizə təşəkkür edirəm. Faktiki olaraq ki, mən 20 ildən çoxdur ki, Azərbaycanda yəqin ki, bilirsiniz, bizim Bakı metrosu ilə bağlı layihəmiz var. Gələcəkdə biz Azərbaycan Demir Yolları İdarəsi ilə əməkdaşlıq etməyə hazırıq. Üç həftə bundan əvvəl mən "Azərbaycan Demir Yolları" QSC-nin sədri cənab Rüstəmovla görüşməyə səfərimə nail oldum. Biz Bakıdan Gürcüstan sərhədində uzanan Şər-qə-Qərb dəhlizinin müasirləşdirilməsi və bərpası ilə bağlı səhəbət etdik. Biz, həmçinin İrandan Bakı vasitəsilə Rusiya sərhədində çatan Şimal-Cənub dənizi əldə etdiyimiz hissəni müzakirə etdik. Bu, bizim gələcəkdə əsas işlərimizdən biridir. Biz Azərbaycandan demir yollarını daha da təkmilləşdirəcəyik. Bütün bunlar nəzirlərlə, sənaye baxımından olan insanlarla, universitetlərlə birlikdə edilməlidir, investisiya təkcə bir özlə şirkət tərəfindən yatırılmalı deyil, həmçinin bəzi şirkətlərin də iştirakı ilə mümkündür. Bizim üçün demir yollarını təkmilləşdiririk. Bu, tranzit müddətini daha da qısaldacaq. Eyni zamanda, əlbəttə ki, bütün bunlar Xəzərin şərq sahillərində olan təsistatlarla koordinasiya şəraitində edilməlidir, Aktau, Kurik, Türkmənbaşı və Bakı limanları bir mexanizm kimi fəaliyyət göstərməlidir. Əlbəttə ki, əgər sizin tranzitin həcmi və biznes üçün ölərişli olacağını hesab etdiyiniz müəyyən ideya və tövsiyələriniz varsa, yüksək qiymətləndiriləcək.

Moderator Mixael HARMS: Təşəkkür edirəm. Cənab Kerstgens, buyurun. "Rhenus SE & CO. KG" şirkətinin təmsilçisi Haynrix KERSTGENS: Cənab Prezident, Siz artıq mənim bir çox sualına cavab vermiş olunuz. Bizim "Reynos" 60 ölkədə fəaliyyət göstərir, 40 min işçisi olan logistika şirkətidir. Sizin ölkənizdə 8 ildir fəali-

yot göstəririk, Bakıda ofisimiz var. Biz, həmçinin Mərkəzi Asiya, Çin və Hindistanda fəaliyyət göstəririk. Mən ötən həftə Azərbaycandan ikinci işgüzar səfərdən qayıtmışam. Hazırda bizim strategiyamız Orta Dəhlizi həqiqətən də yaxşı işlək vəziyyətə gətirmək üçün əlimizdən gələni etməkdən ibarətdir. Mən bununla bağlı iqtisadiyyat nazirinin müşavirləri, neqliyət nazirinin müşavirləri və Ələtdəki Bakı limanının baş icraçı direktoru və Ələt Azad İqtisadi Zonasının baş icraçı direktoru ilə danışıqlar aparmışam. Danışıqlar çox yaxşı, çox səmərəli keçdi. Biz Bakı limanı ilə bağlı araşdırmalar aparırıq, bəzi planlar qurduq və onu baş icraçı direktora təklif etdik. Biz limanın 2-ci və 3-cü mərhələsində gördük ki, sizin planlaşdırdığınız potensial texniki-iqtisadi cəhətdən əsaslandırılmamış ola bilər. Biz belə fikrə gəldik ki, limanın konteyner hissəsini yenidən layihələndirək, bu, xeyli ucuz olacaq, 1 milyard əvəzinə, cəmi 200 milyon avro təşkil edəcək. Biz artıq bir həftədir bunun üzərində işləyirik. İqtisadiyyat Nazirliyi ilə müzakirə etdiyimiz başqa bir məsələ Xəzər dənizində gömiçilik oldu, çünki hazırkı potensial gələcəkdə ehtiyac olacaq neqliyətə tab gətirə bilməyəcək. Xəzər dənizi üçün optimal ölçüdə olan gömilərin layihələndirilməsi zəruridir. Artıq iki dəfə qeyd etdiyiniz kimi, Xəzər dənizi üçün optimal ölçüdə olan gömilərin layihələndirilməsi zəruridir. Artıq iki dəfə qeyd etdiyiniz kimi, Xəzər dənizi üçün optimal ölçüdə olan gömilərin layihələndirilməsi zəruridir.

Prezident İlham ƏLİYEV: Təşəkkür edirəm, çox şadım ki, siz məmnunsunuz. Bu, ən yaxşı xəbərdir. Sizə gələcəkdə uğurlar arzulayıram. "Luna Group"un baş icraçı direktoru Merko NOVAK: Zati-aliləri, cənab Prezident. Burada olmaq şərəfdir. Təşəkkür edirəm, xanımlar və cənablar. Baş ofisi Hamburgda yerləşən, artıq 30 ildir ki, Şər-qə Avropa ilə işləyən bizim şirkət əsasən logistika və strukturun inkişafı üzrə ixtisaslaşmışdır. Son iki ildə ən sevimli mövzularımızdan biri Orta Dəhliz, bu dəhlizin inkişafı

məsələsidir. Bu məqsədlə biz Gürcüstanda şirkət yaratmışıq və hazırda faktiki məlumatlar və göstəricilər, növbəti 30 il üçün proqnozlarla birlikdə Orta Dəhlizin texniki-iqtisadi əsaslandırılması işlərini aparırıq. Bu, gələn ayın sonunda hazır olacaq. Düşünürəm ki, Sizin üçün də maraqlıdır.

Biz limanların infrastrukturunu inkişafı üzərində işləyirik. Konstans limanında bizim növbəti investisiya layihələri hazır olacaq. Düşünürəm ki, Sizin üçün də maraqlıdır. Biz limanların infrastrukturunu inkişafı üzərində işləyirik. Konstans limanında bizim növbəti investisiya layihələri hazır olacaq. Düşünürəm ki, Sizin üçün də maraqlıdır. Biz limanların infrastrukturunu inkişafı üzərində işləyirik. Konstans limanında bizim növbəti investisiya layihələri hazır olacaq. Düşünürəm ki, Sizin üçün də maraqlıdır.

Prezident İlham ƏLİYEV: Təşəkkür edirəm. Səhv etməməyə, mənə Gürcüstanın Analiya limanı layihəsi bərsində məlumat verilib. Gürcüstan dövlətinin dəvəti əsasında biz həmin layihənin həmsərməyəçisi olmaq imkanını nəzərdən keçirməyə başladırıq, lakin sonra bildiyiniz kimi, Analiya limanı layihəsi təxirə salındı. İndi isə o, yenidən gündəmə gəlib və biz bu layihəyə yenidən baxmalıyıq, çünki hər halda onun vaxtilə təxirə salınmasının indiki isə yenidən canlanmasının səbəbləri var. Əlbəttə, sərməyədarların tərkibi, pay bölgüsü və həmsərməyədarların kimlərdən ibarət olacağı haqqında məlumatımız olsa, biz bu imkanları yenidən nəzərdən keçirə bilirik.

Bizim artıq müzakirə etdiyimiz kimi, Xəzər dənizindən keçəcək Bağlantı reallaşacağı təqdirdə Qara dəniz sahili-də limanların texniki imkanları genişlənməli olacaq. Onu da əlavə etmək istəyirəm ki, Qara dənizdə bizim Xəzər Dəniz Gömiçiliyi - ASCO-ya məxsus gömilər üzür və şirkətin əlavə gömilər almaq planları var. Onlar həm Xəzər dənizində, həm də Qara dənizdə fəaliyyət göstərir, ancaq Qara dənizdəki fəaliyyətləri nisbətən məhduddur. Hesab edirik ki, Azərbaycanın Xəzər Dəniz Gömiçiliyi şirkəti Qara dənizdə də daha geniş təmsil oluna bilər. Bilirsiniz ki, Gürcüstan və Avropa limanları istiqamətində fəaliyyət göstərəcək "Ro-Ro" tipli bərələrin və digər növ gömilərin inşası nəzərdə tutulub. Azərbaycanın Xəzər Dəniz Gömiçiliyi şirkətinin potensialı və müvafiq dövlət dəstəyi var. Qeyd etdiyim fərsətlərdən yararlanmaq, işgüzar fəaliyyət göstər-mək və neqliyət təhlükəsizliyini təhfo vermək üçün dövlət şirkətə maliyyə dəstəyi də verə bilər. Beləliklə, gəlin müzakirə edək, rəqəmlərə baxaq və sonra qərar verək.

Moderator Mixael HARMS: Növbəti çox vacib sekmənt kənd təsərrüfatıdır. "Eurolant Pflanzenzucht" şirkətinin ixracat üzrə direktoru Tomas BOTTNER: Burada sual vermək imkanına görə çox təşəkkür edirəm.

Aqrar siyasət komitəsinin iclasında iki qanun layihəsi müzakirə olunub

Martın 14-də Milli Məclisin Aqrar siyasət komitəsinin yaz sessiyasında növbəti iclası keçirilib.

Milli Məclisin Mətbuat və İctimaiyyət Əlaqələri Şöbəsinin verən məlumatına görə, iclasda Azərbaycan Respublikasının İnzibati Xətalər Məcəlləsində, "Polis haqqında", "Baytarlıq haqqında" və "Atçılıq haqqında" qanunlarda dəyişiklik edilməsi barədə (birinci oxunuş) və "Birliyin iştirakçısı olan dövlətlərin geodeziya, xəritəçəkmə, kadastr və Yer in məsafədən zondla tədqiq edilməsi sahələrində qarşılıqlı fəaliyyəti haqqında 1992-ci il 9 oktyabr tarixli sazişdə dəyişiklik edilməsi barədə" Protokolun təsdiq edilməsi haqqında qanun layihələri müzakirə olunub.

Əvvəlcə Azərbaycan Respublikasının İnzibati Xətalər Məcəlləsində, "Polis haqqında", "Baytarlıq haqqında" və "Atçılıq haqqında" qanunlarda dəyişiklik edilməsi barədə qanun layihəsi (birinci oxunuş) təqdim olunub. Komitə sədri Tahir Rzaev bildirib ki, layihə adətən qanunların "Normativ hüquqi aktlar haqqında" Konstitusiyası Qanununun tələbləri nəzər alınmaqla təkmilləşdirilməsi, onların müddəalarının qanunvericilik texnikasının parametrlərinə uyğunluğunun təmin edilməsi məqsədilə hazırlanıb.

Diqqətə çatdırılıb ki, İnzibati Xətalər Məcəlləsinin

289.0.4-cü maddəsinə, "Polis haqqında" qanununun 14-cü maddəsinin 6-cı bəndinə və "Atçılıq haqqında" qanununun 11.2-ci və 11.3-cü maddələrinə dövlət baytarlıq nəzarətini həyata keçirən orqanın səlahiyyətlərinin dəqiqləşdirilməsi ilə bağlı müvafiq dəyişikliklər edilmişdir.

Qeyd olunub ki, "Baytarlıq haqqında" qanuna yeni 15.3-1-ci maddənin əlavə edilməsi nəzərdə tutulub. Əlavəyə əsasən, ərazisində heyvanların xüsusi təhlükəli xəstəliklərinin baş verməsi qeydə alınan xarici ölkələr və idxal qadağan olunmuş mallar barədə məlumatlar müvafiq icra hakimiyyəti orqanının müəyyən etdiyi qurumun informasiya sistemi vasitəsilə real vaxt rejimində müvafiq icra hakimiyyəti orqanının müəyyən etdiyi qurumun informasiya sistemində ötürülür.

Sonra "Birliyin iştirakçısı olan dövlətlərin geodeziya, xəritəçəkmə, kadastr və Yer in məsafədən zondla tədqiq edil-

məsi sahələrində qarşılıqlı fəaliyyəti haqqında 1992-ci il 9 oktyabr tarixli Sazişdə dəyişiklik edilməsi barədə" Protokolun təsdiq edilməsi haqqında qanun layihəsinə baxılıb. Tahir Rzaev nəzərə çatdırıb ki, Müstəqil Dövlətlər Birliyi Hökumət Başçıları Şurasının 9 oktyabr 1992-ci il tarixli iclasında "Birliyin iştirakçısı olan dövlətlərin geodeziya, xəritəçəkmə, kadastr və Yer in məsafədən zondla tədqiq edilməsi sahələrində qarşılıqlı fəaliyyəti haqqında" Saziş imzalanıb. Azərbaycan homin sazişə 10 aprel 1998-ci ildə qoşulub.

O bildirib ki, 2021-ci il 28 may tarixdə imzalanmış protokol ilə yuxarıda qeyd olunan sazişlə təsdiq edilmiş Geodeziya, xəritəçəkmə, kadastr və Yer in məsafədən zondla tədqiq edilməsi üzrə Dövlətlər arası Şura haqqında Əsasnamə yeni redaksiyada verilib. Əsasnamədə şüurun funksiyaları, onun tərkibi, fəaliyyətinin təşkili, üzvlərinin hüquq və vəzi-

fələri barədə müddəalar öz əksini tapıb. Bununla yanaşı, Şüurun Katibliyinin funksiyaları və şüurun prosedurları qaydaları müəyyən edilib.

Müzakirələr zamanı komitə üzvləri Novruzəli Aslanov, Cavanşir Paşazadə, İqbal Məmmədov, Aydın Hüseynov təqdim olunan layihələri məqbul hesab ediblər. Deputatlar habelə kond təsərrüfatı təyinatlı torpaqlardan səmərəli istifadə, suvarma ilə bağlı mövcud vəziyyət barədə fikirlərini və bəzi qeydlərini açıqlayıblar.

Komitə sədri Tahir Rzaev qaldırılan məsələlərə münasibət bildirib. O, qeyd olunan sahələrdə görülən tədbirlərdən danışıb, bu istiqamətdə yeni texnologiyaların tətbiqinin, əhali arasında maarifləndirmə işinin aparılmasının əhəmiyyətindən bəhs edib.

Müzakirələrin sonunda iclasda təqdim olunan hər iki qanun layihəsi Milli Məclisin plenar iclasında baxılmaq üçün tövsiyə olunub.

"Azərbaycan"

Avropanın ümid yeri Azərbaycandır

Əvvəli 1-ci sahə.

Prezident birbaşa xarici borcun azalması strategiyasının uğurlarından da söz açaraq deyib ki, bir neçə il öncə hökumətin qarşısında qoyduğu hədəflər artıq real nəticə verir. Belə ki, Azərbaycan xarici borcunu tamamilə azaldaraq 2023-cü il yanvarın 1-nə olan məlumata əsasən ÜDM-in 10 faizindən aşağı salıb.

Əlbəttə ki, bunun əsas səbəblərindən biri iqtisadi müstəqillikdir. Məhz bu müstəqillik hesabına Azərbaycanın maliyyə imkanlarının artması İlham Əliyevin sosial-iqtisadi inkişaf strategiyasının uğurla reallaşması üçün real zəmin yaradıb. Azərbaycanın iqtisadi müstəqilliyi gücləndikcə, siyasi müstəqilliyi də möhkəmlənib, beynəlxalq nüfuzu artıb və tərəfdaşlarının sayı çoxalıb.

Azərbaycanın qaz təchizatının kifayət qədər şaxələndirilmiş coğrafiyası var

Hazırda Rusiya-Ukrayna müharibəsinə görə, rəsmi Moskvaya təbii qazın təminatında əsas ümidi Azərbaycana qalıb. Ötən ilin iyul ayının 18-də Azərbaycan ilə Avropa İttifaqı arasında "Azərbaycan Respublikası ilə Avropa Komissiyası tərəfindən təsdiqlənən Avropa İttifaqı arasında enerji sahəsində Strateji Tərəfdaşlığa dair Anlaşma Memorandumu"nun imzalanması da bir daha təsdiqlədi ki, Avropanın bu gün Azərbaycan qazına böyük ehtiyacı var.

Berlinədə Almaniyannın aparıcı şirkətlərinin rəhbərləri ilə görüşündə bu sənədin imzalanmasını dəyərləndirən İlham Əliyev dedi ki, imzalanma mərasimində Avropa Komissiyasının prezidenti xanım Ursula Fon der Lyayen Azərbaycanı Avropa üçün enerji sektorunda etibarlı tərəfdaş adlandırılıb. Əlbəttə ki, Azərbaycanın nailiyyətlərinin bu cür qiymətləndirilməsi böyük şərəfdir. Həqiqətən də Azərbaycan Avropanın bir çox ölkəsinin neft, neft məhsulları, neft-kimya məhsulları ilə təchiz edir.

Rusiya-Ukrayna müharibəsi başlayan sonra Azərbaycana qaz təchizatı və ya mövcud qaz təchizatının artırılması ilə bağlı 10-dan çox Avropa ölkəsindən müraciət olunub. Təbii ki, ölkəmiz də tərəfdaşlarının ehtiyaclarını qarşılamaq üçün əlindən gələni əsirgəmir. Çünki hazırda Azərbaycanın qaz təchizatının kifayət qədər şaxələndirilmiş coğrafiyası var.

Bəzi ölkələr artıq Azərbaycandan elektrik enerjisi və əlbəttə ki, təbii qaz almağa başlayıb. Lakin Avropada yeni mənbələrdən təbii qaza olan tələbatın artması ilə əlaqədar hazırda Azərbaycan kəmərlər imkanlarını genişləndirməyi planlaşdırır. Belə ki, 16 milyard kubmetr tutumu olan TANAP-in 32 milyard kubmetrədək, 10 milyard kubmetr tutumu olan TAP-in isə 20 milyard kubmetrədək genişləndirilməsi nəzərdə tutulur. Bu, əlbəttə ki, Avropadan tələbatın artması ilə əlaqədardır.

Azərbaycanın külək və günəş enerjisi mənbələrinin potensialı 200 qiçavata yaxındır

Prezident İlham Əliyev həmçinin Azərbaycanın Avropaya "yaşıl enerji" ixracından da söz açaraq vurğulayıb ki, ölkəmizdə külək və günəş enerjisi mənbələrinin potensialı 200 qiçavata yaxındır. Hazırda Azərbaycan bu prosese həm xarici sərmayədarları cəlb edir, həm də həmin enerji həcmələrini ixrac etmək məqsədilə lazımı ötürmə imkanlarını yaradır.

Dövlət başçısı bildirib ki, Qarabağ və Şərqi Zəngəzur bölgələri artıq "yaşıl enerji" zonası elan edilib. Bu ərazilərimizdə yalnız bərpaolunan enerji mənbələrinin istifadə olunacaq. Bu mənbələr nəinki həmin yerlərdə insanların və sənayenin tələbatını ödəyəcək, o cümlədən ölkənin qalan hissəsinə də xidmət edəcək.

Azərbaycanın bərpaolunan enerji potensialı hələ bununla yekunlaşmır. Prezident bildirib ki Qarabağ və Şərqi Zəngəzur iqtisadi rayonları ilə yanaşı, Naxçıvanı da "yaşıl enerji" zonasına çevirmək planları mövcuddur. Naxçıvanda su elektrik stansiyasının tikintisi üçün böyük potensial mövcuddur. Bu yaxınlarda orada ekspertzəminatın aparıldığını bildiren Pre-

zident deyib ki, yaxın vaxtlarda 500 meqvatlıq günəş-elektrik enerjisi stansiyasının tikintisi ilə bağlı bəzi addımlar atıla bilər.

Eyni zamanda Naxçıvanda önənəvi elektrik stansiyalar da çox əhəmiyyətli olar. Çünki Naxçıvanın böyük ixrac potensialı mövcuddur. Türkiyə və İranda sərhədi olan Naxçıvan bu prosədə hər iki ölkənin elektrik enerjisində artan tələbatını ödəyər bilər.

Azərbaycanın qaz ixracı getdikcə artacaq

Bir sözlə, Prezident bu səfər zamanı Almaniyannın aparıcı şirkətlərinin rəhbərlərinin diqqətini bir daha Azərbaycana yönəltdi. Bu ölkənin tanınmış şirkətlərinə o da böllü oldu ki, həm Xəzər dənizinin, həm İkinci Qarabağ müharibəsi nəticəsində işğaldan azad olunan ərazilərin, xüsusilə də Kəlbəcər və Laçın, həmçinin Naxçıvanın böyük enerji potensialı var. Bu da təbii ki, böyük investitorların marağını cəlb etməyə bilər.

Xarici investitorların Azərbaycana tərəfdaşlıq etmələri ölkəmizə böyük iqtisadi dividend vəd edir. Çünki bərpaolunan enerjiyə nə qədər çox sərmayə qoyularsa, bir o qədər qaza qənaət ediləcək və bu da Azərbaycandan qaz ixracının artırılması ilə nəticələndirəcək. Dövlətimizin əsas hədəfindən biri budur.

Əminliklə söyləyə bilərik ki, İlham Əliyevin enerji diplomatiyası və bu istiqamətdəki bütün layihələri ölkəmizin iqtisadi potensialını gücləndirir, eləcə də neft-qaz sektorundan əldə edilən gəlirlərin iqtisadiyyatın qeyri-neft sektoruna yönləndirilməsinə real imkan yaradır.

Bütün bunlar onu göstərir ki, Azərbaycan enerji təchizatlarının ixracı sahəsində milli maraqlara tam cavab verən, həmçinin beynəlxalq sferada mövqeyini və əlaqələrinin əhəmiyyətini dərəcədə gücləndirən siyasət həyata keçirir. Məhz bu siyasətin nəticəsi olaraq Azərbaycanla enerji sahəsində əməkdaşlığı daim xüsusi maraq göstərir və ölkəmizin mövqeyi ilə daha çox hesablaşılır.

Rəşad BAŞƏLİYEV,
"Azərbaycan"

Azərbaycanla Venesuela arasında əməkdaşlıq məsələləri müzakirə edilib

Ailə, Qadın və Uşaq Problemləri üzrə Dövlət Komitəsinin sədri Venesuela Bolivar Respublikasının ölkəmizdəki fəvqəladə və səlahiyyətli səfiri Kristofer Alberto Martinez Berroteran ilə görüşüb.

Dövlət komitəsindən AZƏRTAC-a bildirilib ki, iki ölkə arasında son illər yüksələn xətlə inkişaf edən əlaqələrdən danışıq Bahar Muradova Qoşulmama Hərəkatına Azərbaycanın daxil olması və bu təşkilata rəhbərliyi də Venesueladan almasının bu prosədə çox önəmli rol oynadığını söyləyib. O, Hərəkatın son illər müxtəlif platformalarının yaranması və əhəmiyyətini artırmada öncə Venesuelanın, son illərdə isə Azərbaycanın rolundan bəhs edib, həmçinin bu fəaliyyətlərin prosese böyük töhfə verdiyini vurğulayıb.

B.Muradova Hərəkatın Parlament Platformasının yaranmasının əhəmiyyətini qeyd edib və beynəlxalq münasibətlərin qurulmasının ölkələri birləşdirən dəyərlər ətrafında əməkdaşlığı da istisna etmədiyini bildirdi: "Buna görə də hər iki ölkə prezidentinin başlatdığı yaxınlaşma siyasətini davam etdirməli və əməkdaşlığın uyğun formalarını tapmalıyıq".

Gender bərabərliyindən söz açan dövlət komitəsinin sədri, müstəqillik qazan-

dıqdan sonra Azərbaycanın bu sahədə böyük yol qət etdiyini dilə gətirib.

Səfir Kristofer Alberto Martinez Berroteran Venesuela və Azərbaycan arasında hazırkı əlaqələrin bundan sonra da səmərəli inkişaf edəcəyinə inanımı ifadə edib. Qoşulmama Hərəkatına diqqət çəkən səfir hər iki ölkənin müvafiqi sədrliyi müddətində bu Hərəkatın möhkəmlənməsinə böyük töhfələr verdiyini bildirdi, həmçinin təşkilatın yeni sferalarına Azərbaycanın təşəbbüslərini yüksək qiymətləndirib.

Dövlət quruculuğu və idarəetmədə qadınların fəal iştirakından danışıqdan sonra səfir qeyd edib ki, 20 ildən artıqdır ölkədə qadınlar

kinlər kişilərlə bərabər müstəqilliyin qorunub saxlanması üçün fəaliyyət göstərir. Ölkəsinin qadın və uşaq hüquqları ilə bağlı son dövrdə qəbul etdiyi çoxsaylı qanunvericilik sənədlərindən söhbət açan Berroteran əlavə edib ki, qəbul edilmiş qanunların həmçinin dəyərlərin qorunmasına, gənc nəslin və ailələrin formalaşmasına da töhfə verəcək. Qeyd olunub ki, üst-üstə düşən maraqlar ölkələrimiz arasında münasibətlərin bundan sonra da inkişafına əhəmiyyətli töhfə verəcəkdir.

Görüşün davamında qarşılıqlı maraq doğuran məsələlərə bağlı ətraflı fikir mübadiləsi aparılıb və gələcəkdə mümkün əməkdaşlıq layihələrindən bəhs edilib.

Əziz ƏLƏKBƏRLİ: "Nikol Paşinyan Ermənistanın azərbaycanlıların qovulması faktını inkar etməyə cəhd göstərib"

"Ermənistanın baş naziri Nikol Paşinyan bugünkü mətbuat konfransında Ermənistanın qovulması azərbaycanlıların geri qaytma hüququ ilə bağlı qeyri-konstruktiv və insan hüquqlarına zidd yanaşma sərgiləyib".

AZƏRTAC xəbər verir ki, bu fikirlər Qərbi Azərbaycan İcmasıının sədri Əziz Ələkbərlinin bəyanatında əksini tapıb.

Bəyanatda həmçinin bildirilir: "Xüsusilə təəssüf doğuran haldır ki, baş nazir Ermənistanın azərbaycanlıların qovulması faktını inkar etməyə cəhd göstərib. Baş nazir çox yaxşı bilir ki, Ermənistan hökuməti 1988-ci ildə yüz minlərlə azərbaycanlıyı məhz etnik ayrı-seçkilik əsasında, fiziki şiddət

təbiiq edərək orzaqdan, təhsildən, tibbi və sosial xidmətlərdən məhrum edərək qovub. Bu insanların əksər hissəsinin çox qısa bir müddət ərzində (24 noyabr - 5 dekabr 1988-ci il) qovulmuş olması onlara qarşı cinayətin nə dərəcədə sistemli və müstəqillik aparıldığını göstərir.

Ermənistanın azərbaycanlıların qovulması insanlıq əleyhinə cinayətdir. Baş nazirin diqqətinə çatdırmaq istərdik ki, insanlıq əleyhinə cinayəti inkar etmək həmin cinayətin davamıdır.

Bundan başqa, baş nazirin bizim geri qaytmaq hüququmuzu dərhal ərazi müstəqilliyinə görə müzakirə etməməsinə görə də qərarlıyıq. Baş nazirə bir daha çağırış edirik ki, insan haqlarının itirilməsinə hörmət etsin və qayıdışımıza əngəl törətməyi dayandırsın".

pun kompakt yaşaması ancaq və ancaq ərazi iddiası deməkdir. Məhz bu düşüncə Ermənistanın monoetnik əraziyə çevrilməsini, Azərbaycana qarşı ərazi iddialarını və işğalçılıq siyasətini izah edir.

Bir daha vurğulamaq istərdik ki, beynəlxalq zəmanət və verifikasiya mexanizmləri altında təhlükəsiz və ləyaqətli geri qaytmaq bizim əzəli və təməl haqqımızdır. Bizim geri qaytmaq hüququmuz mütləqdir və müzakirə mövzusu deyil. Biz icma olaraq bu hüququmuzu sülh və dialoq yolu ilə reallaşdırmaqda qərarlıyıq. Baş nazirə bir daha çağırış edirik ki, insan haqlarının itirilməsinə hörmət etsin və qayıdışımıza əngəl törətməyi dayandırsın".

Ordumuzun mövqeləri fasilələrlə atəşə tutulub

Martın 13-ü axşam saatlarından martın 14-ü səhər saatlarına qədər ordumuzun mövqeləri 19 dəfə fasilələrlə atəşə tutulub.

Müdafiə Nazirliyinin Mətbuat xidmətindən AZƏRTAC-a bildirilib ki, Ermənistan silahlı qüvvələrinin bölmələri İstisu, Basarkeçər rayonunun Yuxarı Şorca, Qaraiman, Güneşli, Gorus rayonunun Qarışen istiqamətində yerləşən mövqelərdən ordumuzun Kəlbəcər rayonunun İstisu, Mollabayramlı, Laçın rayonunun Çağazur, Daşkəsən rayonunun Astaf və Tezəkənd yaşayış məntəqələrini istiqamətində yerləşən mövqelərini müxtəlif çaplı atıcı silahlardan atəşə tutub.

Bundan başqa, Rusiya sülhməramlı kontingentinin müvafiqi yerləşdiyi Azərbaycan ərazisindəki qeyri-qanuni erməni silahlı dəstəsinin üzvləri tərəfindən Azərbaycan Ordusunun Xocalı rayonu istiqamətində yerləşən mövqeləri də atəşə tutulub. Ordumuzun bölmələri tərəfindən adekvat cavab tədbirləri görüldü.

əziyyət çəkən bəbalarının yerlərinə könlüllü gedirlər.

Ümumiyyətlə, etiraz aksiyaları ətrafında baş verən proseslər insan haqlarının pozulması, məmur özbaşınalığı, qanunsuz həbslər, məhkəmələrin sifariş əsasında hökmlər çıxarması və bu qəbildən olan digər hallar indi Hayastanı xarakterizə edən əsas hallardan sayılır. Beynəlxalq miqyasda müxtəlif təşkilatlar, insan hüquqlarının müdafiəsi ilə məşğul olan qurumlar bu xüsusda İrəvana dəfələrlə iradlar tutularsa da, realıqda dəyişən heç nə yoxdur.

Göründüyü kimi, sülh müqaviləsini uzatmağa çalışan Hayastan tarixinin ən ağır və əzəbli günlərini yaşayır. Hazırda ölkədə bütün sahələrdə ciddi və dərin kaos hökm sürür. Bütövlükdə, proseslərin gedişi İrəvanı qarşıda dövr ərzində daha çətin günlərin və qarşıdurmaların gözlədiyini göstərir.

Elçin CƏFƏROV,
"Azərbaycan"

Hayastanda insan haqları kobud şəkildə pozulur

Nikol Paşinyana qarşı çıxan 802 nəfərə cinayət işi açılıb, bir deputat qətlə yetirilib

Bu gün dünyada ən aktual məsələlərdən biri də insanların hüquq və azadlıqlarının etibarlı müdafiəsidir. Müxtəlif dövlətlərdə bu sahədə vəziyyət biri-birindən kəskin surətdə fərqlənir. Elə ölkələr var ki, orada insan hüquqları ilə bağlı durum getdikcə daha acınacaqlı xarakter alır.

Məsələn, Hayastanda 5 il öncə hakimiyyət dəyişikliyinə, müharibədəki məğlubiyyətdən sonra keçirilən etirazlarda insanlara qarşı Paşinyan iqtidarının həyata keçirdiyi repressiv metodlar qeyd olunan istiqamətdə olduqca acınacaqlı bir durum ortaya çıxardıb.

İnqilabdan sonra Hayastanda növbəti demokratıyadan, hətta qanunun aliliyindən belə bəhs etmək üçün əsaslı səbəb yoxdur. Artıq bu, birmənalı qəbul edilir ki, Nikol Paşinyanın hakimiyyətə gəlməsindən sonra Hayastanda baş verən hadisələr yakobin və ya bolşevik sayığı "inqilabi diktatura" adlandırmaq olar.

Müharibədəki məğlubiyyət fonunda müşahidə olunan proseslərdən biri də insan hüquqlarının pozulması, söz və fikir azadlığı sahəsində durumun pisləşməsidir. Baş nazirin siyasəti nəticəsində son üç ildə ölkədə demokratiyanın inkişaf istiqamətində bir addım belə irəliləyib. Əksinə, vəziyyət əhəmiyyətli dərəcədə pisləşib. İrəvanda keçirilən etiraz aksiyalarında da gördük ki, burada insanlar daim polis repressiyası altındadır. Siyasi məhbusların sayına görə postsosvet məkanında Hayastan lider hesab olunur.

Nikol Paşinyana və onun hakimiyyətinə qarşı çıxan jurnalistlərin dilə gətirdikləri ağır təhqirlərə görə

802 nəfərə cinayət işi açılıb. Azərbaycan Vətən müharibəsindəki qələbəsindən sonra sabiq prezident Serj Sarkisyanın tərəfdarları həbs olunub, bir deputat qətlə yetirilib. Belə rəqəmlərin qarşılığında Qərbi siyasətçilərinin və jurnalistlərinin Hayastanı Qafqazın ən demokratik ölkəsi kimi təqdim etmələri gülcüncə doğurur. Çünki bu ölkədə insanların toplaşma azadlığına, söz azadlığına belə maneə yaradılır.

Hüquq Müdafiə Təşkilatları Monitorinq Qrupunun Hayastanda insan hüquq və azadlıqlarının pozulması faktları ilə bağlı hesabatı təqdim olunub. Hesabatda 2020-2022-ci illər ərzində Hayastanda insan hüquq və azadlıqlarının po-

zulması halları, mülki əhəliyə qarşı qəddar münasibət, nümayişlər zamanı saxlanılan şəxslər, jurnalistlərə qarşı cinayət işləri haqqında və s. geniş məruzə olunub. Qeyd olunub ki, insan hüquqları üzrə beynəlxalq təşkilatlar tərəfindən Azərbaycana qarşı hər zaman ikili standartlar tətbiq edilib. Həmin halda, Hayastanın erməni xalqına qarşı son iki il ərzində antidemokratik, qeyri-insani münasibətləri isə gərməzlikdən gəlinir. Xüsusən 2022-ci ildə aprelin ayı ərzində Hayastanda polis nümayiş edən şəxslərə qarşı qəddar münasibəti, səs qumbaralarından istifadə halları beynəlxalq təşkilatlar tərəfindən nədənsə "görmədi".

Hayastanda Paşinyan hakimiyyəti özünü "demokratik hakimiyyət" kimi təbliğ etsə də, hesabata əks olunan faktlar onu deməyə əsas verir ki, onlar öz əməli fəaliyyətlərində demokratiyadan çox uzaq idarəçilik həyata keçirirlər. Ölkədə insan hüquqları sahəsində yaşanan problemlərin miqyası sürətlə genişlənməkdə, vəziyyət ifrat həddə pisləşməkdədir. Hakimiyyətin öz maraqlarını təmin etmək məqsədilə həmişə repressiv metodlardan istifadə etməsi etirazları iqtidara qarşı bir qədər də artırır. Amma iqtidar mənsubları hələ də buna əhəmiyyət verməyərək rəqib və təhlükə saytdıqları qüvvələrin on sort işullarla neytrallaşdırmağa çalışıblar. Hayas-

tanın "4rd.am" saytı yazır: "Ölkəmiz müharibədəki məğlubiyyət və sülh müqaviləsinin yubadılması fonunda cəhənnəmə çevrilib. Həm kəndlərdə, həm də şəhərlərdə əhəlinin 98 faizi yoxsulluq içərisində yaşayır. Ölkə rəhbərliyində xalq fəlakətə sürüklənən oğurlar, fırıldaqçılar, əclafklar, satqınlar öyüşüb. Bu, sadəcə, sözlər deyil".

Qeyd olunur ki, Hayastanda polis və məhkəmələr təzyiqlə qorxutub. Onlar öz xalqına qarşı Stalin KQB-sindən daha qəddardırlar. Stalin insanları Yakutsk, Sibir və Altaya zorla sürgün edirdi. Amma Hayastanın keçmiş və indiki hakimiyyəti insanları o həddə çatdırıb ki, artıq onlar əsir düşmələrində

Məkr yuvası

Yalnız Avropa Parlamenti kimi korrupsiyalanmış qurumlar riyakarcasına erməni yalanlarını müdafiə edə bilirlər

Avropadakı erməni məkrinin əsas ünvanlarından biri olan Avropa Parlamenti (AP) Azərbaycana qarşı növbəti qərarlı qətnamə qəbul etməyə hazırlaşır. Bu riyakar qurumdan, əslində, fərqli mövqə, hazırda əsas gündəm olan Azərbaycan-Hayastan münasibətlərinin normalaşdırılması ilə bağlı hansısa düzgün münasibət gözləməyə də dəyməz. Çünki AP o siyasi mərkəzlərdəndir ki, 44 günlük müharibədə torpaqlarımızın işğaldan azad olunmasını, Hayastanın döyüş meydanında məğlubiyyətini həzm edə bilmirdi və ölkəmiz özünün davamlı uğurları ilə bu anti-Azərbaycançı təşkilatı "darmadağın" edirdi.

təşkilatları və islamofobiya mövqeyində duran qüvvələr tərəfindən obyektivlikdən uzaq bəyanatlar səsləndirilib. Bu, AP-nin fəaliyyətində də özünü göstərən, yalan dolu və Azərbaycan üçün adi kağız parçasından başqa bir şey olmayan qətnamələr qəbul edib. Öz riyakarlığı ilə AP Azərbaycanı dünya birliyinə qeyri-demokratik dövlət kimi təqdim etməyə, beynəlxalq ictimaiyyəti çətdirməyə mənasız cəhdlər göstərsə də, hər dəfə uğursuzluğa məhkum olub. Bu cür fəaliyyəti ilə AP həm də Avropada maraqlarına qulluq etdiyi siyasi dairələrin "demokratiyasının" iç üzünü açıb ortaya qoyub və göstərib ki, Qərb bu anlayışdan çox uzaq düşüb. Çünki demokratiya yalan və böhtana, siyasi təzyiç vasitəsinə çevrilməməlidir.

AP növbəti dəfə Azərbaycana qarşı obyektivlikdən və reallıqdan uzaq, böhtan xarakterli qətnamə qəbul etməyə hazırlaşır və bu, təşkilatın bir daha ölkəmizə münasibətdə necə düşmən mövqədə dayandığını sübut edir. Qətnamə layihəsində Azərbaycanla Hayastan arasında sülh müqaviləsinin imzalanması üçün şərtlər kontekstində Hayastanın ərazi bütövlüyünün və suverenliyinin təmin edilməsinin vacibliyi vurğulanır. Deməli, AP beynəlxalq hüququn norma və prinsiplərinə bir daha selektiv yanaşır, 30 il ərzində Hayastanın işğalına haqq qazandırdığı kimi davranır.

Ümumiyyətlə, Avropa Parlamentinin yanaşmasında ərazi bütövlüyü anlayışı ancaq Hayastan kontekstində keçərlidir. Azərbaycan gəldikdə ərazi bütövlüyü yada düşür. Azərbaycan "qoşunlarını Hayastan ərazisindən çıxarmağa" çağıran Avropa Parlamenti niyə Hayastanı hələ də işğal altında saxladığı 8 Azərbaycanı azad etməyə çağırır? Vətən müharibəsindən sonra Azərbaycanın üzlədiyi mina terroru nəticəsində 300-ə qədər Azərbaycan vətəndaşının partlayışların qurbanına çevrilməsi, 10 noyabr 2020-ci il üçtərəfli Bəyannamının şərtlərinə zidd olaraq Hayastan qoşunlarının Azərbaycan ərazilərindən tam şəkildə çıxarılması, eləcə də Azərbaycanın qərb rayonları ilə Naxçıvanı birləşdirəcək yolun hələ də açılmaması Avropa Parlamentinin niyə yadına düşür? Əlbəttə, ritorik suallardır. Çünki torpaqlarımızın 30 il ərzində Hayastan tərəfindən işğal altında saxlandığı, yüz minlərlə Azərbaycanlının etnik təmizləməyə məruz qaldığı, Azərbaycanın şəhər və kəndlərinin sistemik şəkildə Yer üzündən silindiyi və sərəvətlərin talan edildiyi dövrdə susan AP həmin riyakarlığı bu gün yenə dəvət edir, özü də bu dəfə Azərbaycanı əsas-sız şəkildə itiham etməklə.

AP-nin Azərbaycana münasibəti Avropa İttifaqı Şurasının prezidenti Şarl Mişelın Cənubi Qafqazda sülhün, sabitliyin və təhlükəsizliyin təmin olunması istiqamətində nümayiş etdirdiyi söylərə bütövlükdə ziddir və normalaşma prosesinə zərbə vurur. Eyni zamanda Hayastanın Praqa və Soçidə Azərbaycanın ərazi bütövlüyünü və suverenliyini tanımasından sonra AP-nin Azərbaycana qarşı qəbul etdiyi qətnamələrdə Azərbaycanın ərazi bütövlüyü və suverenliyi şübhə altına alınması regionda uzunmüddətli sülh və sabitliyin təmin olunması istiqamətindəki söylərin üstündən xətt çəkir. Hayastanda revanşistləri ruhlandırır. Bu baxımdan regionda Hayastan tərəfindən yenidən genişmiqyaslı təxribatlar törədiləcəyi təqdirdə bunun əsas günahkarlarından biri də məhz Hayastanda revanşist qüvvələri təşviq edən AP olacaqdır.

AP-nin vaxtaşırı bu kampaniya xarakterli anti-Azərbaycan fəaliyyəti ölkəmizin ədalətli mövqeyinə təsir göstərmək, onu gözəndir salmaq və Hayastan xeyrinə güzəştərlər ödə etmək cəhdidir. Lakin AP erməni məkrini nə qədər müdafiə etsə də, niyyətinə çat bilməyəcəkdir, çünki Azərbaycan öz yolunda döndərmək mümkün deyil. Vətən müharibədə də bunu təsdiq edir. AP-nin budəfəki riyakarlığı da bumeranq effekti verərək yenə də Hayastana dəyəcəkdir.

Rəşad CƏFƏRLİ,
"Azərbaycan"

Avropanın siyasi təxribat və pozuculuq ünvanı

Avropa Parlamenti öz riyakar əməlləri ilə regionda sülhə qarşı çıxan Hayastanın müdafiəsinə qalxıb

Avropa Parlamenti Azərbaycan əleyhinə riyakarlığını davam etdirir. Bu qurum ölkəmizə qarşı sayısız-hesabsız qərarlı böhtan xarakterli qətnamələri ilə Azərbaycana qara yaxmaq üçün məkrli cəhdlər edir. AP-nin qeyri-obyektiv qətnamələri revanşist qüvvələri stimullaşdırır. Hayastanın 30 illik işğal dövründə Azərbaycanın mədəni irsinə qarşı törətdiyi vandalizmi tamamilə inkar edir. Lakin AP unudur ki, belə riyakar əməllərini davam etdirməklə Hayastanın könlünü xoş etsə də, özünü nüfuzdan salır və ciddi bir qurum kimi əhəmiyyətini itirir. AP-nin bir çox deputatı islamofob, Azərbaycanofob, türkəfob mövqeləri ilə fərqlənir.

siyasəti, eləcə də işğal bölgəsində ekoloji, urbisid və digər müharibə cinayətləri davam edərək AP bir dəfə də olsun məsələyə münasibət bildirməyib: "Bu dövr ərzində Avropa Parlamenti guya diqqətini daha çox Azərbaycanda "insan haqları, söz azadlığı" kimi məsələlərə və xəyalı hüquq pozuntularına yönəldib. Bir milyonluq azərbaycanlının etnik təmizləməyə məruz qalması, yurd-yuvasından didərgin düşməsi barədə reallıqlara gələndə isə iyranca formada susub. Yəni bu qurum bütün fəaliyyəti ilə bizə düşmən mövqədə dayanıb, anti-Azərbaycan ruponuna çevrilib və bu gün də ölkəmizlə bağlı qərarlı gündəm formalaşdırmaqla məşğuldur. Avropa Parlamenti, ümumiyyətlə, kimisə nədəsə ittiham etməyə, yaxud fəaliyyətinə qiymət verməyə haqqı yoxdur. Üstəlik, bu qurum özü korrupsiya çirkəbi içində batıb. Yunanıstandan olan vitse-prezident Eva Kailinin milyonlarla dollar korrupsiya cinayətində itiham olunması, erməni milyarder Kaspar Karapetyanın AP-nin bir sıra deputatlarını müzdlü təbliğat maşını kimi kirayələməsi AP-nin nüfuzuna və statusuna kölgə salır".

Erməni zehniyyəti qaragüruh AP-ni çirkəba bulacaqdır

Milli Məclisin Əmək və sosial siyasət komitəsinin sədr müavini Mələhət İbrahimqızı deyib ki, son vaxtlar bəzi beynəlxalq təşkilatlar Azərbaycan kimi müstəqil siyasət yürüdən, xalqın milli marağı və mənafeyinə xidmət edən dövlətləri qəbul edə bilmirlər. Nəzərə almaq lazımdır ki, Avropa strukturlarının əsas idarəedici ölkələri Fransa kimi imperalist dövlətlərdir. Sırr deyil ki, Fransa onilliklər boyu işğal siyasəti yürüdü, Afrikanın bir sıra ölkələrinin və ada dövlətlərinin milli sərəvətlərini talayıb. Çox təəssüf ki, bu siyasət hələ də davam etdirilir".

ya görə, onlara müxtəlif vaxtlarda təqdim edilən çox bahalı hədiyyələrin mütləq əksəriyyəti qanunvericiliyə əsasən mütləq deklarasiya olunmalıdır. AP-də belə problemlər çoxdur. Bununla belə, həmin təşkilatlar Azərbaycan kimi müstəqil siyasət yürüdən, xalqın milli marağı və mənafeyinə xidmət edən dövlətləri qəbul edə bilmirlər. Nəzərə almaq lazımdır ki, Avropa strukturlarının əsas idarəedici ölkələri Fransa kimi imperalist dövlətlərdir. Sırr deyil ki, Fransa onilliklər boyu işğal siyasəti yürüdü, Afrikanın bir sıra ölkələrinin və ada dövlətlərinin milli sərəvətlərini talayıb. Çox təəssüf ki, bu siyasət hələ də davam etdirilir".

Ölkəmizi ittiham etməyə heç kimin haqqı yoxdur

Milli Məclisin deputatı Bəhrüz Məhərrəmov deyib ki, Avropa Parlamentindən ölkəmizə qarşı yönəlmis hücumları Azərbaycanın uğur indikatoru hesab etmək olar: "Güc və imkanlarımız artıqca Avropa parlament ləyaqətsiz və qərarlı davranışlarını intensivləşdirir. Ona görə də hazırda guya Azərbaycanın Hayastana "hərbi təcavüz etməsi" və Laçın yolunun "blokada"da olması kimi iddiaların əks olunduğu daha bir qərarlı qətnamə də gündəmədir. Lakin altıncı çağırış Milli Məclisin ilk iclasında çıxışı zamanı Prezident İlham Əliyevin də boyan etdiyi kimi, "onların da qətnamələri bizim üçün tamamilə əhəmiyyətsizdir". Dövlətimizin başçısı bu mövqeyində kifayət qədər haqlıdır, çünki faktiki olaraq Fransadan və Hayastandan Avropa Parlamentinə daxil olan bütün donoslar bəyanat və qətnamə adı altında rəsmi sənəd kimi qəbul olunur".

Deputatın sözlərinə görə, 30 il ərzində Hayastanın işğal

B.Məhərrəmov bildirib ki, yaramaz fəaliyyətinin nəticəsində fikir, vicdan, söz və ifadə azadlığı önəmli Qərb dəyərləri olmaqla çıxıb və siyasi vasitəyə çevrilib: "Lakin bu qərar Azərbaycan-Avropa münasibətlərini faktiki təsir göstərmir, ticarətimizin azı 40 faiz Avropa İttifaqı ilə aparılır. Avropa İttifaqından 1700-dən çox şirkət Azərbaycanda fəaliyyət göstərir. Prezident İlham Əliyevin Avropa İttifaqı Şurasının prezidenti Şarl Mişellə birgə mətbuat konfransında da ifadə etdiyi kimi, "Avropa İttifaqına üzv dövlətlərin üzvlüyü Azərbaycanın strateji tərəfdaş hesab edir". Habelə Azərbaycan Cənubi və Mərkəzi Avropa ölkələrinin enerji, dolayısı ilə milli təhlükəsizliyində söz sahibidir. Yəni son nəticədə uduzan yenə də Avropa Parlamenti. Azərbaycan özünün uğurlu inkişaf yolu ilə irəliləyir, aktiv xarici siyasət yürüdü, beynəlxalq təsisatlar çərçivəsində uğurlu əməkdaşlıqlar qurur. Azərbaycanın Qoşulmama Hərəkatına uğurla sədrliyi, o cümlədən Bakının Qoşulmama Hərəkatının Zirvə görüşünə və X Qlobal Bakı Forumuna evsahibliyi etməsi, habelə ölkəmizə artan marağı Avropa parlamentdə qəbul olunan qətnamələrin adı kağız parçasından başqa bir şey olmadığını göstərir".

Nəzrin QARDAŞXANOVA,
"Azərbaycan"

Növbəti görüş yeri Bakıdır

Azərbaycanda yaşayan erməni sakinlər öz paytaxtlarına çağırıldı

"Qarabağ erməniləri Azərbaycan vətəndaşlarıdır, azlıqdır. Azərbaycan çoxmillətli ölkədir və Azərbaycanda bütün azlıqlar mədəniyyət, dil, həmçinin təhlükəsizlik də daxil olmaqla, eyni hüquq və üstünlüklərdən faydalanırlar. Biz Qarabağdakı erməni icmasının nümayəndələri ilə praktiki təmaslara başlamağa hazırıq".

Fevralın 18-də Münhen Təhlükəsizlik Konfransı çərçivəsində "Dağları aşmaq? Cənubi Qafqazda təhlükəsizliyin qurulması" mövzusunda plenar iclasda Prezident İlham Əliyevin xüsusi iştirakı kimi, Azərbaycanda məskunlaşmış bütün xalqların və etnik qrupların nümayəndələrinə daim bərabər hüquqlu münasibət göstərilir. Vətən müharibəsindən dərhal sonra rəsmi Bakının Hayastana təklif sülh modeli təklif etməsi, eləcə də Azərbaycanda yaşayan erməni sakinlərin cəmiyyətimizə reintegrasiya prosesi ilə bağlı ilk addımların atılması onu göstərir ki, Azərbaycan dünyada barışın və birgə yaşayışın parlaq ünvanıdır.

Mükəmməl birgə yaşayış modeli

Min illərdir müxtəlif dinlərin, xalqların nümayəndələri Azərbaycanda sülh, mehribanlıq və əmin-amanlıq şəraitində yaşayırlar. Dini dözümlülük, insanların inanclarına humanist yanaşma, fərqli adət-ənənələrə hörmət bu gün də xalqımızın nümunəvi mənəvi sərəvətidir. Hər zaman ölkəmizdə insanlar mənsəb olduqları dino aid ayinləri məscidlərdə yanaşı fəaliyyət göstərən

sınaq və kilsələrdə də sərbəst şəkildə icra edirlər. Tarix boyu Azərbaycan ərazisində yayılmış fərqli dini cərəyanlara məxsus məbədlər və ziyarətəgahlar dövlətimiz tərəfindən mühafizə olunur. Onu da qeyd edək ki, Bakının mərkəzində ermənilərə məxsus kilsə də içindəki minlərlə erməni kitabları ilə birgə qorunub saxlanılır. Bu nümunələrin özü belə Azərbaycanda tolerantlıq və multikultural mühiitin yüksək zirvədə olduğunu göstərir.

Ödül yurdunda dinəndən, dilindən, millətindən asılı olmayaraq hər kəs özünü qürurla azərbaycanlı adlandırır. Heç bir ayrı-seçkilik etmədən xalqımız müqəddəs bayramlarını digər dinlərin nümayəndələri ilə birlikdə qeyd edir, xoş günlərində qaynaşır-qarşırlar.

Vətən müharibəsindən isə Azərbaycan xalqı həmrəyliyin zirvəsinə yaşadı. Şanlı qələbəmizin qazanılmasında çoxmillətli xalqımızın hər bir üzvünün zərri də olsa payı oldu. Həmin 44 gün ərzində talış da, ləzgi də, yəhudi də, kürd də, rus da, türk də bir yumruğa dönüb ana vətənimiz Azərbaycanın müdafiəsinə qalxdı.

Uğurlu başlanğıc

Siyasətinin əsas istiqamətlərindən birini dövlət-din münasibətlərinin, multikultural dəyərlərin daha da inkişaf etdirilməsi, etnik-dini müxtəlifliyin qorunması şəklində Azərbaycan dövlətinin ölkəmizdə yaşayan ermənilərin cəmiyyətimizə reintegrasiyası istiqamətində atdığı ilk addımlar da bu baxımdan birgə yaşayışa verilən dəyər kimi qiymətləndirilməlidir.

Xatırladaq ki, cari il martın 1-də Azərbaycan ərazilərində müvəqqəti yerləşdirilmiş Rusiya sülhməramlı kontingentinin qərarında Qarabağda yaşayan erməni sakinlərinin təmsilçiləri ilə birinci görüş baş tutub. Görüş zamanı Azərbaycan Respublikasının Konstitusiyasına və qanunlarına uyğun olaraq Qarabağ bölgəsində yaşayan erməni sakinlərin Azərbaycan Respublikasına reintegrasiyasına dair ilk müzakirələr aparılıb.

Azərbaycan Respublikası Prezidentinin Administrasiyası Qarabağın erməni ictimaiyyətinin nümayəndələrini reintegrasiya ilə bağlı təmasların davam etdirilməsi, habelə Qarabağda infrastruktur layihələrinin reallaşdırılması məsələlərinin müzakirəsi üçün ikinci görüşü dəvət edib. Görüşün yaxın günlərdə Bakı şəhərində keçirilməsi təklif olunur.

Hələ Vətən müharibəsinin gedişi ərəfəsində Prezident İlham Əliyev Yaponiyanın "Nikkei" qəzetinə müsahibəsində bildirmişdi ki, Qarabağdakı ermənilər tam əmin ola bilirlər ki, Azərbaycan vətəndaşları olaraq onların təhlükəsizliyi təmin ediləcəkdir. "Onlar ləyaqətli yaşayacaqlar, sülh şəraitində yaşayacaqlar və ölkəmizdəki istənilən başqa insanlar üçün etdiyimiz kimi, biz onlar üçün də bütün sosial və iqtisadi imtiyazları təmin edəcəyik".

Eləcə də dövlət başçısı İlham Əliyev müxtəlif beynəlxalq tribunalardan bununla bağlı fikirlərini səsləndirib.

Azərbaycanda yaşayan ermənilərin cəmiyyətimizə reintegrasiyası ilə bağlı

martın 1-də Xocalıda keçirilən görüş, həmçinin Bakıda baş tutması planlaşdırılan növbəti görüş isə Prezident İlham Əliyevin səsləndirdiyi fikirlərin əməli ifadəsidir.

Layihli və təhlükəsiz yaşam

Qısa müddət ərzində böyük səmərə və yüksək keyfiyyətlə 10 min kvadratkilometrədən çox olan ərazinin yenidən qurulması, Qarabağda və Şorqi Zəngəzurdakı keçmiş məcburi köçkünlər üçün daha yaxşı şəraitin yaradılması və onların yurdlarına qaytarılması üçün Azərbaycan dövləti həmin ərazilərdə genişmiqyaslı tikinti-quruculuq işləri həyata keçirir. İnfrastruktur qurur, yollar, tunellər çəkir, beynəlxalq hava limanları tikib istifadəyə verir, "ağıllı kənd və şəhərlər" salır.

Həmçinin Xankəndi və Xocalıda da yeni infrastruktur layihələrinin həyata keçirilməsi dövlətimizin gündəliyində duran vacib məsələlərdəndir.

Elə Bakıda planlaşdırılan sözügedən görüşdə də Qarabağda infrastruktur layihələrinin reallaşdırılması məsələlərinin müzakirəsi nəzərdə tutulub. Bu isə onu göstərir ki, rəsmi Bakı həmin görüş zamanı sözügedən ərazilərdə gerçəkləşdiriləcək yeni infrastruktur layihələrlə bağlı Azərbaycanda yaşayan ermənilərin nümayəndələrinin fikirlərini də öyrənməyə üstünlük verir.

Göründüyü kimi, Azərbaycan öz ölkəsində yaşayan erməni azlığına sülh, layihli və təhlükəsiz yaşam vəd edir.

Yasəmin MUSAJEVA,
"Azərbaycan"

Gəncə bir bahar da gəncləşib

Qarlı-saxtalı qışın da, qızıl yarpaqları ilə torpağı bəzəyən yağışlı-çiskinli payızın da, şirin meyvələri ilə süfrələri bəzəyən yayın da, təbiəti min rəngə çalan al-əlvan naxışlı baharın da öz gözəlliyi var. Ancaq nədənsə bu fəsilər içərisində baharın yeri ayırıdır.

Bəlkə bahar gözəllik fəslidir, ona görə. Bəlkə bahar gələndə təbiət canlanır, torpaq isinir, ağaclar oyanır, onun üçün. Bəlkə dərələrə, düzlərə alı-güllü yaşıl xalı sərilir, köçüb getmiş quşlar yuvalarına döndür, bu səbəbdən. Bəlkə də bunların hamısına görə, deyə bilərik. Amma onu deyə bilərik ki, baharda vətənimizin hər yeri kimi, qədim Gəncə də insanların üzünə gülür, al-əlvan gül-çiçəyə bürünürək gəl-gəl deyir.

Şəhərdə yazqabağı təmizlik işlərinə başlanılıb. Şəhər sakinlərinin ən çox üz tutduqları istirahət məkanlarında abadlıq işləri ilə yanaşı, yeni gül-çiçəklər də ekilir. İstər şəhərin mərkəzi meydanı, istərsə də ətəf ərazilərdə ekilən gül və çiçəklər isə qədim Nizami yurduna əlavə gözəllik, tərəvət verir.

Baharda insanların ən çox üz tutduqları istirahət məkanlarından biri də Heydər Əliyev Park Kompleksidir. Ərazisi 450 hektar olan nəhəng park bu gün daha gözəl görünür. Parkdakı məşhur çinar аллеясы möhtəşəmliyi ilə seçilir. Kompleksdə nadir ağaclar da ekilmişdir. 20 növ çinarın içərisində bir çinar var ki, digərlərindən seçilir. Bu ağac digərləri kimi payızda yarpaqlarını tökmür, əksinə, gül dəstəsinə bənzəyir. Ümumiyyətlə, ekzotik bitkilər Gəncənin o qədər də mülayim keçməyən qışına artıq alışmışdır, təbii ki, burada çalışan bağbanların diqqəti, səriştəsi,

zəhmətsevərliyi sayəsində. Eldar şamı, Kreml şamı, kedra, maqniliya, palıd, yabanı şabalıd, yabanı xurma ağacları, feyxoa, nar, alma, armud, giləs ağacları parkda özlərini bağ və meşədəki kimi "hiss" edirlər. IDEA İctimai Birliyinin layihəsi ilə quraşdırılan quş yuvaları da artıq öz "sahib"lərinin sərəncamındadır.

Parkda gül-çiçək bolluğu içərisində balaca qızılqüllər diqqəti daha çox cəlb

edir. Bundan başqa, parkın hər yerində qarşıya çıxan rəngarəng xrizantemalar, şux beqoniyalar, tər bənövşələr insanları ayaq saxlamağa vadar edir. Həmin gözəlliyə isə parkın girişindən başlayaraq Heydər Əliyev Mərkəzinə qədər uzanan alleysdə inşa edilmiş 17 fəvvarə əlavə çalar qatır. Bu görüntü sanki mahir bir rəssamın fırçasından çıxmış təbiət mənzərəsidir.

Kompleksdəki işıq fanarları da cazibəlidir. Uca mərmər dirəklili işıq fanarları ətrafa çox uyşur. Ağacları işıqlandıran kiçik şamdanlar, yarışığıl dayaqlar, fəvvarələrə yaraşır verən və 7 rəngli libası ilə bəzən vuran işıqlar burada istirahət edənlərə zövq verir. Aşağıdakı işıqlar milli-mənəvi dəyərlərimizin bir nümunəsi kimi müasir görkəmə qədimi bir naxış vurur.

Baharın gəlişi ilə Gəncədəki park-bulvar kompleksi də yeni görkəmə salınıb. Qeyd edək ki, bu istirahət məkanı Gəncə çayının şəhər ərazisindən keçən hissəsində sahəbərkitmə işləri aparılaraq yenidən qurulmuşdur. Burada Bayraq meydanı, Kitab evi, Uşaq Əyləncə mərkəzi, "Əli və Nino" kompleksi, saat qülləsi, kinoteatr sakinlərin sərəncamına verilmişdir. Bulvarda velosipedçilər üçün xüsusi yol çə-

kilmişdir. Attraksionlar, yaşlı nəslin nümayəndələrinin dincəlməsi, müxtəlif stolüstü oyunların keçirilməsi üçün guşələr də yaradılmışdır.

Bayram ətrafında görkəmli dövlət xadimi Nəriman Nərimanovun, yazıçı-alim Mir Cəlal Paşayevin, görkəmli dövlət xadimi Əziz Əliyevin və Mirzə Şəfi Vəzehin adını daşıyan parklarda görülən işlər də şəhər sakinləri tərəfindən razılıqla qarşılanır. Gül-çiçəyə qorq olmuş bu istirahət məkanlarında insanların mənalı istirahəti üçün hər cür şərait yaradılmışdır. Gəncədəki Xan bağı da istər şəhər sakinlərinin, istərsə də qonaqların ən çox üz tutduqları məkandır. Nadir ağaclarla zəngin olan bağda yaz mövsümü ilə əlaqədar yeni gül və çiçək kolları ekilmişdir.

Yazın gəlişi ilə əlaqədar şəhərdəki bütün fəvvarələrin də təmirinə başlanılmışdır. Qızmar yay günlərində insanların qəlbini sərinlik gətirən bu fəvvarələrin müasir üslubda yenidən qurulması həm də insanların zövqünü oxşayacaqdır. Həmin fəvvarələrin yaxın vaxtlarda istifadəyə verilməsi nəzərdə tutulmuşdur.

Ümumiyyətlə, baharın gəlişi ətrafında Gəncənin bütün ərazilərində geniş abadlıq və təmizlik işləri aparılmışdır. Gəncə Şəhər İcra Hakimiyyəti başçısının birinci müavini Səməd Tomuyev deyir ki, baharın gəlişi ilə əlaqədar hazırlıq işlərinə hələ bir neçə ay qabaq başlanmışdır. İstixanalarda on minlərlə gül, çiçək yetişdirilərək şəhərin park və meydanlarına köçürülmüşdür. Bundan başqa, şəhərdə tikinti və abadlıq işləri də aparılmışdır.

Bəli, bu gün Gəncə daha yaraşığıdır. 2023-cü ilin baharı məhz bu yaraşılıq, abadlıqla yadda qalacaq. Necə deyirlər, qədim Gəncə bir bahar da gəncləşəcək.

Sabir ƏLİYEV,
"Azərbaycan"

Nəqliyyat sahəsində əmək münasibətlərinin tənzimlənməsi məsələləri müzakirə edilib

Əmək Münasibətlərinin Tənzimlənməsi və Koordinasiyası Komissiyası yanında yaradılmış Qanunvericilik və İdarəetmə üzrə İşçi qrupun növbəti iclası keçirilib.

Əmək və Əhəlinin Sosial Müdafiəsi Nazirliyinin İctimaiyyətlə əlaqələr şöbəsinin AZƏRTAC-a verilən məlumata görə, iclasda Əmək və Əhəlinin Sosial Müdafiəsi, İqtisadiyyat, Rəqəmsal İnkişaf və Nəqliyyat nazirliklərinin nümayəndələri iştirak ediblər.

İşçi qrupun rəhbəri, əmək və əhəlinin sosial müdafiəsi nazirinin müavini Anar Əliyev qeyri-formal məşğulluğun qarşısının alınması sahəsində son illər aparılan kompleks işlərin müsbət nəticələr verdiyini bildirmişdir. O, müxtəlif fəaliyyət sahələrində əmək münasibətlərinin tənzimlənməsinə, qeyri-formal məşğulluğa yol verilməsi hallarının qarşısının alınmasına yönələn məqsədyönlü işlərin davam etdiyini diqqətə çatdırıb. Anar Əliyev, həmçinin rəqəmsal inkişaf və nəqliyyat nazirinin müavini Rəhman Hümətov və İqtisadiyyat Nazirliyində Dövlət Vergi Xidmətinin rəis müavini

İlkin Vəliyev çıxışlarında Əmək Münasibətlərinin Tənzimlənməsi və Koordinasiyası Komissiyasının bu il fevralın 22-də keçirilən iclasında verilmiş tapşırıqla uyğun olaraq, nəqliyyat sahəsində də əmək münasibətlərinin tənzimlənməsi ilə bağlı qanunvericilik aktlarının təkmilləşdirilməsinin əhəmiyyətli olduğunu vurğulayıblar. Bu sahədə qarşıda duran vəzifələr, nəqliyyat sahəsində ölkəmizdə son illər aparılan işlər və əldə olunan müsbət nəticələr qeyd edilmişdir.

İclasda avtomobil nəqliyyatında, səmən və yükdaşıma sahələrində əmək münasibətlərinin tənzimlənməsi məsələləri, o cümlədən bununla bağlı qanunvericilik aktlarının icra vəziyyəti müzakirə olunub.

FAO-nun xəbərdarlığı eşidildi

"Taxıl sazişi" daha 2 ay uzadıldı

Rusiya-Ukrayna müharibəsinin acı nəticələri özünü təkcə insan itkisində, yaşayış evlərinin və sosial-iqtisadi infrastrukturun dağılmasında göstərmir. Bu savaş həmçinin dünya bazarında yanacaq və ərzaq böhranı ilə müşahidə olunur. Bu gün dünya bazarında müxtəlif ərzaq növlərinin qiymətlərinin sabit olmasının səbəblərindən biri də budur.

Ümumiyyətlə, COVID-19 pandemiyası, ardınca Rusiya-Ukrayna müharibəsi dünyada ərzaq tədarükü zəncirinin və sabit qiymətlərin formalaşmasına böyük zərər vurub. Hər iki faktor dünyada xüsusilə buğdanın qiymətinin sürətlə artmasına səbəb olub. Məlumdur ki, əsas ərzaq məhsulu çörəyin xammalı buğdadır. O da bilinən fakt ki, çörəkdən ən çox istifadə edən insanlar əhəlinin alıcılıq qabiliyyəti aşağı olan təbəqəsidir. Bu üzündən iki ölkə arasında baş verən müharibə yoxsul Afrika və Asiya ölkələrində yaşayan əhəliyə ciddi problemlər yaradıb.

BMT Kənd Təsərrüfatı və Ərzaq Təşkilatının (FAO) mütəxəssislərinin hesablamalarına görə, beynəlxalq bazarlarda ötən ilin 11-ci ayından qiymət ucuzlaşması qeydə alınıb. FAO bildirir ki, ərzaq qiymətləri üzrə indeks azalmağa da-

vam edərək cari ilin fevral ayında 129,8 bəndə bərabər olub. Bu, yanvardakı göstəricilərlə müqayisədə 0,6 faiz aşağıdır. Bitki yağı, süd məhsulları üzrə kəskin, taxıl məhsulları üzrə zəif ucuzlaşma, şəkər qiymətlərində isə kəskin bahalaşma müşahidə edilmişdir. Fevral ayında bitki yağları qiymət indeksi 4,5 bənd və ya 3,2 faiz azalaraq 135,9 bəndə olmaqla 2021-ci ilin əvvəlindən bəri ən aşağı səviyyədə olub. Mütəxəssislər buna səbəb kimi palma, soya, günəbaxan və rəps yağlarının qiymətindəki kəskin ucuzlaşmanı göstərirlər. Yanvarla müqayisədə 3,6 bənd və ya 2,7 faiz azalaraq 131,3 bəndə təşkil edən süd məhsullarının qiymət indeksi isə bütün növ süd məhsullarının, xüsusilə kərə yağı və quru yağısız südün ucuzlaşması nəticəsində bu həddə düşüb.

Ətin 112 bəndə düşən qiymətləri isə yanvarda cüzi ucuzlaşmış - 0,1 faiz, yaxud 0,1 bənd. Eyni səviyyədə ucuzlaşma taxıl məhsullarında da qeydə alınıb. Taxıl məhsulları indeksi hazırda 147,3 bənddir. Fevral ayında yeganə olaraq şəkərin qiymətlərində kəskin artım qeydə alınıb, yeni yanvarla müqayisədə 6,8 faiz bahalaşmaqla 124,9 bəndə yüksəlib. Belə artım 2022-2023-cü il mövsümündə Hindistanda şəkər istehsalının səviyyəsinə dair proqnozların azaldılması ilə bağlıdır.

FAO mütəxəssisləri hesab edirlər ki, Ukraynadan kənd təsərrüfatı məhsullarının ixracı reallaşdırılan "taxıl dahlizi"nin fəaliyyəti dayandırılarsa, qlobal ərzaq bazarlarında yenidən bahalaşma başlaya bilər. Belə ki, 2022-ci ilin iyulundan Türkiyə və BMT vəsiqəçiliyi ilə bağlanan, noyabrda yenidən vaxtı artırılan sazişin qüvvədə olma müddəti martın 18-də başa çatır. Bu üzündən BMT Ərzaq Programının rəhbəri Devid Bisli bütün dünya liderlərinə müraciət edərək onları "taxıl dahlizi"nin işinin davam etməsinə nail olmağa çağırıb. Onun tviter hesabında yayılan müraciətində qeyd olunur ki, yalnız Ukrayna

400 milyon nəfəri yedirtməyə qadirdir. "Taxıl dahlizi" ilə əldə olunan buğdanın onun rəhbərlik etdiyi təşkilat tərəfindən 36 milyon ac insana çatdırılması həyətə keçirilir: "Əgər biz Qara dəniz təşəbbüsünün müddətini uzatmasaq, Yer kürəsi əhəli təhlükədə olacaq. Davam edən toqquşmalar, pandemiya, ardınca Türkiyə və Suriyanı müflis edən zəlzələlər fonunda "taxıl sazişi"nin dayandırılması böyük fəlakətlərə səbəb ola bilər. Buna görə də nə yolla olursa-olsun, onun davamına nail olmalıyıq".

Yazını hazırlayarkən bu məsələ ilə bağlı KİV-də yeni xəbər yayıldı. Məlum oldu ki, BMT ilə Rusiya arasında aparılan danışıqlardan sonra dünya bir qədər rahat nəfəs ala biləcək. Belə ki, Şimal qonşumuz sazişin yenidən uzadılmasına razılıq verir. Rusiya xarici işlər nazirinin müavini Sergey Verşin bildirmişdir ki, səhəbət yalnız sazişin 60 gün uzadılmasından gedir. Deməli, 2 aydan sonra yenidən danışıqların aparılmasına ehtiyac yaranacaq.

Rüstəm KAMAL,
"Azərbaycan"

Vüqar BAYRAMOV:
"Buğdanın qiymətinin optimallaşdırılması istiqamətində fəaliyyətlərin genişləndirilməsinə ehtiyac var"

"Rusiya-Ukrayna müharibəsindən sonra buğdanın qiymətində artım müşahidə olundu. Hazırda buğda ixrac edən ölkələrin qiymətində azalma müşahidə edilir. Çünki dünya bazarında çıxarılan buğdanın həcmində artım olub. Bu da nəticə etibarilə Azərbaycanın idxal etdiyi buğdanın xərçinə bərabər təsir göstərir".

Bu barədə AZƏRTAC-a iqtisadçı-ekspert Vüqar Bayramov deyib.

O bildirib ki, bu, dünya bazarında buğdanın qiymətinin dəyişməsi ilə bağlıdır. O baxımdan buğda istehlakında xarici idxalın payının azaldılması üçün yerli istehsalın genişləndirilməsi çox vacibdir. "Nəzərə almaq lazımdır ki, Azərbaycan çörək və un məmulatları istehlak edən ölkədir. Buğdanın qiymətinin optimallaşdırılması və qiymətinin azaldılması önəmlidir. Bu istiqamətdə fəaliyyətlərin genişləndirilməsinə ehtiyac var ki, Azərbaycanda buğdanın və çörəyin qiymətinin optimallaşdırılması mümkün olsun", - deyərək V. Bayramov qeyd edib.

Yanvar-fevral aylarında 7,7 min şəxsə əlillik təyin olunub

Əmək və Əhəlinin Sosial Müdafiəsi Nazirliyinin tabeliyindəki Dövlət Tibbi-Sosial Ekspertiza və Reabilitasiya Agentliyi tərəfindən 2023-cü ilin yanvar-fevral ayları ərzində 7,7 min şəxsə əlillik təyin edilmişdir. Onlardan 3,7 mininə ilkin, 4 mininə təkrar əlillik təyinatı aparılıb.

Nazirliyin İctimaiyyətlə əlaqələr şöbəsinin AZƏRTAC-a verilən məlumata görə, əlilliyin qiymətləndirilməsi elektron sistem üzərindən, səhiyyə müəssisələrinin e-sistemə daxil etdiyi göndərişlərdəki məlumatlar əsasında həyata keçirilir. Əlillik təyinatından sonra e-sistem üzərindən əlilliyə görə proaktiv qaydada sosial ödənişlər təyin edilir.

Yanvar-fevral aylarında agentliyin reabilitasiya müəssisələrində əlilliyi olan 10,3 min şəxsə reabilitasiya xidməti göstərilmiş və 2,7 min

şəxs 12,6 min reabilitasiya vasitəsi ilə təmin edilmişdir.

Akademik Rəhim Rəhimov - 100

Azərbaycan elminin müdriklik nümunəsi

Azərbaycan tarixi, coğrafiyası və mədəniyyəti ilə seçilən unikal məkandır. Bu qədim tarixi yurd yeri - insan yaşayış məskəni öz əlverişli şəraiti, qiymətli təbii resursları, milli xüsusiyyətləri ilə zəngindir. Ən əsası isə burada əsrlərdən bəri insan kapitalı həmişə diqqəti çəkib və özünəməxsus yer tutub. Azərbaycan xalqı bəşəriyyətə bir çox düha, mütəfəkkir, yaradıcı şəxsiyyətlər bəxş etmişdir.

Ümumilikdə xalqlar arasında yüksək zəka sahibi olan insanlar sırasında azərbaycanlılar xüsusi göstəricilərə malikdirlər. Belə böyük şəxsiyyətlərdən biri də mənalı həyatı və fəaliyyəti, elmi xidmətləri və ictimai mövqeyi ilə nəsillərə nümunə olan akademik Rəhim Rəhimovdur.

Ölkəmizdə görkəmli elm xadiminin anadan olmasının 100 illiyi böyük iftixar hissi ilə qeyd edilir. Görkəmli alim öz adını tibb elmi sahəsindəki unikal dəstxəti ilə Azərbaycanın elm tarixinə və ictimai həyatına pozulmaz naxışlarla həkk etmişdir.

Doğulduğu diyarın pak ruhundan ilhamlanan, Naxçıvanın xarakterik iqlimindən, Ordubadın füsunkar təbiətindən qidalanan Rəhim Rəhimovun şərfli ömür yoluna nəzər salsaq, görürük ki, həyatı boyu öz sadəliyini, dürüstliyini qoruyub-saxlamış, yaddaşlarında silinməz izlər qoymuş və yeni nəsillərə nümunə olmuşdur. O, həmişə işlədiyi hər bir yerdə böyük hörmət və ehtiramə layiq olmuş, istedad, inamı və iradəsi ilə kollektivin rəhbərini qazanmışdır.

Çünki Rəhim Rəhimovun həyat fəlsəfəsi harada olmasından və hansı vəzifədə işləməyindən asılı olmayaraq, həmişə təvazökarlıq, müdriklik, məsuliyyət və xeyirxahlıqdan ibarət olmuşdur. Bu formulu o, özü üçün bir əxlaq kodeksi və məslək yolu kimi qəbul etmişdir.

Mübaligəsinə demək olar ki, akademik Rəhim Rəhimov özünün zəngin həyat məktəbi, alimlik, işgüzarlığı və səmimiyyəti ilə cəmiyyətdə bir örnəkdir. O həm yüksək insanlığı, həm də əlimliyi ilə elmin zirvəsinə ucalmışdır. Onun yüksək təşkilatçılığı, faydalı işməli, səmərəli fəaliyyəti, habelə elmi yaradıcılığı sərhədləri aşmış, ölkə və dünya elminə öz töhfəsini vermişdir. Rəhim Rəhimovun ölkəmizdə səhiyyə sisteminin inkişafında, yüksəkixətişli tibb kadrlarının və təbətət üzrə elm adamlarının hazırlanmasında böyük xidmətləri olmuşdur.

Rəhim Nurməmməd oğlu Rəhimov 18 mart 1923-cü ildə Azərbaycanın elm və təhsil mühitində özünəməxsus yer tutan Naxçıvan Muxtar Respublikasının Ordubad şəhərində anadan olmuşdur. Burada 7 illik orta məktəbi bitirdikdən sonra o, 1937-1941-ci illərdə Ordubad Pedaqoji Texnikumunda təhsil almışdır. 1944-cü ildə Azərbaycan Dövlət Universitetinin Biologiya fakültəsinə daxil olan Rəhim Rəhimov 1945-1950-ci illərdə Azərbaycan Tibb Universitetinin Müalicə-profilaktika fakültəsində ali təhsil almışdır. O, 1954-1957-ci illərdə Azərbaycan Elmi Tədqiqat Rentgenologiya və Radiologiya İnstitutunun əyani aspirantı olmuşdur.

Hələ 1941-ci ildə Ordubad şəhər orta məktəbində şagird ikon əmək fəaliyyətinə başlayan Rəhim Rəhimov burada 1945-ci ilədək kənd məktəblərində müəllimlik etmiş, 1950-1951-ci illərdə Naxçıvan Muxtar Respublikasının Şahbuz Rayon Mərkəzi Xəstəxanasında cərrah, 1951-1953-cü illərdə isə Ordubad Rayon Mərkəzi Xəstəxanasında həkim-rentgenoloq işləmişdir. O, 1957-ci ildən 1970-ci ilədək Azərbaycan Elmi Tədqiqat Rentgenologiya və Radiologiya İnstitutunun Rentgen şöbəsinə rəhbərlik etmiş, 1970-1974-cü illərdə Azərbaycan Elmi Tədqiqat Rentgenologiya, Radiologiya və Onkologiya İnstitutunun direktor müavini, 1974-1989-cu illərdə isə həmin institutun direktoru vəzifələrində çalışmış, 1989-cu ildən ömrünün sonunadək Şüa-diagnostika üsulları şöbəsinin rəhbəri və Milli Onkologiya Mərkəzinin konsultantı vəzifələrini şərəflə yerinə yetirmişdir.

Görkəmli elm xadimi və böyük elm təşkilatçısı olan Rəhim Rəhimov 1957-ci ildə namizədlik, 1969-cu ildə doktorluq dissertasiyaları müdafiə etmiş, 1970-ci ildə isə professor elmi adına layiq görülmüşdür. O, 1983-cü ildə Azərbaycan Elmlər Akademiyasının müxbir üzvü, 1989-cu ildə isə həqiqi üzvü seçilmişdir. Tibb sahəsində olduğu kimi, akademiya üzvləri arasında da Rəhim Rəhimov özünəməxsus nüfuzu ilə seçilmişdir.

Respublikamızda elmin və səhiyyənin inkişafına qiymətli töhfələr vermiş Rəhim Rəhimov özünün çoxşaxəli fəaliyyəti ilə təbətət müxtəlif sahələrinin yeni biliklərlə zənginləşməsinə mühüm rol oynamışdır. Alimin onkologiya, rentgenologiya və radiologiya ilə bağlı çoxsaylı tədqiqatları bu istiqamətdə əsas araşdırmaların aparılmasına və müalicəyə diqqət təbətət edilməsinə geniş imkanlar yaratmışdır. Akademik Rəhim Rəhimov müəyyən etdiyi metodikalar və gəldiyi elmi nəticələr öz aktuallığı, fundamental-nəzəri əhəmiyyəti ilə elmi ictimaiyyətin böyük diqqət və marağına səbəb olmuş, təklif etdiyi səmərəli üsullar onu ölkəmizdə yeni rentgenoloji tədqiqatlar məktəbinin yaradıcılarından biri kimi tanıtmışdır.

Akademik Rəhim Rəhimov dünyəvi tibb elminin, Azərbaycan Respublikasının milli səhiyyə sisteminin inkişafında və bu sahədə yüksəkixətişli kadrların hazırlanmasında müstəsna xidməti olan azərbaycanlı alimlərdən biri hesab etmək olar. Məhz ölkə səhiyyəsi üçün tibb üzrə elmi-tədqiqat, təşkilati-metodik işlərində, habelə elmi kadrların və yüksək ixtisaslaşmış praktik həkimlərin hazırlanmasında Rəhim Rəhimov öz dəstxəti və imzası ilə sayılıb-seçilmişdir. Bütün bunların nəticəsidir ki, yüksəkixətişli tibb kadrlarının və gənc alimlərin hazırlanmasında böyük töhfələr vermiş akademik Rəhim Rəhimov rentgenologiya və radiologiya kimi məsuliyyətli bir sahədə özünün elmi məktəbini yaratmışdır.

Tanınmış alim, akademik Rəhim Rəhimov onkologiya və rentgenologiyanın problemlərinə həsr edilmiş 200-dən artıq elmi tədqiqatın, eləcə də bir neçə monoqrafiyanın və çoxsaylı patentin müəllifidir. Hazırda respublikada yetişən onkoloqların və rentgenoloqların böyük bir nəsli alimin tədqiqatlarından mötəbər mənba kimi istifadə etmişlər. Rəhim Rəhimov beynəlxalq konfrans və simpoziumlardakı çıxış və məruzələri ilə Azərbaycan tibb elmini layiqincə təmsil etmişdir. O, uzun illər Azərbaycan rentgenoloqlarının və radioloqlarının elmi cəmiyyətinin sədri olaraq xüsusi təşkilatçılıq bacarığı nümayiş etdirmişdir.

R.Rəhimov ümumilikdə 150-yə yaxın elmi əsərin, 2 ixtiranın, 12 səmərələşdirici təklifin müəllifidir. Onun rəhbərliyi ilə tibbin onkologiya sahəsi üzrə 7 fəlsəfə doktoru və 2 elmlər doktoru dissertasiyası müdafiə edilmişdir. Milli Onkologiya Mərkəzinə rəhbərliyi dövründə yerli və xarici nəşrlərdə, nüfuzlu beynəlxalq jurnallarda 100-dən artıq məqalə

lə çap olunmuş, elmi-praktiki konfranslarda bir çox çıxışlar edilmişdir. Alimin apardığı elmi-tədqiqat işləri və gəlinən qənaətlər öz aktuallığı və yeniliyi ilə seçilmişdir. Dünyanın müxtəlif ölkələrində (MDB dövlətləri daxil, Almaniya, İtaliya, Türkiyə, Yaponiya və b.) bu nəticələr yüksək qiymətləndirilmiş, müvafiq qaydada istifadə edilmiş və praktikada tətbiq olunmuşdur.

Elmi fəaliyyətinin 60 ilini tədqiqat işinə həsr edən, milli rentgenoloqlar məktəbini formalaşdırın, bu istiqamətdə elmi-praktiki uğurların əldə edilməsinə və inkişafa nail olunmasında böyük zəhmət göstərmiş - öz üslubu ilə fərqlənən akademik Rəhim Nurməmməd oğlu Rəhimovun yetirmələri və ardıcılları onun elmi tədqiqat işi və səhiyyə sahəsindəki yolunu uğurla davam etdirirlər. Müasir tibb aləmində istedad, diqqət və qayğısı ilə fərqlənən unudulmaz müəllim, böyük insan olan akademik Rəhim Rəhimovun davamçıları indi müstəqil Azərbaycan Respublikasının yüksəlişi və tərəqqisi yolunda səmərəli fəaliyyət göstərirlər.

Fundamental alim, ləyaqətli vətəndaş, nəcib insan R.Rəhimov xalqa və dövlətə bütün varlığı ilə bağlı olmuş, şərfli, zəngin və mənalı ömür yaşamışdır. Zəngin həyat məktəbi, əməli fəaliyyəti və elmi yaradıcılığı ilə tanıyanların qəlbində silinməz izlər buraxmışdır.

Akademik Rəhim Rəhimovun Azərbaycan tibb elminin və səhiyyə sahəsinin inkişafındakı xidmətləri yüksək qiymətləndirilmişdir. O, bir çox mükafata layiq görülmüşdür. 2013-cü ildə isə Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyevin sərəncamına əsasən, Azərbaycanda tibb elminin inkişafındakı xidmətlərinə görə "Şöhrət" ordeni ilə təltif edilmişdir. Məhz əldə etdiyi nailiyyətlərdən, təltif və mükafatlarından da açıq-aydın görünür ki, onun dövlətimiz və xalqımız qarşısında mühüm xidmətləri olmuşdur. Onun daim yüksək səviyyədə diqqət və qayğı ilə əhatə edilməsi bunun ən bariz göstəricisidir.

Azərbaycan xalqının Ümummilli Lideri Heydər Əliyevin və böyük oftalmoloq-alim Zərifə xanım Əliyevanın müasiri olmuş Rəhim Rəhimovun xoşbəxtlikdən hələ gənc yaşlarından onlarla şəxssən tanışlıq və inisiyyət imkanları yaranmışdır. O, həmişə tələyinə aid bu hadisəni xüsusi minnətdarlıqla xatırlamış və dərin ehtiramla vurğulamağı özünə borc bilməmişdir.

Bütün bunlarla yanaşı, akademik Rəhim Rəhimov ictimai işlərdə, xeyriyyəçilik və maarifçilik fəaliyyəti ilə də məşğul olmuşdur. O, Vətənimiz, elinə-obasına bağlı ziyalı kimi seçilmiş və sevilmişdir. Məhz 1991-ci ildə Azərbaycanın böyük mütəfəkkiri Nəsirəddin Tusinin adını daşıyan Xeyriyyə Cəmiyyətinin yaradılmasına təşəbbüs göstərən böyük Azərbaycan aliminin adının yaşadılmasına və elmi xidmətlərinin yeni nəsillərə çatdırılmasına işinə böyük dəstək vermişdir. Akademik Rəhim Rəhimov 6 iyul 2013-cü ildə Bakı şəhərində vəfat etmişdir.

Akademik Rəhim Rəhimov öz ömrünü müdrikcəsinə yaşamış, ardıcıl olaraq yazıb-yaratmış, bütün ömrü boyu qəlbənə bağlı olduğu müstəqil dövlət və doğma xalqı üçün zəngin irs qoyub getmişdir.

Görkəmli alim, bacarıqlı həkim, yüksək qabiliyyətə malik səhiyyə və elm təşkilatçısı, ən başlıcası isə təvazökar insan olan Rəhim Nurməmməd oğlu Rəhimovun əziz xatirəsi daim onu tanıyanların və davamçıların qəlbində yaşayacaqdır. O, Azərbaycanın elm ictimaiyyəti və səhiyyə təşkilatçıları tərəfindən minnətdarlıqla anılacaq və tibb sahəsində həmişə iftixar hissi ilə xatırlanacaqdır.

İsa HƏBİBBƏYLİ,
AMEA-nın prezidenti,
akademik

Demoqrafiya

Ölkəmizin əhalisi keçən il də təbii artımla çoxalıb. 2021-ci ildə bu göstərici 35 min 406 nəfər olduğu halda, 2022-ci ildə 62 min 36 nəfər təşkil edib. Təbii artımın səviyyəsi hər 1000 nəfərə görə də yüksəlib - 3,5-dən 6,2-yə çatıb.

Dövlət Statistika Komitəsi bildirir ki, keçən il Ədliyyə Nazirliyinin rayon (şəhər) qeydiyyat şöbələri tərəfindən 122 min 846 körpənin doğulduğu qeydə alınıb. 2021-ci ilə müqayisədə əhalinin hər min nəfərinə hesabı ilə doğulanların sayı 11,2-dən 12,2-yə qədər artıb. Bu meyarla doğumun səviyyəsi

6-dək azalıb. Ölümün azalması isə təbii artıma bilavasitə təsir edən səbəbdir. Belə ki, doğumun artması kimi, ölümün azalması da təbii artımın şərtidir.

Prezident İlham Əliyev "Siyasetimizin mərkəzində Azərbaycan vətəndaşı dayanır" deyir. Bu sözlərin arxasında Azərbaycan xalqı

qının getdikcə yüksəlməsi, pensiya və müavinətlərin artması böyük rol oynayır.

Azərbaycan vətəndaşının sağlamlığının qorunması dövlətin qarşısına qoyduğu ən mühüm vəzifələrdən biridir. Təsəffü deyil ki, son illər əhaliyə göstərilən tibbi xidmətin səviyyəsi xeyli yüksəlib, müayinələrin sayı artıb, xəstələrin dərmanla təchizatı əhəmiyyətli dərəcədə yaxşılaşıb. Dövlət büdcəsində səhiyyənin inkişafına ayrılan vəsaitin məbləği ilbəil artır. Ölkədə yeni müasir müalicə ocaqları inşa edilmiş və əvvəlki yeni-dən qurulub, tibbi sigorta tətbiq olunub.

qanyaradıcı orqanların xəstəlikləri üstünlük təşkil edib. Yoluxucu xəstəliklərin profilaktikası və qarşısının alınması məqsədilə inkişaf etmiş Avropa ölkələrində olduğu kimi, Azərbaycanda da uşaqlar 11 xəstəliyə qarşı müasir vaksinlərlə peyvəndə alınıb. Nəticədə ayrı-ayrı yoluxucu xəstəliklər azalıb. Bəzilərinin isə tam ləğv edilməsinə nail olunub.

Dövlət Statistika Komitəsi Səhiyyə Nazirliyinin məlumatına əsasən bildirir ki, ötən il yanvar-noyabr aylarında 2021-ci ilin müvafiq dövrü ilə müqayisədə ölkədə hepatit A ilə (30,3 faiz), yuxarı tənəffüs yollarının çoxsaylı və ya qeyri-müəyyən lokalizasiyalı kəskin infeksiyaları ilə (28,3 faiz), qazanılmış immunitətsizliyi (QİCS) ilə (20,6 faiz), qonokokk infeksiyaları ilə (13,3 faiz), viruslu hepatit B ilə (9,1 faiz) xəstələnmə halları azalıb. Göyöskürək və mal-yariya xəstəlikləri, kəskin poliomielit, epidemik parotit, tulyaremia, anadangəlmə məxmərək sindromu, difteriya, yeni doğulmuşlarda tetanus isə, ümumiyyətlə, qeydə alınmayıb.

COVID-19 virusunun Azərbaycan ərazisində yarıda biləcəyi təhlükənin qarşısının alınması məqsədilə 2020-ci ildə başlayan zəruri qabaqlayıcı və profilaktik tədbirlər 2022-ci ildə də davam etdirilib. Pandemiyanın fəsadlarının minimuma endirilməsi məqsədilə dövlət tərəfindən həyata keçirilən mühüm tədbir kimi əhali arasında planlı vaksinasiyanın aparılması üçün Nazirlər Kabinetinin 16 yanvar 2021-ci il tarixli sərəncamı ilə təsdiq edilmiş "Azərbaycan Respublikasında COVID-19 xəstəliyi əleyhinə 2021-2022-ci illər üçün vaksinasiya strategiyası"na müvafiq olaraq vaksinasiya tədbirləri keçən il də uğurla həyata keçirilib.

Bütün deyilənlərlə yanaşı, insanı yaşadan digər amillər də var. Bunlar xalqımızın milli-mənəvi dəyərləridir. Çətin gündə bir yerdə olmaq, bir-birinin dərdinə şərik çıxmaq, xoş hadisələr baş verəndə sevinci bölüşmək, yaşa dolmuş vəlidəymlərə övladların qayğısı ömrü uzadan amillər sırasındadır.

Flora SADIQLI,
"Azərbaycan"

Təbii artım o vaxt yüksək olur ki...

Doğum artır, ölüm isə azalır

Dağlıq Şirvan, Mil-Muğan, Şərqi Zəngəzur, Lənkəran-Astara, Qarabağ, Quba-Xaçmaz, Şirvan-Salyan, Mərkəzi Aran və Qazax-Toxuz iqtisadi rayonlarında ölkə göstəricisindən yüksək olub.

Daha bir diqqətçəkən demoqrafik göstərici də fərqləndirici hal odur ki, ölkədə keçən il ondan əvvəlki ilə nisbətən ölənlərin sayı azalıb. Belə ki, əgər 2021-ci ildə 76 min 878 nəfər dünyasını dəyişmişdisə, keçən il həyatdan köçənə bundan 16 min 68 nəfər az, yəni 68 min 810 nəfər təşkil edib. Hər min nəfərə hesabı ilə də ölümlü səviyyəsi aşağı düşüb. 2021-ci ildə 7,7 olduğu halda 2022-ci ildə

nın gündən-günə yüksələn rifah halını, dövlətin öz vətəndaşına sonsuz qayğısını ifadə edən böyük bir həqiqət dayanır. Bu həqiqəti bir çox fakt təsdiqləyir ki, onların biri də məhz ölüm hallarının azalmasıdır.

Ötən müəyyən dövr ərzində koronavirus pandemiyası və erməni coladlarının cinayətləri nəticəsində yarımçıq qırılan ömürləri istisna etməklə, son illər ölkədə, ümumiyyətlə, ölümün səviyyəsi aşağı düşür, yaxud sabit qalır. Bunun səbəblərindən biri, əlbəttə ki, insanın gün-güzeranının yaxşılaşmasıdır. Bu mənada əhalinin gəlirlərinin, təltif və mükafat

Ölüm hallarının azalmasına, əlbəttə ki, ölkədə qida məhsullarının keyfiyyətinin yüksəldilməsi, ekoloji vəziyyətin yaxşılaşması, insanlar üçün yaradılan rahat məişət şəraiti və s. amillər də təsir göstərir. Başqa sözlə, dövlətin sosial-ümumiyyətlə siyasəti əhalinin sağlamlığının qorunması problemlərinin həll edilməsi istiqamətində həyata keçirilən tədbirlərin səmərəsini artırır. Yeri gəlmişkən, qeyd edək ki, ötən il qeydə alınmış xəstəliklərin arasında tənəffüs, bəzi infeksiyalar və parazit xəstəlikləri, həzm orqanlarının, qan dövranı, sidik-cinsiyyət sistemi, göz və gözün əlavə aparatının, eləcə də qan,

Bahar allergiyası

Bu xəstəliyin əsas simptomları burun axması, ardıclı asqırma və göz qaşınmalarıdır

Bahar öz gəlişi ilə birlikdə mövsümi allergiyaları da gətirir. Statistika görə, dünyada hər on insandan ikisi bu xəstəlikdən əziyyət çəkir və onların sayı gündən-günə artır.

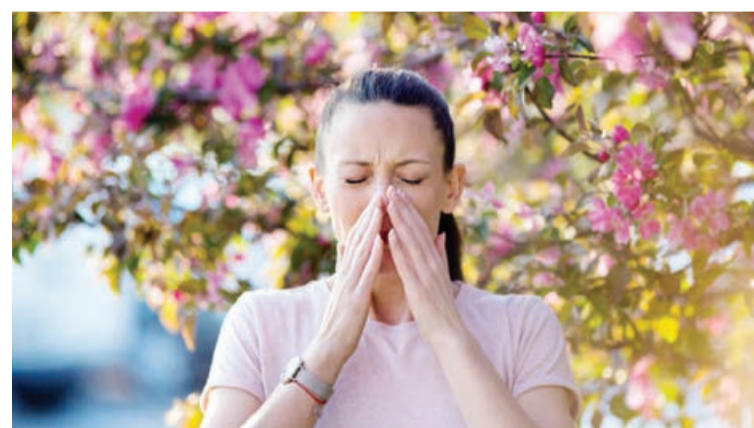
Mart, aprel və may aylarında rast gəlinən allergiya ağacların çiçəklənmə dövründə tozlanmanın allergik reaksiyası nəticəsində insanlarda asqırma, burun axması, göz qaşınması və qızması kimi şikayətlərə səbəb olur. Onu əksər hallarda respirator virus infeksiyaları ilə qarışdırırsalar da, müəssisələr bildirirlər ki, bu hallar allergik reaksiyanın nəticəsidir.

Mövsümi allergiya genetikdir

Mərkəzi Neftçilər Xəstəxanasının pulmonoloq-allergoloq Validə Vəliyeva deyir ki, orqanizmin xüsusi bir maddəyə qarşı cavab reaksiyası olan allergiya yalnız xəstəlik yox, həm də immunitet sisteminin zəifliyidir: "Yazda rinit, allergik konyuktivit, atopik bronxial astma və sair mövsümi xəstəliklərin kəskinləşməsi müşahidə edilir. Bu da dəriyə qaşınmaya, qızartıya, səpkilərə, dəri quruluğuna, həmçinin burun axmasına səbəb olur. Mövsümi xəstəliklərin ən çox yayılmış növü allergik rinitlərdir. Xroniki rinit xəstələri fəldə özlərini yaxşı hiss etdikləri halda, ev şəraitində ağırlaşdır. Belə xəstələr yalnız yağışlı havalarda müsbət təsir göstərir".

Hökim bildirir ki, mövsümi allergiyamı tamamilə müalicə etmək mümkün deyil: "Ancaq uzunmüddətli remisya əldə etmək olar. Çünki o, genetik xəstəlikdir. Əgər xəstənin valideynlərindən biri allergik xəstədirsə, övladında 20-25 faiz, hər iki valideyndə bu xəstəlik varsa, 50-70 faiz özüünü göstərir.

"Allergiyadan şikayətli olan xəstələr allergoloq nəzarəti altında olmalıdırlar. İlk növbədə dərri testləri aparılır. Sınaqlardan sonra xəstənin nəyə qarşı allergiyasının olması

Gözün konyunktiva qışasının iltihablı xəstəliyi

Daha çox yayılan göz xəstəliyi gözün selikli qışasının iltihablı xəstəliyi-dür. Nizami Tibb Mərkəzinin həkim-oftalmoloq Lamiyə Əliyeva deyir ki, mövsümi göz allergiyaları kəskin və xroniki növlərə bölünür: "Konyuktivitə daha çox yaz və payız mövsümlərində rast gəlinir. O, mövsümi və daimi xarakterdə olur. İbroyu müşahidə olunan konyuktividdən fərqli olaraq, mövsümi konyuktivit əsasən baharda rast gəlinir. Bahar konyuktiviti daha ağırdır. Gözün ön seqmentini olan buynuz qışa da bu prosesə cəlb olunur".

L.Əliyeva bildirir ki, bu, daha çox oğlan uşaqlarında rast gəlinir: "Texminən 15 yaşdan sonra xəstəliyin simptomları azalmağa başlayır. Simptomları göz qaşınmalarına, qıvrıq, qızartı, qaşınma və selikli ifrazatdır. Bu zaman insanlarda tez-tez gözlərini ovmaq istəyi, işığa qarşı həssaslıq yaranır. Xəstələrə gün eynəklərindən, tibbi maskalardan istifadə etmək tövsiyə olunur. Ümumi vəziyyətin yaxşılaşdırılması üçün müəyyən otlar və ya kimyoviyə preparatlarla soyuq kompreslər, antihistamin sirop və həblər təyin olunur".

"Konyuktivitə yoluxmuş xəstələrə mümkün qədər gözlərinə toxunmamağı tövsiyə edirik. Hər dəfə gözü ovuşduranda yeni bir infeksiya keçirə bilərlər. Hətta mexaniki travma və astigmatizmi kimi daha ağır fəsadlar da yaranma bilər. Gözü hər dəfə ovuşduranda onun ön hissəsində yerləşən buynuz qışa incəlməyə başlayır. Bu da gözü ön seqmentinin deformasiyasına və tədricən astigmatizmin yaranmasına səbəb olur. Buynuz qışının formasını dəyişərək konusvari şəkli almış kertonkonus deyilən ciddi bir xəstəliyə aparıb çıxara bilər. Xəstələr göz qaşınmalarında ani yaranan qaşınma, qızartı və sulanma kimi diskomfort əlamətlərini gördükdə mütləq mütəxəssisə müraciət etməlidirlər", - deyir həkim-oftalmoloq bildirir.

Ülkər XASPOLADOVA,
"Azərbaycan"

REGIONLAR

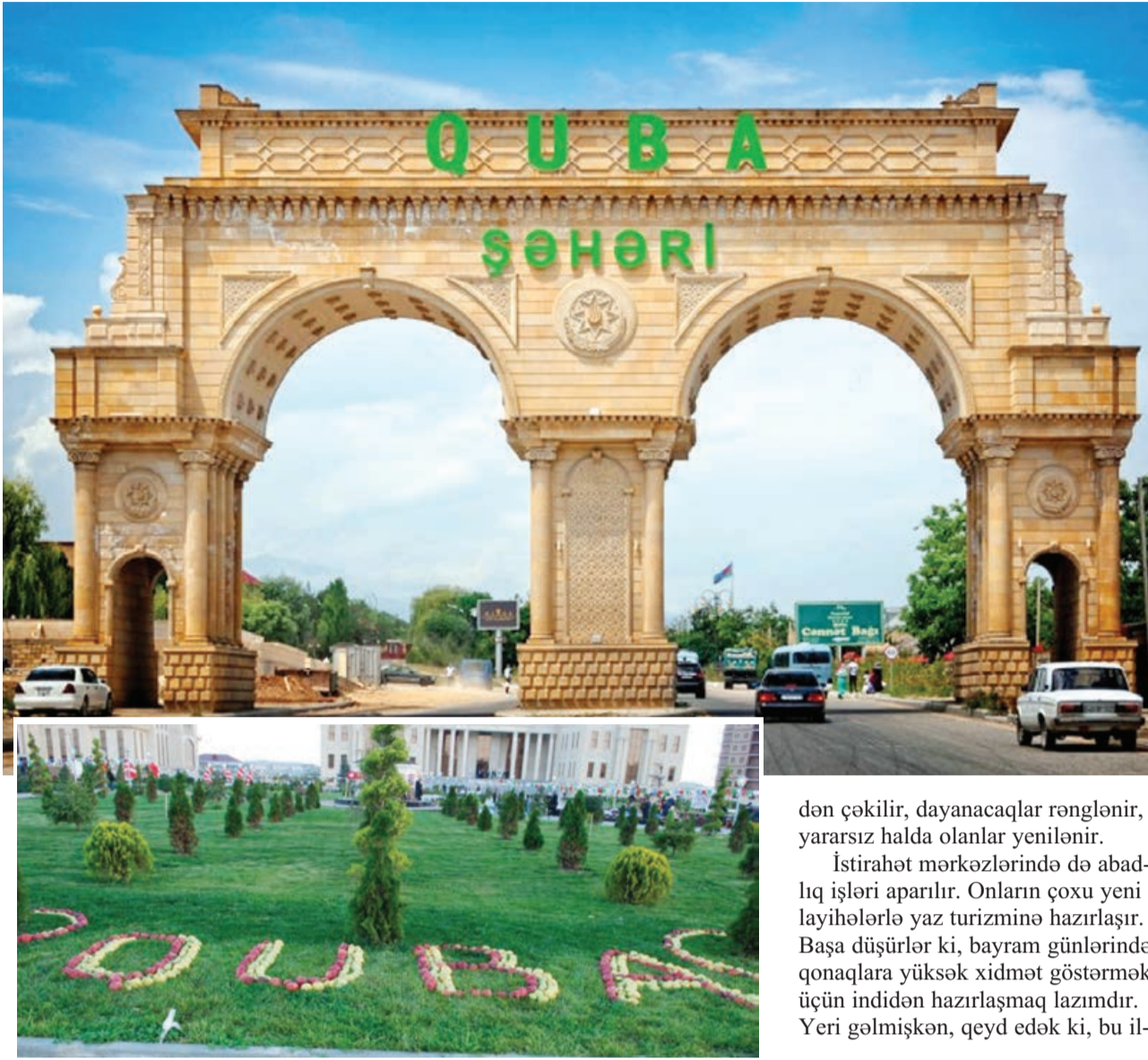
Quba baharı qarşılamağa hazırlaşır

Mart ayı girəndən Qubada təmizlik işlərinə başlanıb. Rayonun bütün ərazisində təmizlik və abadlıq işləri xüsusi proqram üzrə aparılır.

Rayon İcra Hakimiyyətinin təşkilatçılığı ilə Novruzun ilk çərşənbəsindən başlayan bu işlər bayramın son günlərinə qədər davam edəcək. Eyni zamanda hər həftənin şənbə və bazar günləri rayonda iməcilik də keçirilir. Abadlıq-təmizlik işlərində və ağacəkmə aksiyasında bələdiyyələr və rayon mərkəzindəki təşkilatlar fəallıq göstərir.

İndiyə qədər bahar tədbirləri çərçivəsində Qırmızı və Zərdabi qəsəbələrində lazım olan küçələrə asfalt döşənmiş, yollara kabellər çəkilərək işıq dirəkləri basdırılmışdır. Hər iki qəsəbənin çıxacağındakı dayanacaq-lar da yenilənmişdir. Bunlardan əlavə, məktəb və inzibati binaların fəsadları ağırlaşmış, ətraflarına ağac əkilib.

Qubanın özündə işlər daha genişləyib. Bir azdan yaz-tarla işlərinin başlayacağı nəzərə alınaraq abadlıq işlərinin aprelin əvvəllərinədək tamamlanması planlaşdırılır. Yaz turizminin başlaması ilə rayona təşrif buyuracaq qonaqların sayı da artacaq. Qubalıları onları daha təmiz və daha abad rayonda qarşılamaq fikrindədir. Artıq rayon mərkəzinin bütün küçələrində təmizlik işləri sona çatıb. Hazırda avtomobil yollarının işarə və göstərici xətləri yeni-

dən çəkilir, dayanacaq-lar rənglənir, yarırsız halda olanlar yenilənir. İstirahət mərkəzlərində də abadlıq işləri aparılır. Onların çoxu yeni layihələrlə yaz turizminə hazırlaşır. Başa düşülür ki, bayram günlərində qonaqlara yüksək xidmət göstərmək üçün indidən hazırlaşmaq lazımdır. Yeri gəlmişkən, qeyd edək ki, bu il-

dən başlayaraq bir çox istirahət mərkəzində menyuda dietik yeməklər də olacaq.

Qubaya gələn qonaqların, demək olar ki, əksəriyyəti rayonun əsas tarixi yerlərində olur. Məsələn, təkcə ötən il Quba Memorial Soyqırımı Kompleksini 40 mindən artıq insan ziyarət edib. 45-dən çox xarici ölkə ziyarətçiləri xatirə kitabına öz duyğusal sözlərini yazıb və erməni qəsbkarlarının insanlığa sığmayan əməllərini pisləyiblər. Sözsüz ki, bu il də istisna olmayacaq. Odur ki, artıq kompleksin ətrafında yaşıllıq zolağı təmizlənib, yeni ağaclar əkilib. Kompleksin işçi heyətində də dəyişiklik edilib. Əvvəllər rus və ingilis dillərində tərcüməçilər var idisə, indi alman, fransız, ərəb və digər dilləri bilən mütəxəssislərlə müqavilələr imzalanıb.

Bu günlər Qubada Novruz yarmarkaları da keçirilir. Qiymətli bazar və dükanlardakından az da olsa, fərqlidir.

Rayonun mədəniyyət işçiləri də bayrama xüsusi hazırlaşır. Öncə şəhidlərin ailələri ziyarət ediləcək. Daha sonra Heydər Əliyev seyrangahında tonqallar alovlanacaq və 5 yerdə soykar konsert verəcək.

Bəli, artıq Novruzun ilq havası duyulur. Bu o deməkdir ki, bayramın qapımızı dövcəyi günə çox qalmayıb.

Akiş ƏLİYEV,
"Azərbaycan"

Onlar vətənə, vətən onlara dayaqdır

Mingəçevir

Azərbaycanın ərazi bütövlüyü uğrunda döyüşlərdə həlak olan şəhidlərin xatirəsi Mingəçevirdə də hər zaman əziz tutulur. Qazilər isə davamlı diqqət göstərilir, müalicələrinin təmin edilməsinə dəstək verilir.

Prezident İlham Əliyevin sərəncamları ilə medallarla təltif olunan Muradov Orxan Fazıl oğlu da qazidir. Mühərribədən keçən iki il ərzində o, Azərbaycanın bir çox xəstəxanalarında, eyni zamanda Türkiyədə müalicə almasına baxmayaraq, sağlamlığı hələ tam bərpa olunmamışdır. Yarası onun sol ayağının amputasiya olunmasını qaçılmaz etmişdir.

Bu günlər Mingəçevir Şəhər İcra Hakimiyyətinin başçısı İlham İsmayilov, YAP Mingəçevir şəhər təşkilatının sədri Bəxtiyar Mustafayev, Mingəçevir bələdiyyəsinin sədri Ramiz Əliyev, Mərkəzi Şəhər Xəstəxanası publik-hüquqi şəxsin direktoru Faiq Abdullayev, Vətən müharibəsi qazisi Pərviz Məmmədov Orxanı ziyarət etmişlər.

İsmayilov görüş zamanı qazilərin sağlamlıqlarının təmin olunmasına yönələn diqqətdən danışıb, Prezident İlham Əliyevin, Birinci vitse-prezident Mehriban xanım Əliyevanın onlara davamlı qayğıkeşliyini vurğulamışdır. ŞİH-in başçısı Orxana müalicəsi üçün bundan sonra da lazım olan diqqətin göstəriləcəyini bildirmiş və ailəsinin problemləri ilə maraqlanmışdır.

Törtər

Törtərin Hacıqərvənd kəndində yaşayan qazi Məmmədov Elgiz Vüqar oğlunun bahar ərəfəsində övladı dünyaya gəlib.

Bu münasibətlə RİH-in başçısı M.Məmmədov qazinin qonağı olmuşdur. O, övladının dünyaya gəlməsi münasibətilə qazinin ailəsinə tövsiyə adından təbrik etmişdir.

Elgiz Məmmədov Kəlbəcər istiqamətində gedən döyüşlərdə sağlamlığını itirib. Üçüncü qrup Vətən müharibəsi əlili olan qazi Prezident İlham Əliyevin sərəncamları ilə "Kəlbəcərin azad olunmasına görə", "Hərbi xidmətlərə görə" və Azərbaycan Respublikasının Baş naziri Əli Əsədovun sərəncamı ilə "Vətən müharibəsi iştirakçısı" medalları ilə təltif olunub.

Lazım QULİYEV,
"Azərbaycan"

Sumqayıtda növbəti ağacəkmə aksiyası keçirilib

Ümummilli Lider Heydər Əliyevin 100 illik yubileyi ilə əlaqədar Sumqayıt şəhərində növbəti ağacəkmə aksiyası keçirilib.

Sumqayıt Şəhər İcra Hakimiyyəti, YAP Sumqayıt şəhər təşkilatının birgə təşkilatçılığı və "Azərbaycan" ASC, "Azərbaycan" İstehsalat Birliyinin iştirakı ilə keçirilən aksiyada 300-ə yaxın həmişəyaşıl ağac əkilib. Şəhərin Sülh prospektində əkilən ağaclarla aqrteknika qulluq göstərilir.

Qeyd edək ki, aksiyanın keçirilməsində məqsəd ölkədə ekologiyanın qorunması və ətraf mühitin sağlamlaşdırılmasına hər zaman böyük əhəmiyyət vermiş Ulu Öndərin əsasını

qoyduğu önəmləri davam etdirmək, əhali arasında ekoloji mədəniyyəti və təbiətə qayğıkeşlik hissini təbliğ etməkdir. Odur ki, bu cür aksiyalar davam edəcək.

A.ƏLİYEV,
"Azərbaycan"

Ağdamda pambıqçı fermerlərə dəymiş zərərə görə sığorta ödənişləri edilib

Aqrar Sığorta Fondu pambıq bitkisi üzrə fermerlərə zərər ödənişlərini davam etdirir. Ötən il aqrar sığorta ilə təminat altına alınan pambıq sahələrinin bir qismi fırtına, dolu və üçüncü şəxslərin hərəkətləri nəticəsində zərərə məruz qalıb.

Ağdam rayonunda keçirilən tədbirdə sahələrin sığortalan pambıqçı fermerlərə fondun əməkdaşları tərəfindən ödənişlər təqdim edilib. Rayon üzrə pambıq sahələri dolu riskin-

dən zərər çəkən 55 nəfər fermerə 76000 manata yaxın sığorta ödənişi verilib.

Qeyd edək ki, indiyədək Ağdam, Törtər, Bərdə, İmişli, Goranboy rayonlarında pambıq sahələri dolu, sel, subasma və üçüncü şəxslərin hərəkətləri nəticəsində zərər görmüş 60 fermerə 116 min manatdan çox zərər ödənişi olunub.

Ümumilikdə ölkə üzrə 106 pambıqçı fermerə 400 min manat sığorta məbləği ödənilməsi nəzərdə tutulur.

Qədim adət-ənənələri özündə birləşdirən Azərbaycanın dövlət müstəqilliyi bərpa edildikdən sonra bütün sahələrdə olduğu kimi, turizmin inkişafına da diqqətlə yanaşılır. O cümlədən kənd turizminin inkişafı üçün şəraitə olan bələdiyyələrdə bu sahədə uğurlu addımlar atılır.

Əhalinin əlavə gəlir yeri olan kənd turizminin inkişafı həm də xalqımızın adət-ənənələrinin, milli-mənəvi dəyərlərinin, eləcə də tarixi abidələrimizin tanıdılmasına mühüm rol oynayır.

Ölkəmizdə kənd turizminin yayıldığı bölgələrdən biri də Göygöl rayondur. Təbii mənzərəsinə, flora və faunasının zənginliyinə görə seçilən rayonda həm də çoxlu sayda tarixi abidə var. Hazırda burada 31 yerli əhəmiyyətli tarixi və memarlıq abidəsi mövcuddur ki, onlardan 8-i kənd, nekropol, digərləri bina və körpülərdir. Göygöl şəhərində isə 1854-cü ildə alman kolonistləri tərəfindən tikilmiş "Lüteran" kilsəsi, XVI əsrə aid ikitəpəl körpü, XII əsrdə Aid Ağ

körpü, Qabriel kilsəsi, Anahid Məbədi və Müqəddəs Meryəm kilsəsi, tarixi məlum olmayan Qız qalası, bundan başqa, Dəmir dövrünə aid kərçinlər və Tunc dövrünə aid qəbirlər var.

Onu da qeyd edək ki, son illər rayonda aparılan genişmiqyaslı abadlıq və yenidənqurma işləri, o sıradan kəndlərdə həyata keçirilən infrastruktur layihələri kənd turizminin inkişafı üçün geniş imkanlar açmışdır.

39 kəndi olan rayon iqtisadiyyatının əsasını kənd təsərrüfatı təşkil edir. Əhali əsasən heyvandarlıq və əkinçiliklə məşğul olur. Lakin son illər kənd camaatı əsas işləri ilə yanaşı, turizmdən də xeyli gəlir götürür. Ən ucqar kəndlərə belə abad yolların çəkilməsi, qaz, su və enerji təchizatında problemlərin olmaması istər yerli, istərsə də xarici turistlərin kəndlərə üz tutmalarına səbəb olub. Kəndlilər isə evlərinə

qonaqlara kirayə verməklə yanaşı, onlara müxtəlif xidmətlər də göstərirlər. Məsələn, qonaqların istəyi ilə onları ekoloji cəhətdən təmiz meyvə-tərəvəz və digər ərzaq məhsulları ilə təminat edirlər. Yəqin buna görədir ki, hətta xarici turistlər də istirahətlərini Göygöldə keçirməyə üstünlük verirlər. Onların arasında Türkiyə, Almaniya, Rusiya, Gürcüstan, Yaponiya, İsveçrə, Rumıniyadan gələn turistlər də olur.

Hər il qapılarını turistlərin üzünə açan kənd sakinləri kirayə verdikləri evlərdə mövsümqabağı təmir və abadlıq işləri aparır, qonaqların məmnunluğunu təmin etmək üçün səliqə-sahman yaradır. Artıq turist mövsümünün yaxınlaşması ilə əlaqədar kəndlərdə abadlıq işlərinə başlanılmışdır. Ən çox Göygöl Milli Parkına yaxın ərəzilərdə yerləşən kəndlərdə - Aşıqlı, Yeni Zod, Toğanalı, Topal-

həsənli, Mixaylovka, Şəhriyar və digərlərində yay mövsümünə ciddi hazırlıq işləri görülür.

Yay aylarında ən çox turist qəbul edən kəndlərdən biri də Aşıqlıdır. Gəncdən cəmi 10 kilometr məsafədə yerləşən kənddə turistlərin rahat istirahət etmələri üçün hər cür şərait var. Geniş və rahat avtomobil yolu boyunca bəşirli tünd çörəyin ətrindən tutmuş yaxın ərəzilərdən yığılmış şəfərci otları və dərman bitkilərinin, eləcə də müxtəlif meyvələrin ətrinən burda hər şey sanki qonağa hesablanıb. 2400 nəfərə yaxın sakini olan kənddə 450-dən artıq ev var. Kənd Hacıkənd və Göygöl gedən yolda üstündə yerləşdiyi üçün turistlər burada qalmağa daha çox maraq göstərirlər. Odur ki, kənd sakinləri hər il istər yerli, istərsə də xarici turist sardan korrüçük çökmür.

Kür çayının mənsəbində yerləşən rayonlara suyun verilməsində yaranmış çətinliklər aradan qaldırılıb

Mingəçevir su anbarına daxil olan suyun nizam-sız olaraq çayın aşağı axımına və magistral kanallara verilməsi yay aylarında kənd təsərrüfatı bitkilərinin intensiv suvarılması dövründə çox ciddi çətinliklər yarada bilər.

Hazırda çayın mənsəbində yerləşən rayonlara suyun verilməsində qısa müddət ərzində yaranmış çətinliklər aradan qaldırılıb.

Meliorasiya və Su Təsərrüfatı Açığı Səhmdar Cəmiyyətindən AZƏRTAC-a bildirilib ki, son günlər Mingəçevir su anbarına gətirilən orta hesabla 240 kubmetr (500-600 kubmetr gözlənilirdi) halda su daxil olur və su anbarından Kür çayına 120 kubmetr, eyni zamanda, Yuxarı Qarabağ kanalına 70 kubmetr və Yuxarı Şirvan kanalına 41 kubmetr suyun buraxılması təmin olunur. Mingəçevir su anbarından aşağıda, Kür çayı boyunca 12 rayonun ərazisində 252 ədəd nasos stansiyası vasitəsilə 248 min hektar, Yuxarı Qarabağ və Yuxarı Şirvan kanallarının xidməti ərazilərində 250 min hektar, ümumilikdə, 500 min hektara yaxın əkin sahələrinin suvarılması ilə yanaşı, əhalinin kommunal-məişət ehtiyaclarının, içməli su məqsədilə modul tipli su təmizləyici

qurğulara və mal-qaraya suyun verilməsi təmin edilir.

"Mingəçevir su anbarı bir mövsümlük deyil, çoxillik nizamlanan su anbarı olduğundan su anbarına yığılan və ondan verilən sular bir neçə il əhatə edən dövr ərzində nizamlanmalıdır. Suyun bölüşdürülməsi aidiyyəti qurumlar tərəfindən koordinasiya şəkildə idarə edilir. Su anbarına daxil olan suyun nizam-sız olaraq çayın aşağı axımına və magistral kanallara verilməsi yay aylarında kənd təsərrüfatı bitkilərinin intensiv suvarılması dövründə çox ciddi çətinliklər yarada bilər. Hazırda çayın mənsəbində yerləşən rayonlara suyun verilməsində qısa müddət ərzində yaranmış çətinliklər aradan qaldırılıb", - deyə məlumatda qeyd olunub.

Çox çəkməyəcək

Göygölün qonaq-qaralı günləri yenidən başlayacaq

evində onlara turist saxlayır. Ailə üzvləri qonaqlara xüsusi qayğıkeşliklə yanaşırlar. Yeməklərinə, içməklərinə, eləcə də geyintilərinə diqqət göstərirlər.

Toğanalı kəndi də Göygölün yaxınlığındadır. Kənddən Kəlbəcərə ikinci yol çəkildikdən sonra kəndə maraq xeyli artmışdır. Kəndi iki yerə ayıran çayın səsi isə burada dincələnlərə əyri zövq verir.

Hazırda rayonda turizm mövsümünə hazırlıq işlərinin qızgın vaxtıdır. Bu işdə Göygöl Rayon İcra Hakimiyyəti sakinlərə və iş adamlarına hər cür dəstək verir. Kənd sakinləri isə turistlərdə məmnunluq yaratmaq və onların istirahətlərini yadda qalan keçməsi üçün indidən əllərindən gələni edirlər.

Sabir ƏLİYEV,
"Azərbaycan"

OXUCULARIN NƏZƏRİNƏ!

**"AZƏRBAYCAN" qəzetinə
abunə yazılışı davam edir!**

**Abunə respublikanın bütün poçt şöbələri tərəfindən aparılır.
Eyni zamanda aşağıda göstərilən mətbuat yayımı
qurumlarına müraciət edə bilərsiniz:**

"Azərpoçt" MMC	(012) 598-49-55, (051) 225-02-13
"Azərmətbuat yayımı" ASC	(012) 441-19-91, (050) 322-33-17
"Qaya" firması	(052) 566-77-80, (050) 214-40-53
"Region Press" MMC	(055) 316-79-01, (050) 316-79-01
"Səma-M" MMC	(012) 594-09-59
"Ziya" LTD	(012) 497-76-96, (050) 306-77-22
"Pressinform" MMC	(012) 598-49-52, (070) 340-01-00
"City press" MMC	(055) 819-09-26

1 illik -124,80 (yüz iyirmi dörd manat səksən qəpik) **manat**
6 aylıq - 62,40 (altmış iki manat qırx qəpik) **manat**
3 aylıq - 31,20 (otuz bir manat iyirmi qəpik) **manat**

Hörmətli oxucular!
 Abunə ilə bağlı hər hansı bir problemlə üzlənsəniz,
 (012) 539-59-33 nömrəli telefona zəng vura bilərsiniz.

15 Mart Beynəlxalq İslamofobiya Qarşı Mübarizə Günüdür

Avropada islamofobiya artıb

Fransa müsəlmanlara qarşı nifrət və xoşagəlməz hadisələrin yuvasına çevrilib

Son illər ictimai həyatın bir çox sahəsində müsəlmanlara qarşı nifrət, yəni islamofobiya təzahürləri qeydə alınıb. Avstriya və Fransa kimi ölkələrdə işdə qanunvericilik bazası islamın radikal əleyhdarlarının müxtəlif qruplarının formalaşmasına töhfə verib.

Bu barədə Türkiyə-Almaniya Universitetinin müəllimi doktor Enes Bayraklı və Corcaun Universitetinin professoru Fərid Həfəzin hazırladığı hesabatda deyilir. Sənəd üzərində işdə ksenofobiya və insan hüquqları sahəsində 35 alim və ekspert də iştirak edib.

Hesabatda bildirilir ki, son bir ildə Avropada islamofobiya artıb, xüsusilə Böyük Britaniya və Fransa müsəlmanlara qarşı nifrət və bununla bağlı baş verən xoşagəlməz hadisələrin yuvasına çevrilib.

Ötən ilin daha bir mühüm hadisəsi Birləşmiş Millətlər Təşkilatı tərəfindən martın 15-i Beynəlxalq İslamofobiya ilə Mübarizə Günü elan edilməsi oldu. Bildirilir ki, bu, islamofobiya ilə mübarizədə tarixi qərardir.

Hindistan və Fransa kimi ölkələr bu qərara qarşı çıxıblar və bununla da islamofobiya münasibətlərini ortaya qoyublar. Avstraliyada yerləşən Viktoriya İslam Şurasının (ICV) hesabatına görə, müsəlmanlara qarşı sosial media yazılarının təxminən 86 faizi ABŞ, Böyük Britaniya və Hindistandan qaynaqlanıb.

Bu nifrətlə mübarizə aparmaq üçün ICV bir sıra addımlar atmağı tövsiyə edir. Məsələn, islamofobiyanın qarşısını almaq üçün tədbir görməyə platformalara sanksiya tətbiq etmək və Hindistan hökumətinə müsəlmanlara qarşı ritorikanı dayandırmaya çağırır.

Hesabat müəllifləri açıq şəkildə sosial şəbəkələrin yalnız ən böyük olan ingilisdillili sektorunu öyrəniblər. Eyni zamanda internetdə islamofobiya həm də fransız, Çin, rus, hind və s. dillərdə yayılır.

Bu gün ilk dəfə qeyd olunacaq İslamofobiya Qarşı Beynəlxalq Mübarizə Günü ərəfəsində BMT-nin Baş Qərargahında keçirilən yüksək səviyyəli tədbirdə təşkilatın Baş katibi Antonio Quterreş de-

yib ki, müxtəliflik təhlükə deyil, sərvətdir. O qeyd edib ki, müsəlmanlara nifrət müxtəlif formalarda olur - struktur, institutional ayrı-seçkilikdən tutmuş internet də daxil olmaqla fərdi hücumlara kimi. O, həmçinin vurğulayıb ki, islamofobiya təcrübəsinin bir hadisə deyil: "Bu, etnik milliyyətin, ağdəriliyin neofaşist ideologiyalarının və əhalinin həssas təbəqələrinə, o cümlədən müsəlmanlar, yəhudilər və bəzi xristian azlıq icmalarına qarşı yönəlməz zorakılığın dirçəlişinin tərkib hissəsidir".

BMT rəhbərinin bildirdiyinə görə, "ayrı-seçkilik hamımızı alçaldır və biz hamılıqla bu fenomenə müqavimət göstərməyə boruluruq".

Quterreş xatırladı ki, BMT öz növbəsində Nifrətə Qarşı Mübarizə üzrə Strategiya və Fəaliyyət Planı hazırlayıb və bu, ölkələrə ifadə azadlığı hüququnu pozmadan bu fenomenlə mübarizə aparmağa kömək edir. Ümumi gündəliyimizin bir hissəsi olaraq, biz insan hüquqlarına əsaslanan açıq, azad, əhatəli və hamı üçün təhlükəsiz rəqəmsal gələcək namına Qlobal Rəqəmsal Saziş üzərində işləyirik.

BMT həmçinin hökumətlər üçün xüsusi tövsiyələri özündə əks etdirən dini obyektlərin mühafizəsi üzrə fəaliyyət planı hazırlayıb.

2022-ci ildə BMT Baş Assambleyasının nümayəndələri din və ya etiqad azadlığı hüququnu xatırladan qətnəmə qəbul ediblər və bildiriblər ki, terrorizm və eks-

tremizm heç bir din, milliyət, sivilizasiya və ya etnik qrupla əlaqələndirilə bilməz. Bundan sonra 15 Mart Beynəlxalq İslamofobiya Qarşı Mübarizə Günü elan olunub.

Bu günün təsis edilməsinin əsas məqsədlərindən biri diqqəti islamofobiya problemə cəlb etmək, islamla bağlı mifləri ifşa etmək və müsəlmanlara qarşı nifrət yaradan səbəbləri aradan qaldırmaqdır. BMT Baş Assambleyasının sədri Çaba Kereşi deyib ki, amerikalı yazıçı və jurnalist Hovard Fillips Lavkrafta görə, bəşəriyyətin ən qədim və ən güclü duyusunu qorxudur, qorxunun ən qədim və ən güclü çeşidi isə qeyri-müəyyənlikdir.

Biz bu qorxunun ayrı-seçkilik siyasətlərində, ölkələrə giriş qadağalarında, "başaqlar" kimi qəbul etdiyimiz insanlara qarşı nifrət ifadələri, zorakılıq və təcavüzə əks olunduğunu görürük.

Kereşi vurğulayıb ki, maariflənmə sosial fəaliyyətləri anlamaq üçün açardır. O, cəhalətlə mübarizə aparmağa, islami öyrənməyə və onun mahiyyətini anlamağa çalışmağa çağırır. İnsanları ümumi dəyərlər ətrafında birləşdirən dinlərarası və mədəniyyətə münasib mübadilələr bu işdə çox kömək edə bilər.

Sosial media da öz platformalarından nifrət ifadələrini silmək və dezinformasiyanın yayılmasına nəzarət etmək üçün daha çox iş görməlidir.

*Rizvan CƏFƏROV,
"Azərbaycan"*

"Azərbaycan Xəzər Dəniz Gəmiçiliyi" Qapalı Səhmdar Cəmiyyəti struktur idarələrə tələb olunan süzğələrin satın alınması məqsədilə müsabiqə elan edir

Müsabiqədə iştirak etmək istəyən şəxslər www.asco.az sahifəsinə daxil olmaqla elanlar bölməsindən əlavə sənədləri və ətraflı məlumatı əldə edə bilərlər. Müraciət üçün son müddət 17 mart 2023-cü il saat 17:00-dəkdir.

Sənədlər Azərbaycan dilində, 2 nüsxədə (əsl və surəti) tərtib olunmalıdır (xarici dildəki tender təklifləri Azərbaycan dilinə tərcümə edilməlidir). Göstərilən vaxtdan gec təqdim olunan sənədlər qəbul ediləcəkdir.

Zəruri sənədlər Azərbaycan dilində, 2 nüsxədə (əsl və surəti) tərtib olunmalıdır (xarici dildəki tender təklifləri Azərbaycan dilinə tərcümə edilməlidir).

Göstərilən vaxtdan gec təqdim olunan sənədlər qəbul ediləcəkdir.

Zəruri sənədlər Azərbaycan dilində, 2 nüsxədə (əsl və surəti) tərtib olunmalıdır (xarici dildəki tender təklifləri Azərbaycan dilinə tərcümə edilməlidir).

Göstərilən vaxtdan gec təqdim olunan sənədlər qəbul ediləcəkdir.

Ünvan: Bakı şəhəri, Mikayıl Useynov küçəsi, 2.

Əlaqə telefonu: (012) 404-37-00, daxili: 1263.

Tender komissiyası

B İ L D İ R İ Ş

Azərbaycan Respublikasının Mərkəzi Bankı üçün "Əhali, fermer, mikro, kiçik və orta biznes üzrə maliyyə inklüzivliyi" sorğusunun keçirilməsi üzrə xidmətin satın alınması ilə bağlı keçirilən təkliflər sorğusu üzrə bütün təkliflər Satınalmalar komissiyasının qərarına əsasən "Dövlət satınalmaları haqqında" Azərbaycan Respublikası Qanununun 11.2-ci maddəsinə müvafiq olaraq rədd edilmişdir.

Satınalmalar komissiyası

"İCBARİ TİBBİ SİĞORTA ÜZRƏ DÖVLƏT AGENTLIYI" PUBLİK HÜQUQİ ŞƏXS

"Yeni Klinik" tibb müəssisəsində istifadə üçün nəzərdə tutulmuş tibbi sərfiyyat və tibbi ləvazimat mallarının satın alınması məqsədilə açıq tender elan edir

Malgöndərlər (podratçılara) təklif olunur ki, öz tender təkliflərini möhürlənmiş, imzalanmış şəkildə ikitəq zərflərdə yazılı surətdə təqdim etsinlər.

Müqavilənin icrasını təmin etmək üçün malgöndərlər (podratçılar) lazımı maliyyə və texniki imkanlara malik olmalıdırlar.

Tenderdə iştirak etmək istəyən malgöndərlər (podratçılar) aşağıdakı möbğədə iştirak haqqı göstərilən hesaba köçürdükdən sonra Azərbaycan dilində tərtib olunmuş tenderin əsas şərtlər toplusunu Bakı şəhəri, Nəsimi rayonu, Lev Tolstoy küçəsi, 170 ünvanından (Əlaqələndirici şəxs: Səbinə Məmmədova, Telefon: (+994 12) 310 07 70 (daxili 4444), E-mail: smammadova@its.gov.az) ala bilərlər.

Tender 1 LOT üzrə keçirilir:
 LOT-1. "Yeni Klinik" tibb müəssisəsində istifadə üçün nəzərdə tutulmuş tibbi sərfiyyat və tibbi ləvazimat mallarının satın alınması.

İstirak haqqı:
 LOT-1. 1.500.00 (bir min beş yüz) manat;
 İstirak haqqı heç bir halda geri qaytarılmır.

Tenderdə iştirak haqqının ödənilməsi üçün satılmalı təkliflərin bank rekvizitləri:

Təşkilat: "İcbari Tibbi Sığorta üzrə Dövlət Agentliyi"
 publik hüquqi şəxs

VÖEN: 170191851

Hesab: AZ25AIB3809019440013375105

Bank: Kapital Bank ASC Səbail filialı

Bankın VÖEN-i: 9900003611

Kod: 200059

Müxir hesab: AZ37NABZ0135010000000001944

S.W.I.F.T.BIK - AIBAZZ2X

İddiaçıların tenderdə iştirak etmək üçün aşağıdakı sənədləri təqdim etməlidirlər:

- 1) Tender prosedurunda iştirak etmək üçün yazılı müraciət;
- 2) Tenderdə iştirak haqqının ödənilməsi barədə bank sənədi;
- 3) Vergilərə və digər icbari ödənişlərə dair yerinə yetirilməsi vaxtı keçmiş öhdələrin olmaması haqqında vergi orqanından arays (01.03.2023-cü il tarixdən sonrakı tarixə təqdim olunmuş arays olmalıdır);
- 4) İddiaçının son (əgər daha az müddət fəaliyyət göstərsə, bütün fəaliyyəti dövründəki) maliyyə vəziyyəti barədə bank tərəfindən verilmiş arays;
- 5) İddiaçının son bir ildəki fəaliyyəti haqqında vergi orqanları tərəfindən təqdim olunmuş maliyyə hesabatının surəti (bir ildən az müddətdə fəaliyyət göstərsə, həmin dövrü əhatə edən maliyyə hesabatının surəti);
- 6) Tender təklifi (təkliflərin açıldığı tarixdən sonra azı 80 bank günü qüvvədə olmalıdır);

Tender komissiyası

Adi insan haqlarını heç sayan Fransanın demokratiya "ixrac etməsi" gülünc görünür

Dünyaya demokratiya "ixrac etmək" iddiasında olan Fransa yenə də hüquqazidd əməlləri ilə gündəmdədir. Belə ki, Korsika dilinin qadağan edilməsi ada sakinlərinin qəzəbinə səbəb olub. Küçələrə axışmış öz hüquqlarını tələb edən əhali zorakılıqla, Fransa polisinin qeyri-insani davranışları ilə üzləşməli olub.

Fransanın 13 bölgəsindən biri olan Korsikada regional seçkilər 6-13 dekabr 2022-ci il tarixdə keçirilib. Seçkilərdə adanın muxtariyyət və istiqlaliyyətinin müdafiə edən partiyaların ortaq namizədi qazanmışsa da, bu qələbə Fransanın hakimin dairələrində, millətçilərin üstünlük təşkil etdiyi Senatda və Milli Assambleyada qəbul edilməz hal kimi qəbul edilib.

Qarabağda yaşayan həyətə "xüsusi status" tələb edən, insan hüququndan dəm vurmayan Fransa Senatı adama keçirilən seçkilərin nəticəsinə məhəl qoymaq belə istəmir. Bu, azmış kimi martın 2-də Milli Azadlıq Cəbhəsinin aparıcı liderlərindən biri, korsikalı istiqlal fəali İvan Kolonnanın saxlanıldığı həbsxanada onu boğaraq öldürməyə cəhd edilib. Hadisələrin bu istiqamətə yönəlməsi onsuz da illərlər gərginlik içində yaşayan, fransız millətçiləri tərəfindən öz doğma dilində danışmaları belə qadağan edilən Korsika əhalisinin qəzəbinə səbəb olub. Xüsusilə adanın

Bastia bölgəsində gərginlik daha da artmaqda davam edir. Hökumət qüvvələri ilə nümayişçilərin toqquşması nəticəsində 72-si polis olmaqla 102 nəfər yaralanıb. Xatırladaq ki, ümumiyyətlə, bu il Korsikada baş verən zorakılıqlar nəticəsində 19 nəfər həyatını itirib.

Korsikada baş verənləri "Fransa demokratiyasının uğuru" da hesab etmək olar. Seçkilərin keçirilməsindən korsikalıların cəmi üç aylıq bir vaxt ayırır. Əgər Fransada demokratik seçki keçirməyə imkan verilsəydi, insanlar öz haqlarını küçələrdə tələb edib, jandarma gülləsinə tuş gəlib həyatlarını itirməzdilər. XXI əsrdə insanlara öz doğma dilində danışmağa imkan verməyən Fransa nə haqla özünü beynəlxalq arbitr hesab edir? Öz gözündə tiri görməyən Makron əlinə zərfin alıb nə haqla öz gözündə tük axtarı? Görünür budur ki, saxta ittihamlarla az qala ölkəmizi ermənilərə qarşı "soyqırım" törətməkdə ittiham edən Fransada bütün bir xalqın adı və dili qa-

dağın edib. Bu yetməmiş kimi, haqları uğrunda mübarizə aparan insanları qan gültündə boğmağa çalışırlar. Qanunsuz həbs həyatı yaşayan insanların fiziki məhvini cəhd edilir. İllərlər hüquqları tapdanan, muxtariyyət uğrunda mübarizəyə silahla, qanla sursudurlan korsikalıların tələbləri nədən yerinə yetirilib onlara muxtariyyət verilib? Halbuki Qarabağda yaşayan həyətənin öz dillərində danışmalarında, oxumalarında, təhsil almalarında heç vaxt problem olmayıb. Paralellər aparanda görürük ki, Fransa ilə Hayastanı bir-birinə yaxınlaşdırən onların oxşar xarakterdə olmalarıdır. Hətta bu oxşarlıqlar o qədər üst-üstə düşür ki, bu iki dövlət az qala ruh ekizi də hesab etsək, təəccüblü sayılmamalıdır. Fransa illərdir ki, Əlcəzairdə insanları vəhşicəsinə qətlə yetirib, haqqını pozmaq-

la, hüququnu tapdalamaqla, gerçək anlamda soyqırımı aparmaqla məşğuldur. Nə qədər qorbu görünməz, Fransa dünyanın indiki vaxtında hələ də müstəmləkəçilik ideyasından əl çəkməyib. Özündə özündən gücsüzlərin yanında jandarm kimi aparmaqda davam edir.

Hayastan da uzun illər qan töküüb, soyqırımı törədib, can almaqla məşğul olub. Heç bir beynəlxalq və insani qanunlara məhəl qoymayıb. Müxtəlif hiylə və kələklə ərazilərini genişləndirməyə çalışır. İnsanları yaşadıqları qanuni torpaqlardan zorla deportasiya edib. Yaxşı deyiblər ki, dostunu göstər, kim olduğunu deyək. 10 milyondan çox insanı Əlcəzairdə amansızcasına qətlə yetirən Fransanın Hayastanla dostluğu heç kimi təəccübləndirməməlidir.

*Əlşən QƏNİYEV,
"Azərbaycan"*

ALLAH RƏHMƏT ELƏSİN!

Milli Məclisin deputatı Ağalar Vəliyev professor Misir Mərdanov və Nizami Qocayevə əzizləri, Əməkdar elm xadimi, professor

ELDAR QOCAYEVİN

vəfatından kədərli vəziyyətini bildirir və dərin hüznə başsağlığı verir.

Ədliyyə nazirinin müavini Ceyhun Həsənov və Penitensiar xidmətin kollektivli xidmətin İctimaiyyətə əlaqələr şöbəsinin rəisi

MEHMAN SADIQOVUN

vəfatından kədərli vəziyyətini bildirir və mərhumun ailəsinə dərin hüznə başsağlığı verir.

BAŞ REDAKTOR

**Bəxtiyar
SADIQOV**

Əlaqə telefonları:

Qəbul otağı	- 539-68-71,	Beynəlxalq həyat, idman	
Baş redaktor müavinləri	- 538-86-86,	və informasiya şöbəsi	- 539-63-82, 432-37-68
	434-63-30, 539-72-39	İnformasiya şöbəsi	- 538-56-60
Məsəl katib	- 539-43-23,	İctimai əlaqələr şöbəsi	- 539-49-20, 538-31-11,
Məsəl katib müavinləri	- 539-44-91,	Fotolüstrasiya şöbəsi	- 538-84-73,
Parlament və siyasət şöbəsi	- 539-84-41, 539-21-00,	Kompyuter mərkəzi	- 538-20-87,
İqtisadiyyat şöbəsi	- 538-42-32, 538-35-55,	Mühasibatlıq	- 539-59-33

AZ 1073, Bakı şəhəri,
Mətbuat prospekti,
529-cu məhəllə,
"Azərbaycan" nəşriyyatı,
IV mərtəbə

contact@azerbaijan-news.az
az.reklam@mail.ru

www.azerbaijan-news.az

Qeydiyyat № 1

"Azərbaycan" qəzetinin kompüter mərkəzində yığılıb sahifələnməmiş, "Azərbaycan Nəşriyyatı" MMC-nin mətbəəsində çap edilmişdir

Qəzetə dərc üçün göndərilən materiallar Azərbaycan dövlətinin mövqeyinə uyğun olmalıdır

Gündəlik rəsmi dövlət qəzeti

Tiraj **5184**
Sifariş **680**

Qiyəti **40 qəpik**